

AVD. C FÖRMÅNER VID SJUKDOM ELLER ARBETSSKADA

I Inledande bestämmelser

1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar

Innehåll

1 § I denna avdelning finns bestämmelser om socialförsäkringsförmåner vid sjukdom eller arbetsskada.

2 § Förmåner vid sjukdom eller arbetsskada enligt denna avdelning är

- sjuklön som kan betalas av en arbetsgivare vid korta sjukdomsfall,
- sjukpenning som annars kan lämnas vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga,
 - frivillig sjukpenning mot en frivillig avgift,
 - rehabiliteringsåtgärder vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga,
 - rehabiliteringsersättning i samband med rehabiliteringsåtgärder,
 - sjukersättning eller aktivitetsersättning när arbetsförmågan är långvarigt nedsatt av medicinska skäl,
 - arbetsskadeersättning vid skada i samband med förvärvsarbete,
 - statlig personskadeersättning vid skada i samband med vissa statliga verksamheter,
 - krigsskadeersättning till sjömän vid skada utomlands,
 - smittbärarersättning för inkomstförlust m.m., och
 - närståendepenning i samband med ledighet för vård av en svårt sjuk person.

3 § I denna underavdelning finns inledande bestämmelser om förmånerna vid sjukdom och arbetsskada samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i avd. C. Det finns definitioner och förklaringar också i de enskilda underavdelningarna i avdelningen.

Vidare finns bestämmelserna om

- sjuklön i underavdelning II,
- sjukpenning m.m. i underavdelning III,

- rehabilitering och rehabiliteringsersättning i underavdelning IV,
- sjukersättning och aktivitetsersättning i underavdelning V,
- förmåner vid arbetsskada m.m. i underavdelning VI, och
- särskilda förmåner vid smitta, sjukdom eller skada i underavdelning VII.

Försäkring och ansökan, m.m.

4 § En förmån enligt denna avdelning lämnas endast till den som har ett gällande försäkringsskydd för förmånen enligt A 4–7 kap.

Bestämmelser om anmälan och ansökan samt vissa gemensamma bestämmelser om förmåner och handläggning finns i avd. H.

II Sjuklön

2 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns

- allmänna bestämmelser om sjuklön i 3 kap., och
- särskilda bestämmelser om sjuklön i 4 kap.

3 kap. Allmänna bestämmelser om sjuklön

Innehåll

1 § I detta kapitel finns

- inledande bestämmelser i 2–5 §§
- samt bestämmelser om
- rätten till sjuklön i 6–8 §§,
- sjukanmälan i 9 §,
- förmånstiden i 10–16 §§,
- ersättningsnivån i 17 §,
- allmänt högriskskydd i 18 §,
- särskilt högriskskydd i 19–24 §§, och
- läkarintyg och försäkran i 25–28 §§.

Inledande bestämmelser

Vad är sjuklön?

2 § Sjuklön kan betalas av en arbetsgivare vid korta sjukdomsfall eller i början av längre sjukdomsfall.

Sjuklön enligt andra lagar

3 § Bestämmelserna om sjuklön i denna balk inskränker inte den rätt till sjuklön som kan finnas enligt någon annan lag.

Ogiltiga avtal

4 § Ett avtal som innebär att arbetstagarens rättigheter enligt bestämmelserna i denna underavdelning upphävs eller inskränks är ogiltigt i den delen.

Avvikelse genom kollektivavtal

5 § Utan hinder av 4 § får avvikelser göras från 25 och 28 §§ genom kollektivavtal som på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av en sådan central arbetstagarorganisation som avses i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Den närmare beräkningen av sjuklörens storlek enligt 13, 17 och 18 §§ får också bestämmas på det sättet.

En arbetsgivare som är bunden av ett sådant kollektivavtal får tillämpa avtalet även på en arbetstagare som inte tillhör den avtalslutande arbetstagarorganisationen, under förutsättning att arbetstagaren sysselsätts i arbete som avses med avtalet och inte omfattas av något annat tillämpligt kollektivavtal.

Rätten till sjuklön

6 § Den försäkrade har vid sjukdom som sätter ned arbetsförmågan rätt att behålla lön och andra anställningsförmåner i den utsträckning som anges i detta kapitel (sjuklön).

Med sjukdom likställs ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga som orsakats av sjukdom för vilken det lämnats sjuklön eller sjukpen-

ning enligt denna balk eller motsvarande äldre lagstiftning, om tillståndet fortfarande kvarstår efter det att sjukdomen upphört.

7 § Vid bedömningen av i vilken utsträckning arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt skall det särskilt beaktas om han eller hon på grund av sjukdomen är helt eller delvis förhindrad att utföra sitt vanliga arbete eller därmed jämförligt arbete.

8 § En arbetsgivare är inte skyldig att betala sjuklön om arbetstagaren

1. ådragit sig sjukdomen vid uppsåtligt brott som han eller hon har dömts för genom dom som har vunnit laga kraft, eller

2. medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om något förhållande som är av betydelse för rätten till sjuklön.

Sjukanmälan

9 § Den försäkrade har inte rätt till sjuklön för tid innan arbetsgivaren fått anmälan om sjukdomsfallet. Sjuklön skall dock lämnas för tid från och med den dag då sjukdomsfallet inträffade, om det har funnits hinder för en sådan anmälan men anmälan gjorts omedelbart efter det att hindret upphört.

Förmånstiden

Sjuklöneperioden

10 § Sjuklöneperioden omfattar högst 14 sammanhängande kalenderdagar i en arbetstagares sjukperiod.

11 § Sjuklöneperioden börjar den första dag som arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, under förutsättning att han eller hon avhåller sig från arbete åt arbetsgivaren.

Sjuklöneperioden börjar dock senast den dag för vilken arbetstagaren får sådan reseersättning som avses i 12 § 2.

Vad är en sjukperiod?

12 § Med sjukperiod avses följande:

1. Tid under vilken arbetstagaren i oavbruten följd lider av sådan sjukdom som avses i 6 och 7 §§.

2. Tid under vilken arbetstagaren, för att han eller hon lättare skall kunna återgå till arbetet, i stället för sjuklön får ersättning för resor till och från arbetet. Detta gäller även dag med reseersättning då sjuklön inte skulle ha lämnats enligt 13 §.

Karensdag

13 § Sjuklön lämnas inte för den första dag i en sjuklöneperiod för vilken sjuklön kan lämnas enligt 9 och 17 §§ (karensdag).

Första stycket gäller inte för en arbetstagare som omfattas av 18 §, 19 § 1 eller 20 §.

Om anställningen upphör

14 § En sjuklöneperiod som börjat löpa bryts om anställningen upphör.

Återinsjuknande

15 § Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det att en tidigare sjukperiod avslutats, omfattar sjuklöneperioden endast så många dagar att den tillsammans med en sjuklöneperiod hos samma arbetsgivare under den tidigare sjukperioden utgör 14 kalenderdagar.

När 13 och 18 §§ tillämpas skall dagar i den tidigare sjuklöneperioden beaktas.

Sjukdom efter sjuklöneperioden

16 § Arbetsgivaren skall till Försäkringskassan anmäla sjukdomsfall som har gett arbetstagare hos arbetsgivaren rätt till sjuklön, om sjukperioden och anställningen fortsätter efter sjuklöneperiodens

utgång. Anmälan skall göras inom sju kalenderdagar från denna tidpunkt. I anmälan skall uppgift lämnas om

1. arbetsgivarens organisationsnummer, personnummer eller samordningsnummer,
2. arbetstagarens personnummer eller samordningsnummer, och
3. det datum när sjuklöneperioden började.

Ersättningsnivån

17 § För dagar i en sjuklöneperiod som arbetstagaren gått miste om lön och andra anställningsförmåner till följd av nedsättningen i arbetsförmågan gäller att sjuklönen motsvarar 80 procent av anställningsförmånerna.

Allmänt högriskskydd

18 § Om arbetstagaren under de senaste tolv månaderna har haft sammanlagt tio karensdagar enligt 13 § hos en arbetsgivare lämnas sjuklön även för den första dagen för vilken sjuklön kan lämnas enligt 9 § (allmänt högriskskydd).

Särskilt högriskskydd

19 § Försäkringskassan kan efter ansökan besluta om särskilt högriskskydd för en arbetstagare som är försäkrad för sjukpenning enligt A 6 kap. 6 § 3 och har en sjukdom som under en tolv-månadersperiod

1. kan antas medföra ett större antal sjukperioder, eller
2. medför risk för en eller flera längre sjukperioder.

20 § Försäkringskassan får efter ansökan även besluta om särskilt högriskskydd för en sjukperiod när den försäkrade som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m., har rätt till sjuklön till följd av ingrepp för att ta till vara det biologiska materialet eller av förberedelser för sådant ingrepp.

21 § Det särskilda högriskskyddet avser den försäkrades samtliga anställningar.

22 § Det särskilda högriskskyddet enligt 19 § gäller från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos Försäkringskassan eller från och med den senare kalendermånad som anges i beslutet.

Högriskskyddet gäller till och med den dag som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare.

23 § Ett beslut om särskilt högriskskydd enligt 19 § skall upphävas om de villkor som anges där inte längre är uppfyllda.

Om beslutet upphävs skall Försäkringskassan underrätta arbetsgivaren om detta.

24 § Om ett beslut om särskilt högriskskydd gäller har en arbetsgivare efter ansökan rätt till ersättning från Försäkringskassan för de kostnader för sjuklön som arbetsgivaren haft för arbetstagaren. Semesterlön och avtalade avgifter för försäkringar skall då inte medräknas.

Ersättning lämnas inte för längre tid tillbaka än tolv månader före ansökningsmånaden.

Läkarintyg och försäkran

25 § Arbetsgivaren är skyldig att lämna sjuklön från och med den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukanmälan endast om arbetstagaren styrker nedsättningen av arbetsförmågan under denna tid genom intyg av läkare eller tandläkare. Intyget behöver inte innehålla närmare uppgifter om vilken sjukdom arbetstagaren lider av.

Om sjuklön lämnas för tid före anmälan, skall den första ersättningsdagen eller den tidigare dag för vilken sjuklön enligt 13 § inte lämnas anses som sjukanmälningsdag.

26 § Om det finns särskilda skäl skall Försäkringskassan, självmant eller på framställning av arbetsgivaren, ålägga arbetstagaren att genom intyg av läkare eller tandläkare styrka nedsättningen av arbetsförmågan från och med

1. en tidigare dag än sjunde kalenderdagen efter sjukanmälningsdagen i en pågående sjukperiod, eller
2. den första dagen av varje kommande sjukperiod.

Ett beslut enligt första stycket 2 får inte avse längre tid än ett år.

27 § Arbetsgivaren är inte skyldig att lämna sjuklön om arbetstagaren inte följer ett beslut enligt 26 § om att han eller hon skall styrka nedsättningen av arbetsförmågan.

28 § Arbetstagaren skall lämna en skriftlig försäkran till arbetsgivaren om att han eller hon har varit sjuk, och om hur nedsatt arbetsförmågan har varit på grund av sjukdomen. Försäkran behöver inte innehålla närmare uppgifter om sjukdomen.

Arbetsgivaren behöver inte betala ut sjuklön som arbetstagaren har rätt till förrän arbetstagaren har gett in en försäkran enligt första stycket.

4 kap. Särskilda bestämmelser om sjuklön

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- tystnadsplikt i 2 och 3 §§,
 - tvist med arbetsgivaren om sjuklönen i 4–9 §§, och
 - försäkring mot kostnader för sjuklön i 10 §.

Tystnadsplikt

2 § Den som i en arbetsgivares personaladministrativa verksamhet genom sådant intyg av läkare eller tandläkare som har lämnats till arbetsgivaren på grund av bestämmelserna i denna underavdelning, eller genom sådan försäkran som avses i 3 kap. 28 §, har fått kännedom om en enskilds hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt får inte obehörigen röja vad han eller hon sålunda fått veta.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället föreskrifterna i sekretesslagen (1980:100).

3 § Bestämmelsen i 2 § medför inte någon inskränkning i den skyldighet att lämna uppgifter som följer av lag eller förordning.

I brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot 2 §.

Tvist med arbetsgivaren om sjuklönen

Bestämmelser om rättegången m.m.

4 § Mål mellan arbetstagare och arbetsgivare om tillämpning av denna underavdelning handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

5 § I en tvist om rätt till sjuklön skall Försäkringskassan på begäran av arbetsgivare, arbetstagare, arbetstagarorganisation eller domstol yttra sig om huruvida arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom och om nedsättningens omfattning.

Sjuklönegaranti

6 § Om en tvist har uppkommit om arbetstagarens rätt till sjuklön, kan Försäkringskassan, efter ansökan av en arbetstagare som är försäkrad för sjukpenning enligt A 6 kap. 6 § 3, besluta att ersättning för tid som den omtvistade sjuklönen avser skall lämnas från Försäkringskassan. Detta gäller när tvisten avser om arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom eller nedsättningens omfattning eller om det finns ett arbetstagarförhållande.

7 § Ersättning enligt 6 § lämnas, om det finns sannolika skäl för att arbetstagaren har rätt till den begärda sjuklönen eller del av den och fordran är obetald och förfallen till betalning.

Ersättning lämnas inte för sjuklön som har förfallit till betalning tidigare än tre månader före ansökningsmånaden. Ersättning lämnas inte heller om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt lönegarantilagen (1992:497).

8 § Ersättning enligt 6 § lämnas med skäligt belopp, dock med högst ett belopp som för dag motsvarar kvoten av

- 80 procent av en sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till sju och ett halvt prisbasbelopp och
- 365.

9 § I den utsträckning som ersättning enligt 6 § har betalats ut inträder Försäkringskassan i arbetstagarens rätt enligt denna underavdelning mot arbetsgivaren.

Om arbetstagaren har tagit emot ersättning enligt 6 § och där-
efter har fått hela eller delar av den omtvistade sjuklönen, skall
ersättningen återbetalas i motsvarande utsträckning.

Försäkring mot kostnader för sjuklön

10 § En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett
kalenderår inte beräknas överstiga 130 prisbasbelopp kan försäkra
sig hos Försäkringskassan för kostnader för sjuklön.

Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses
från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen
(1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen
(1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om villkor för för-
säkringen.

III Sjukpenning m.m.

5 kap. Innehåll och inledande bestämmelser

Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- sjukpenninggrundande inkomst i 6 och 7 kap.,
- sjukpenning i 8 och 9 kap., och
- frivillig sjukpenningförsäkring i 10 kap.

Inledande bestämmelser

2 § Sjukpenning kan lämnas till en försäkrad som har nedsatt
arbetsförmåga på grund av sjukdom. Ersättningens storlek är be-
roende av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst.

3 § En försäkrads sjukpenninggrundande inkomst ligger också till
grund för beräkning av följande förmåner enligt denna balk:

- graviditetspenning,
- föräldrapenning på sjukpenningnivå,
- tillfällig föräldrapenning,
- rehabiliteringspenning,

- skadelivränta,
- smittbärränta, och
- närståendepänning.

4 § Frivillig sjukpenningförsäkring kan tecknas mot avgift.

6 kap. Allmänna bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst

Innehåll

1 § I detta kapitel finns

- grundläggande bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst i 2–6 §§,
- samt bestämmelser om
 - inkomst av anställning i 7 §,
 - inkomst av annat förvärvsarbete i 8–15 §§,
 - undantag för vissa inkomster i 16–23 §§, och
 - årsarbetstid i 24–31 §§.

Grundläggande bestämmelser

2 § Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete antingen

1. som arbetstagare i allmän eller i enskild tjänst (inkomst av anställning), eller
2. på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete).

3 § För att sjukpenninggrundande inkomst skall kunna fastställas för en person krävs att han eller hon är försäkrad för arbetsbaserade förmåner enligt A 4 och 6 kap.

För att sjukpenninggrundande inkomst skall kunna fastställas krävs dessutom att den försäkrades årliga inkomst

1. kommer från arbete i Sverige,
2. kommer från arbete som kan antas vara under minst sex månader i följd eller vara årligen återkommande, och
3. uppgår till minst 24 procent av prisbasbeloppet.

4 § Av ett beslut om fastställande av sjukpenninggrundande inkomst skall det framgå hur stor den sjukpenninggrundande inkomsten är och i vilken utsträckning denna avser inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete.

5 § När sjukpenninggrundande inkomst beräknas skall inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete var för sig beräknas och avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkningen skall det bortses från inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete till den del summan av dessa överstiger 7,5 prisbasbelopp. Det skall i första hand bortses från inkomst av annat förvärvsarbete.

6 § Om förhållandena inte är kända för Försäkringskassan, skall beräkningen av den försäkrades sjukpenninggrundade inkomst grundas på

1. de upplysningar som Försäkringskassan kan få av den försäkrade eller dennes arbetsgivare, eller
2. den uppskattning av den försäkrades inkomster som gjorts vid taxeringen.

Inkomst av anställning

7 § Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning skall räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Den som har betalat ut sådan ersättning skall då anses som arbetsgivare, och den som utfört arbete skall anses som arbetstagare.

Det som anges i första stycket gäller inte om

1. ersättningen betalas ut i form av pension,
2. ersättningen skall räknas som inkomst av annat förvärvsarbete enligt 10–15 §§, eller
3. ersättningen inte skall medräknas alls enligt 16–23 §§.

Inkomst av annat förvärvsarbete

Näringsverksamhet

8 § Inkomst av näringsverksamhet skall räknas som inkomst av annat förvärvsarbete.

Det som anges i första stycket gäller endast i den utsträckning inkomsten inte skall räknas som inkomst av anställning. Vidare gäller det som anges i 9–15, 17, 19 och 20 §§.

9 § När sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete beräknas får inkomst av arbete för egen räkning inte beräknas högre än vad som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

Ersättning till den som har F-skattsedel

10 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas ersättning för arbete om ersättningen betalas ut till en mottagare som har en F-skattsedel när ersättningen bestäms eller när den betalas ut.

Om mottagaren har en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483), räknas ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete bara om F-skattsedeln skriftligen åberopas.

11 § Den som i en anbudshandling, en faktura eller någon därmed jämförlig handling har lämnat uppgift om innehav av F-skattsedel skall anses ha en sådan skattsedel om handlingen även innehåller följande uppgifter:

1. Utbetalarens och betalningsmottagarens namn och adress eller andra för identifiering godtagbara uppgifter.
2. Betalningsmottagarens personnummer, samordningsnummer eller organisationsnummer.

Uppgiften om innehav av F-skattsedel gäller även som sådant skriftligt åberopande av F-skattsedel som avses i 10 § andra stycket.

12 § Det som anges i 11 § gäller dock inte om den som betalar ut ersättningen känner till att uppgiften om innehav av F-skattsedel är oriktig.

Bestämmelser om påföljd för den som lämnar oriktig uppgift finns i skattebrottslagen (1971:69).

Viss mindre ersättning från arbetsgivare

13 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas ersättning för arbete om ersättningen betalas ut till en mottagare som har en A-skattsedel eller en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) eller som saknar skattsedel för preliminär skatt, om

1. utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo,
2. ersättningen inte är en utgift i en näringsverksamhet som bedrivs av utbetalaren,
3. ersättningen tillsammans med annan ersättning för arbete från samma utbetalare under inkomståret kan antas bli mindre än 10 000 kronor,
4. utbetalaren och mottagaren inte har träffat en överenskommelse om att ersättningen skall avse inkomst av anställning, och
5. det inte är fråga om sådan ersättning för arbete som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken.

Ersättning från handelsbolag till delägare, m.m.

14 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas ersättning för arbete om ersättningen betalas ut från

1. ett handelsbolag till en delägare i handelsbolaget, eller
2. en europeisk ekonomisk intressegruppering till en medlem i intressegrupperingen.

Ersättning från utländsk arbetsgivare

15 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas ersättning som den försäkrade får från en arbetsgivare om

- arbetsgivaren är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person, och
- arbetsgivaren och arbetstagaren kommit överens om att ersättningen skall räknas som inkomst av annat förvärvsarbete.

Undantag för vissa inkomster

Semesterlön och semesterersättning

16 § Som inkomst av anställning räknas inte semesterlön till den del lönen överstiger vad som skulle ha betalats i lön för utfört arbete under motsvarande tid. Motsvarande begränsning gäller för semesterersättning.

Vissa kapitalinkomster som avses i inkomstskattelagen (1999:1229)

17 § Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte inkomst som avses i 10 kap. 3 § 1–3 inkomstskattelagen (1999:1229).

Mindre ersättning till idrottsutövare

18 § Som inkomst av anställning räknas inte ersättning som en idrottsutövare får från en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året kan antas bli mindre än ett halvt prisbasbelopp.

Vissa avtalsförmåner som avses i lagen (1990:659) om särskild löneskatt

19 § Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

20 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster utgör underlag för nämnda skatt.

Ersättning från vinstandelsstiftelse

21 § Som inkomst av anställning räknas inte ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som har lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) om följande förutsättningar är uppfyllda:

– Ersättningen avser en sådan anställd som omfattas av ändamålet med vinstandelsstiftelsen.

– Ersättningen avser inte betalning för den anställdes arbete åt vinstandelsstiftelsen.

– De bidrag arbetsgivaren har lämnat till vinstandelsstiftelsen har varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande andel av de anställda.

Detta gäller även ersättning från en annan juridisk person med motsvarande ändamål som en vinstandelsstiftelse.

22 § Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag gäller det som sägs i 21 § inte ersättning som den juridiska personen lämnar till företagsledare eller delägare i företaget eller till en person som är närstående till någon av dem.

Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående avses detsamma som i inkomstskattelagen (1999:1229).

23 § Som inkomst av anställning räknas aldrig sådan ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren har lämnat under något av åren 1988–1991.

Årsarbetstid*Allmänna bestämmelser*

24 § Årsarbetstid skall beräknas av Försäkringskassan för en försäkrad som har en sjukpenninggrundande inkomst som helt eller delvis avser anställning. Årsarbetstiden beräknas när den enligt särskilda bestämmelser har betydelse för beräkningen av en förmån.

25 § Årsarbetstiden är det antal timmar eller dagar per år som en försäkrad tills vidare kan antas komma att ha som ordinarie arbetstid eller motsvarande normal arbetstid i sitt förvärvsarbete.

26 § Årsarbetstiden beräknas i dagar endast när den schablonberäknas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 31 §.

Ledighet som likställs med förvärvsarbete

27 § När årsarbetstiden beräknas skall följande ledigheter likställas med förvärvsarbete:

1. Ledighet för semester, dock inte om den försäkrade under ledigheten får semesterlön enligt semesterlagen (1977:480) och, enligt 15 § samma lag, kan begära att dagar då han eller hon är oförmögen till arbete på grund av sjukdom inte räknas som semesterdag.

2. Ledighet under studietid för vilken oavkortade löneförmåner lämnas.

3. Ledighet under tid då den försäkrade får ersättning för att delta i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).

4. Ledighet för ferier eller för motsvarande uppehåll för lärare som är anställda inom utbildningsväsendet.

Beräkning av årsarbetstiden

28 § Årsarbetstiden avrundas till närmast hela timtal, varvid halv timme avrundas uppåt.

29 § När förhållandena inte är kända för Försäkringskassan skall beräkningen av årsarbetstiden grundas på upplysningar som Försäkringskassan kan inhämta från den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller uppdragsgivare.

30 § I 9 kap. 8 och 9 §§ finns ytterligare bestämmelser om beräkning av årsarbetstid i vissa situationer.

Närmare föreskrifter

31 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om schablonberäkning av årsarbetstiden.

7 kap. Bestämmande och behållande av sjukpenninggrundande inkomst

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- när sjukpenninggrundande inkomst bestäms i 2 och 3 §§,
- när den sjukpenninggrundande inkomsten kan ändras i 4–8 §§,
- sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott (SGI-skyddad tid) i 9–17 §§, och
- sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid i vissa situationer i 18–26 §§.

När bestäms sjukpenninggrundande inkomst?

2 § Sjukpenninggrundande inkomst bestäms för en försäkrad i samband med att han eller hon begär att få en förmån som beräknas på grundval av sjukpenninggrundande inkomst.

3 § Försäkringskassan skall på begäran av en försäkrad bestämma den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst även om något ersättningsärende inte är aktuellt.

När kan den sjukpenninggrundande inkomsten ändras?

4 § Den sjukpenninggrundande inkomsten skall ändras om Försäkringskassan har fått reda på att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse antingen för rätten till en förmån som redan lämnas eller för storleken på förmånen.

5 § Ändring enligt 4 § får inte avse ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete under provotid som avses i 18 kap. 13 §.

6 § Den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst skall alltid prövas när

1. sjukersättning eller aktivitetsersättning beviljas den försäkrade eller när sådan ersättning som redan lämnas ändras på grund av att den försäkrades arbetsförmåga har ändrats,

2. ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 18 kap. 14–16 §§ upphör,
3. livränta enligt bestämmelserna i denna avdelning beviljas den försäkrade eller när sådan livränta som redan lämnas ändras, eller
4. tjänstepension beviljas den försäkrade.

7 § Bestämmelsen i 6 § 1 skall tillämpas även när den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning som avses där i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 17 kap. 4–16 §§ om försäkringstid.

Om sjukersättning i form av garantiersättning till följd av bestämmelserna i 18 kap. 3 § inte skall lämnas, skall det vid tillämpningen av 6 § ändå anses som om sådan förmån lämnas.

8 § Om prövning enligt 4 eller 6 § medför att den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten ändras, skall ändringen gälla från och med den dag då anledning till ändringen uppkom.

Om prövning skett enligt 4 §, får den ändrade sjukpenninggrundande inkomsten dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som infaller i anslutning till att Försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott (SGI-skyddad tid)

Allmänna bestämmelser

9 § Ändring enligt 4 § på grund av att den försäkrade inte längre har någon inkomst eller har lägre inkomst än tidigare får inte göras under sådana avbrott i arbetet som anges i 11–17 §§ (SGI-skyddad tid).

Den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten får dock sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast före avbrottet om Försäkringskassan då hade känt till samtliga förhållanden. Detta gäller dock inte när 6 § 1, 3 eller 4 är tillämplig.

10 § För en försäkrad, som omfattas av bestämmelserna i 11–17 §§, och som inte fyllt 65 år skall den sjukpenninggrundande inkomsten

under SGI-skyddad tid anpassas efter löneutvecklingen inom den försäkrades yrkesområde.

Studier

11 § SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

12 § SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Graviditet

13 § SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen.

Föräldraledighet

14 § SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte fyllt ett år.

Det som anges i första stycket gäller även vid adoption av barn som inte fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård.

Plikttjänstgöring

15 § SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Sjukpenning och rehabiliteringsersättning, m.m.

16 § SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade inte förvärvsarbetar av någon anledning som ger rätt till ersättning i form av

1. sjukpenning,
2. ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning,
3. rehabiliteringsersättning, eller
4. ersättning från arbetsskadeförsäkringen som motsvarar ersättning enligt 1–3 eller någon annan jämförbar ekonomisk förmån.

Kortare avbrott i förvärvsarbete

17 § SGI-skydd gäller under högst tre månader i följd för en försäkrad som avbryter sitt förvärvsarbete, oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet skall pågå längre tid.

Sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid i vissa situationer

Studier eller arbetslöshet

18 § För en försäkrad som studerar enligt 11 § eller som enligt 12 § deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd gäller vid sjukdom det som anges i andra stycket.

Under den tid som avses i första stycket skall sjukpenningen för den försäkrade beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under den tiden. Om den sjukpenninggrundande inkomsten då helt eller delvis är inkomst av anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i det förvärvsarbetet under den aktuella tiden.

Pliktjänstgöring

19 § Det som anges i 18 § andra stycket tillämpas även vid sjukdom för en försäkrad som fullgör pliktjänstgöring enligt 15 §. Detta gäller endast vid grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Behandling eller rehabilitering

20 § För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 8 kap. 6 § eller 13 kap. 3 §, och då får livränta enligt lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt annan författning, gäller vid sjukdom det som anges i andra stycket.

Under den tid som livräntan betalas ut skall sjukpenningen beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

Studieuppehåll

21 § För en försäkrad som avses i 9 kap. 6 § första stycket 1 eller 2, och som under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin inte får studiesociala förmåner för studier som avses i 11 §, gäller vid sjukdom det som anges i andra stycket.

Under studieuppehållet skall sjukpenning beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av 4–7, 9 och 10 §§ om sjukpenningen då blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt 18 §.

Försäkrade som fått sjukersättning eller aktivitetsersättning

22 § Vid slutet av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning eller aktivitetsersättning skall den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara antingen den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder, eller den sjukpenninggrundande inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder.

Det som anges i första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder och endast till den del den försäkrade är arbetslös och beredd att ta ett erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot hans eller hennes närmast föregående förvärvsarbete.

Biståndsarbetare m.fl. och deras familjemedlemmar

23 § För sådana personer som enligt A 5 kap. 6 och 8 §§ anses bosatta i Sverige även under vistelse utomlands, skall den sjukpenninggrundande inkomsten vid återkomsten till Sverige fastställas till lägst det belopp som utgjorde deras sjukpenninggrundande inkomst omedelbart före utlandsresan.

Försäkrade som får tjänstepension

24 § Om en försäkrad får tjänstepension i form av ålderspension eller därmed likställd pension före utgången av den månad han eller hon fyller 65 år, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om den försäkrade har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten skall då beräknas enligt bestämmelserna i 6 kap.

25 § Om en försäkrad som får sådan tjänstepension som avses i 24 § är helt eller delvis arbetslös samt arbetssökande, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om tjänstepensionen understiger 60 procent av lönen närmast före pensionsavgången.

26 § För en försäkrad som avses i 25 § skall den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas på grundval av lönen närmast före pensionsavgången. Om den försäkrade inte har för avsikt att förvärvsarbete i samma omfattning som tidigare, skall den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas på grundval av den inkomst han eller hon kan antas få av arbete som svarar mot arbetsutbudet. Vid beräkningen skall det iakttas att inkomsten inte får överstiga 7,5 prisbasbelopp.

Vid beräkningen skall den försäkrades inkomst minskas med tjänstepensionen. Minskningen får dock inte leda till att en försäkrad som är endast delvis arbetslös får lägre sjukpenninggrundande inkomst än om beräkningen skulle ha gjorts enligt 24 §.

8 kap. Allmänna bestämmelser om sjukpenning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till sjukpenning i 2–8 §§,
 - samordning med sjuklön i 9 §,
 - sjukpenning för anställda och vissa andra vid kortare sjukdomsfall, m.m. i 10–15 §§,
 - sjukanmälan i 16 och 17 §§,
 - förmånstiden i 18–32 §§,
 - allmänt högriskskydd i 33 §,
 - särskilt högriskskydd i 34–38 §§,
 - förmånsnivåer och arbetsförmåga i 39 §,
 - bedömning av arbetsförmågans nedsättning i 40–47 §§, och
 - arbetsgivarinträde m.m. i 48–54 §§.

Rätten till sjukpenning

Allmänna villkor

2 § En försäkrad har rätt till sjukpenning vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga med minst en fjärdedel.

Med sjukdom likställs ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga som orsakats av sjukdom för vilken det lämnats sjukpenning, om tillståndet fortfarande kvarstår efter det att sjukdomen upphört.

3 § Vid bedömningen av om den försäkrade är sjuk skall det bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden.

4 § Sjukpenningen lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån enligt 39 §.

Ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning

5 § För att underlätta den försäkrades återgång till arbete i anslutning till ett sjukdomsfall får i stället för den sjukpenning som annars skulle ha lämnats skälig ersättning lämnas för den försäkrades merutgifter för resor till och från arbetet.

Ersättning lämnas endast om merutgifterna beror på att den försäkrades hälsotillstånd inte tillåter honom eller henne att utnyttja det färdstätt som han eller hon normalt använder för att ta sig till sitt arbete.

Sjukpenning i förebyggande syfte

6 § En försäkrad har rätt till sjukpenning även när han eller hon genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att

1. förebygga sjukdom,
2. förkorta sjukdomstiden, eller
3. helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan.

Som villkor för att sjukpenning skall lämnas gäller att den medicinska behandlingen eller medicinska rehabiliteringen har

- ordinerats av läkare, och
- ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan.

7 § Om sjukpenning lämnas enligt 6 § skall arbetsförmågan anses nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

Familjehemsförälder

8 § Om en familjehemsförälder får ersättning för vården för tid då sjukpenning kommer i fråga, bedöms rätten till sjukpenning med bortseende från ersättningen.

Samordning med sjuklön

9 § Sjukpenning lämnas inte på grundval av anställningsförmåner för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare skall svara för sjuklönen.

Sjukpenning för anställda och vissa andra vid kortare sjukdomsfall, m.m.

De första fjorton dagarna

10 § För de första 14 dagarna i en sjukperiod lämnas sjukpenning som svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av anställning endast under förutsättning att den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat om han eller hon inte hade varit sjuk.

Med tid för förvärvsarbete enligt första stycket likställs tid som avses i 6 kap. 27 §.

11 § Kan det inte utredas hur den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat under sjukperiodens första 14 dagar gäller följande. Sjukpenningen får lämnas efter vad som kan anses skäligt med ledning av hur den försäkrade har förvärvsarbetat före sjukperioden, om det kan antas att den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat i motsvarande omfattning under de första 14 dagarna i sjukperioden.

Studier

12 § Det som sägs i 10 § gäller även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden för en försäkrad som bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

13 § Det som sägs i 10 § gäller även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden för en försäkrad som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd, eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Behandling och rehabilitering

14 § Det som sägs i 10 § gäller även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden för en försäkrad som får sådan behandling som avses i 6 § eller 13 kap. 3 § och som under denna tid får livränta vid arbetsskada m.m. enligt 22–25 kap.

Plikttjänstgöring

15 § Det som sägs i 10 § gäller även för tid efter de första 14 dagarna för en försäkrad som fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, om tjänstgöringen avser grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Sjukanmälan

16 § Sjukpenning får inte lämnas för tid innan anmälan om sjukdomsfallet har gjorts hos Försäkringskassan. Detta gäller dock inte om det har funnits hinder för en sådan anmälan eller det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör lämnas.

17 § Utan hinder av det som anges i 16 § skall sjukpenning som grundas på inkomst av anställning lämnas, om den försäkrades arbetsgivare skall anmäla sjukdomsfallet enligt 3 kap. 16 §.

Förmånstiden*Inledande bestämmelse*

18 § Sjukpenning kan lämnas för dagar i en sjukperiod så länge den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till sjukpenning.

Läkarintyg

19 § Den försäkrade skall ge in ett läkarintyg till Försäkringskassan för att styrka nedsättning av arbetsförmågan på grund av sjukdom senast från och med den sjunde dagen efter sjukanmälningsdagen.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter dels om undantag i vissa fall från den skyldighet som avses i första stycket, dels om att skyldigheten skall gälla från och med en annan dag än den som anges där.

Sjukperiod

20 § Som sjukperiod anses tid då en försäkrad

1. i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 2 §,
2. har rätt till sjukpenning enligt 6 §, eller
3. har rätt till rehabiliteringspenning enligt 13 kap. 3 §.

Om rätt till sjukpenning för den försäkrade uppkommer i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt 3 kap., skall sjukperioden anses omfatta också sjuklöneperioden.

Karensdag

21 § Sjukpenning lämnas inte för den första dagen i en sjukperiod (karensdag). Detta gäller dock inte om något annat följer av 22, 23 och 33–38 §§.

22 § Till en försäkrad som har rätt till sjukpenning i förebyggande syfte enligt 6 § lämnas sjukpenning även för dag som avses i 21 §.

Karenstid för egenföretagare

23 § En försäkrad som har inkomst av annat förvärvsarbete (egenföretagare) har rätt att anmäla till Försäkringskassan att han eller hon vill ha sjukpenning med en karenstid på 3 eller 30 dagar.

Om egenföretagaren inte gör någon sådan anmälan, lämnas sjukpenning efter den karensdag som anges i 21 §.

24 § Om egenföretagaren gör en sådan anmälan som anges i 23 §, skall sjukpenning som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete inte lämnas för de första 3 eller 30 dagarna av varje sjukperiod, den dag sjukdomsfallet inträffade inräknad (karenstid).

25 § En egenföretagare som gjort anmälan om karenstid enligt 23 § får övergå till sjukpenning med kortare eller ingen karenstid om han eller hon inte har fyllt 55 år.

Ändringen börjar gälla 14 dagar efter den dag då den begärdes hos Försäkringskassan. Ändringen får dock inte tillämpas vid sjukdom som inträffat innan ändringen har börjat gälla.

Återinsjuknande

26 § Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det att en tidigare sjukperiod har avslutats skall bestämmelserna i 21 § och 9 kap. 12–18 §§ tillämpas som om den senare sjukperioden är en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

27 § Om en sjukperiod börjar inom 20 dagar efter föregående sjukperiods slut skall bestämmelserna i 24 § om karenstid för egenföretagare tillämpas på så sätt att de båda perioderna skall anses som en sjukperiod.

Sjukpenning i samband med sjukersättning, aktivitetsersättning eller pension

28 § En försäkrad har inte rätt till sjukpenning om han eller hon får hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning.

En försäkrad har inte heller rätt till sjukpenning om han eller hon under månaden närmast före den då han eller hon började få hel ålderspension fick hel sådan ersättning som anges i första stycket.

29 § Bestämmelserna i 28 § om sjukersättning och aktivitetsersättning skall tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 17 kap. 4–16 §§ om försäkringstid.

Sjukpenning efter 65-årsdagen

30 § Har den försäkrade fått sjukpenning för 180 dagar efter ingången av den månad när han eller hon fyllde 65 år, får Försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre skall lämnas till den försäkrade.

Sjukpenning efter 70-årsdagen

31 § För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år får sjukpenning lämnas under högst 180 dagar.

Beräkning av antalet dagar

32 § När antalet dagar beräknas enligt 30 och 31 §§ skall varje dag som sjukpenning har lämnats för räknas som en dag.

Allmänt högriskskydd

33 § Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelsen i 21 § för sammanlagt 10 dagar under de senaste 12 månaderna, lämnas sjukpenning även för dag som avses i 21 § (allmänt högriskskydd).

Särskilt högriskskydd

34 § Efter ansökan av den försäkrade får Försäkringskassan besluta att sjukpenning får lämnas även för dag som avses i 21 § (särskilt högriskskydd).

35 § Ett beslut om särskilt högriskskydd får meddelas om den försäkrade har en sjukdom som under en tolv månadersperiod kan antas medföra ett större antal sjukperioder.

36 § Ett beslut om särskilt högriskskydd får efter ansökan meddelas även för en sjukperiod när den försäkrade som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m., har rätt till sjukpenning till följd av ingrepp för att ta till vara det biologiska materialet eller förberedelser för sådant ingrepp.

37 § Ett beslut om särskilt högriskskydd enligt 35 § gäller från och med den kalendermånad då ansökan gjordes, om inte annat anges i beslutet.

Högriskskyddet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare.

38 § Ett beslut om särskilt högriskskydd enligt 35 § skall upphävas om de villkor som anges där inte längre är uppfyllda.

Förmånsnivåer och arbetsförmåga

39 § Sjukpenning lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel sjukpenning lämnas för dag när den försäkrade saknar arbetsförmåga.
2. Tre fjärdedels sjukpenning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst tre fjärdedelar men inte saknas helt.
3. Halv sjukpenning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst hälften men inte med tre fjärdedelar.
4. En fjärdedels sjukpenning lämnas när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel men inte med hälften.

Bedömning av arbetsförmågans nedsättning

Den försäkrade antas kunna återgå till sitt vanliga arbete

40 § Om den försäkrade kan antas kunna återgå till sitt vanliga arbete gäller följande. Vid bedömningen av om arbetsförmågan är fullständigt nedsatt skall det särskilt beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen inte kan utföra sitt vanliga eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder honom eller henne.

Om den försäkrade på grund av sjukdomen behöver avstå från förvärvsarbete under minst en fjärdedel av sin normala arbetstid en viss dag, skall hans eller hennes arbetsförmåga anses nedsatt i minst motsvarande grad den dagen.

Den försäkrade antas inte kunna återgå till sitt vanliga arbete

41 § Om den försäkrade inte kan antas kunna återgå till sitt vanliga arbete eller till annat arbete hos arbetsgivaren gäller följande. Vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning skall det särskilt beaktas om den försäkrade kan försörja sig genom sådant arbete efter medicinsk eller arbetslivsinriktad rehabilitering enligt 6 § respektive 13 kap. 3 §.

42 § Om det efter prövning enligt 41 § bedöms att den försäkrade inte kan återgå till arbete hos arbetsgivaren eller försörja sig själv genom annat förvärvsarbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden gäller följande. Vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning skall det särskilt beaktas om den försäkrade efter

medicinsk eller arbetslivsinriktad rehabilitering enligt bestämmelserna i 6 § respektive 13 kap. 3 § kan försörja sig genom

1. sådant förvärvsarbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden, eller

2. något annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

43 § Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning enligt 41 och 42 §§ skall göras i förhållande till högst ett heltidsarbete.

Särskilda skäl

44 § Om det finns särskilda skäl får den försäkrades ålder samt den försäkrades bosättningsförhållanden, utbildning, tidigare verksamhet och andra liknande omständigheter beaktas vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning.

Föräldralediga

45 § Vid prövning av rätt till sjukpenning för tid när den försäkrade annars skulle ha fått föräldrapenning, skall arbetsförmågan anses nedsatt endast i den utsträckning som den försäkrades förmåga att vårda barn är nedsatt på grund av sjukdom.

Försäkrade som får sjukersättning eller aktivitetsersättning m.m.

46 § Vid prövningen av den försäkrades rätt till sjukpenning skall det vid bedömningen av hans eller hennes arbetsförmåga bortses från den nedsättning av förmågan eller möjligheten att bereda sig arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning till den försäkrade i form av

1. sjukersättning eller aktivitetsersättning, eller
2. livränta vid arbetsskada m.m. enligt 22–25 kap.

47 § Bestämmelsen i 46 § 1 skall tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 17 kap. 4–16 §§ om försäkringstid.

Om sjukersättning i form av garantiersättning till följd av bestämmelserna i 18 kap. 3 § inte skall lämnas, skall det vid tillämpning av 46 § ändå anses som om sådan förmån lämnas.

Arbetsgivarinträde m.m.

Allmänna bestämmelser

48 § Regeringen får föreskriva undantag helt eller delvis från bestämmelserna om rätt till sjukpenning om en arbetstagare har rätt till lön under sjukdom enligt statliga, kommunala eller landstingskommunala bestämmelser.

Om sådant undantag inte har föreskrivits får arbetsgivaren, på det sätt regeringen bestämmer, rätt till arbetstagarens sjukpenning till den del den inte överstiger den utbetalda lönen.

49 § Arbetsgivare och arbetstagare får komma överens om att en arbetsgivare, som har betalat ut lön till en arbetstagare under sjukdom, har rätt till arbetstagarens sjukpenning.

En sådan överenskommelse är bindande för Försäkringskassan endast om den

- har formen av kollektivavtal, och
- på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av en organisation som är att anse som huvudorganisation.

50 § Ett sådant kollektivavtal som avses i 49 § får en arbetsgivare som är bunden av avtalet efter överenskommelsen åberopa även i fråga om arbetstagare som inte omfattas av avtalet men som sysselsätts i arbete som avses i avtalet.

Närmare föreskrifter

51 § Regeringen får meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning och handläggning av sjukfall för arbetstagare hos staten som omfattas av sådant avtal som avses i 49 §.

Regeringen får även meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning för arbetstagare med statligt reglerad anställning som är anställda hos en annan arbetsgivare än staten och som omfattas av sådant kollektivavtal som anges i 49 §.

Utbetalning till arbetsgivare

52 § Sjukpenning som enligt bestämmelserna i 48–51 §§ betalas ut till en arbetsgivare skall minskas med sådan lön under sjukdom som arbetsgivaren lämnar till arbetstagaren för samma tid som sjukpenningen avser, dock endast med den del av lönen under sjukdom som överstiger 90 procent av lönen i arbete. Vid beräkningen tillämpas bestämmelserna i 9 kap. 20 och 21 §§.

Inträde av staten efter konsulärt bistånd

53 § Om en försäkrad har blivit sjuk utomlands och då fått ekonomiskt stöd av utrikesförvaltningen får förvaltningen, på det sätt som regeringen bestämmer, rätt till den försäkrades sjukpenning. Detta gäller dock endast i den mån sjukpenningen inte överstiger vad som lämnats som ekonomiskt stöd.

Närmare föreskrifter för arbetsgivare för sjömän

54 § Regeringen får föreskriva att ersättning som en arbetsgivare för sjömän som avses i sjömanslagen (1973:282) har rätt till enligt 48–52 §§ skall lämnas för varje dag och med viss procent av utbetald lön och andra kostnader som arbetsgivaren haft för den anställde.

9 kap. Beräkning av sjukpenning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- grundläggande bestämmelser i 2–6 §§, samt bestämmelser om
 - ersättningsnivå och beräkningsunderlag i 7–9 §§,
 - kalenderdagsberäknad sjukpenning i 10 och 11 §§,
 - arbetstidsberäknad sjukpenning i 12–18 §§, och
 - samordning av sjukpenning med samtidig lön i 19–21 §§.

Grundläggande bestämmelser

Beräkningsmetoder

2 § Sjukpenning lämnas enligt 3–18 §§ som

- kalenderdagsberäknad sjukpenning, eller
- arbetstidsberäknad sjukpenning.

3 § Kalenderdagsberäknad sjukpenning lämnas för alla dagar i veckan oavsett om den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete eller inte.

Arbetstidsberäknad sjukpenning lämnas bara för timmar eller dagar då den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat.

När kalenderdagsberäknas respektive arbetstidsberäknas sjukpenningen?

4 § Sjukpenning skall kalenderdagsberäknas om inte annat följer av 5 §.

5 § Sjukpenning skall arbetstidsberäknas

1. under de första 14 dagarna i en sjukperiod enligt 8 kap. 10 och 11 §§,

2. under studietid som avses i 8 kap. 12 §,

3. under deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program som avses i 8 kap. 13 §,

4. under behandling eller rehabilitering som avses i 8 kap. 14 §, och

5. under plikttjänstgöring som avses i 8 kap. 15 §.

Det som sägs i första stycket gäller endast till den del sjukpenningen motsvarar sjukpenninggrundande inkomst av anställning. Om den försäkrade har inkomst även av annat förvärvsarbete, skall sjukpenningen kalenderdagsberäknas i den delen.

6 § Sjukpenning skall alltid kalenderdagsberäknas när den försäkrade

1. är helt eller delvis arbetslös och anmäld som arbetssökande vid arbetsförmedlingen samt är beredd att ta ett erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten,

2. skall få sjukpenning för tid då han eller hon annars skulle ha fått graviditetspenning, föräldrapenning eller rehabiliteringspenning, eller

3. är egen företagare och har en sjukpenninggrundande inkomst som består av endast inkomst av annat förvärvsarbete.

Om kalenderdagsberäkning av sjukpenning till familjehemsförälder finns bestämmelser i 9 § andra stycket.

Ersättningsnivå och beräkningsunderlag

Allmänna bestämmelser

7 § Den försäkrades sjukpenning skall beräknas på ett underlag som motsvarar 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst (beräkningsunderlag).

Beräkningsunderlag vid sjuklön

8 § Om en arbetsgivare skall svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, skall sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren.

Årsarbetstiden beräknas i de fall som anges i första stycket på grundval av beräknat antal timmar i förvärvsarbete hos arbetsgivare som inte skall svara för sjuklön.

Beräkning för familjehemsförälder

9 § För en familjehemsförälder som får ersättning för vården för tid då sjukpenning kommer i fråga, skall sjukpenningens storlek och årsarbetstiden beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst respektive ett beräknat antal timmar i förvärvsarbete som inte omfattar ersättningen.

Om sådan ersättning lämnas för tid då sjukpenning kommer i fråga, skall sjukpenning som svarar mot ersättningen kalenderdagsberäknas enligt bestämmelserna i 10 och 11 §§.

Kalenderdagsberäknad sjukpenning

10 § För dagar i en sjukperiod gäller att hel kalenderdagsberäknad sjukpenning motsvarar kvoten av

- beräkningsunderlaget enligt 7 § och
- 365.

Sjukpenningen avrundas till närmaste hela krontal, varvid 50 öre avrundas uppåt.

11 § Till den del den försäkrade är arbetslös lämnas hel sjukpenning med högst 521 kronor om dagen.

Arbetstidsberäknad sjukpenning

12 § När arbetstidsberäknad sjukpenning skall beräknas tillämpas

– 13 och 16 §§, om sjukpenning skall lämnas för endast en dag, och

- 14–16 §§, om sjukpenning skall lämnas för mer än en dag.

13 § Om sjukpenning skall lämnas för endast en dag, skall hel sjukpenning beräknas enligt följande.

1. Beräkningsunderlaget enligt 7 § divideras med årsarbetstiden, varefter kvoten avrundas till närmaste hela krontal.

2. Den kvot som fås i 1 multipliceras med antalet timmar av ordinarie arbetstid eller motsvarande normal arbetstid.

14 § Om sjukpenning på samma förmånsnivå lämnas för mer än en dag, skall hel sjukpenning för dag beräknas för dessa dagar enligt följande.

1. Först skall kvoten enligt 13 § 1 beräknas.

2. Därefter skall kvoten enligt 1 multipliceras med det sammanlagda antalet timmar av ordinarie arbetstid eller motsvarande normal arbetstid som avser dessa dagar.

3. Slutligen skall den produkt som fås i 2 divideras med antalet dagar med sjukpenning.

15 § Skall sjukpenning enligt 14 § lämnas på olika förmånsnivåer, skall de timmar som avser samma nivå adderas var för sig. Sjukpenning skall beräknas för varje sådan period för sig.

16 § Om antalet timmar eller det sammanlagda antalet timmar enligt 13–15 §§ inte uppgår till ett helt timtal, skall avrundning ske till närmaste hela timtal, varvid halv timme avrundas uppåt.

Sjukpenning avrundas till närmaste hela krontal, varvid 50 öre avrundas uppåt.

17 § Om den försäkrades sjukpenning i de fall som avses i 5 § motsvarar sjukpenninggrundande inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete beräknas beloppet av hel sjukpenning för dag enligt följande.

1. Den del av sjukpenningen som svarar mot inkomst av anställning beräknas enligt 12–16 §§.

2. Den del av sjukpenningen som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete beräknas enligt 10 och 11 §§.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om schablonberäkning av ordinarie arbetstid och motsvarande normal arbetstid.

Samordning av sjukpenning med samtidig lön

19 § Om den försäkrade får lön av arbetsgivaren under sjukdom för samma tid som sjukpenningen avser, skall sjukpenningen minska med det belopp som lönen under sjukdomen överstiger 10 procent av vad den försäkrade skulle ha fått i lön om han eller hon hade arbetat.

Till den del lönen under sjukdom lämnas i förhållande till lön i arbete som för år räknat överstiger den högsta sjukpenninggrundande inkomst som kan beräknas enligt 6 kap. 5 § andra stycket, skall minskning dock endast göras med belopp som överstiger 90 procent av lönen i arbete.

20 § Vid tillämpning av bestämmelserna i 19 § skall ersättning som lämnas till den försäkrade på grund av förmån av fri gruppsjukförsäkring enligt grunder som fastställs i kollektivavtal anses som lön under sjukdom från arbetsgivare.

21 § Det belopp varmed minskning enligt 19 § skall göras, skall avrundas till närmast lägre hela krontal.

Avräkning skall i första hand göras vid utbetalning av sjukpenning som avser samma tid som den lön under sjukdom som föranlett minskningen. Avräkningen får också göras vid närmast följande utbetalning av sjukpenning.

10 kap. Frivillig sjukpenningförsäkring

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till frivillig sjukpenningförsäkring i 2 och 3 §§,
 - förmånstiden i 4–6 §§,
 - ersättningsnivån i 7 och 8 §§,
 - avgifter i 9 §, och
 - närmare föreskrifter i 10 §.

Rätten till frivillig sjukpenningförsäkring

2 § Den som är bosatt i Sverige har, mot avgift bestämd enligt 9 §, rätt till frivillig försäkring för sjukpenning eller sjukpenningtillägg om han eller hon enligt 8 och 9 kap. saknar rätt till sjukpenning eller har rätt till en sjukpenning som inte uppgår till 60 kronor om dagen.

3 § Rätten till inträde i frivillig sjukpenningförsäkring gäller från och med den månad då den enskilde fyller 16 år till den dag han eller hon fyller 55 år.

Förmånstiden

4 § Den frivilliga sjukpenningförsäkringen skall efter den försäkrades val gälla med en karenstid av 3 eller 30 dagar eller utan sådan karenstid.

5 § Rätt till förkortning av gällande karenstid har endast försäkrade som inte fyllt 55 år.

- 6 § Förmåner enligt detta kapitel lämnas inte för tid efter ingången av den månad då den försäkrade börjat få
1. hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning, eller
 2. hel inkomstgrundad ålderspension.

Ersättningsnivån

7 § Den som inte har rätt till sjukpenning enligt 8 och 9 kap. får försäkra sig för sjukpenning som uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor om dagen.

Den som har rätt till sjukpenning får försäkra sig för sjukpenningstillägg som tillsammans med den sjukpenning som han eller hon har rätt till uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor om dagen.

8 § En frivillig sjukpenningförsäkring skall inte påverkas av att den försäkrades sjukpenning enligt 7–9 kap., under de förutsättningar som anges där, beräknas med tillämpning av bestämmelserna i 7 kap. 21 § om sjukpenninggrundande inkomst m.m. vid studieuppehåll eller 9 kap. 12–18 §§ om arbetstidsberäknad sjukpenning.

Avgifter

9 § Den försäkrade skall för den frivilliga försäkringen betala den avgift som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Avgifterna får inte bestämmas till olika belopp för olika försäkrade i vidare mån än som föranleds av skillnader i försäkringens omfattning.

Närmare föreskrifter

10 § Närmare föreskrifter om villkor för den frivilliga försäkringen meddelas av regeringen.

IV Rehabilitering och rehabiliteringsersättning

11 kap. Innehåll och inledande bestämmelser

Innehåll

- 1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om
- rehabilitering i 12 kap., och
 - rehabiliteringsersättning i 13 kap.

Inledande bestämmelser

2 § Rehabilitering enligt bestämmelserna i denna underavdelning skall syfta till att en försäkrad som har drabbats av sjukdom skall få tillbaka sin arbetsförmåga och få förutsättningar att försörja sig själv genom förvärvsarbete (arbetslivsinriktad rehabilitering).

3 § Under den tid som den arbetslivsinriktade rehabiliteringen pågår kan rehabiliteringsersättning lämnas enligt bestämmelserna i 13 kap.

12 kap. Rehabilitering

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser om rehabilitering i 2–11 §§, samt bestämmelser om
 - rehabiliteringsutredning i 12–17 §§, och
 - rehabiliteringsplan i 18–21 §§.

Allmänna bestämmelser

Rehabiliteringsåtgärder

2 § En försäkrad har rätt till rehabiliteringsåtgärder enligt vad som anges i detta kapitel.

3 § Rehabiliteringsåtgärder skall planeras i samråd med den försäkrade och utgå från hans eller hennes individuella förutsättningar och behov.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela särskilda föreskrifter om rehabilitering när det gäller en försäkrad som inte är bosatt här i landet.

Arbetshjälpmedel

5 § Bidrag till sådana arbetshjälpmedel som en förvärvsarbetsande försäkrad behöver som ett led i sin rehabilitering lämnas enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Arbetsgivarens skyldigheter

6 § Den försäkrades arbetsgivare skall i samråd med den försäkrade svara för att

- den försäkrades behov av rehabilitering snarast klarläggs, och
- de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade.

Bestämmelser om rehabiliteringsutredningen finns i 12–17 §§.

Den försäkrades skyldigheter

7 § Den försäkrade skall

- lämna de upplysningar som behövs för att klarlägga hans eller hennes behov av rehabilitering, och
- efter bästa förmåga aktivt medverka i rehabiliteringen.

Försäkringskassans skyldigheter

8 § Försäkringskassan samordnar och utövar tillsyn över de insatser som behövs för rehabiliteringsverksamheten.

9 § Försäkringskassan skall i samråd med den försäkrade se till att

- den försäkrades behov av rehabilitering snarast klarläggs, och

– de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade.

10 § Försäkringskassan skall, om den försäkrade medger det, i arbetet med rehabiliteringen samverka med

- den försäkrades arbetsgivare och arbetstagarorganisation,
- hälso- och sjukvården,
- socialtjänsten,
- arbetsmarknadsmyndigheterna, och
- andra myndigheter som berörs av rehabiliteringen av den försäkrade.

Försäkringskassan skall verka för att de organisationer och myndigheter som anges i första stycket, var och en inom sitt verksamhetsområde, vidtar de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade.

11 § Försäkringskassan skall se till att rehabiliteringsåtgärder påbörjas så snart det är möjligt av medicinska och andra skäl.

Rehabiliteringsutredning

När rehabiliteringsutredning skall påbörjas

12 § Den försäkrades arbetsgivare skall påbörja en rehabiliteringsutredning när den försäkrade

1. till följd av sjukdom har varit helt eller delvis frånvarande från sitt arbete under längre tid än fyra veckor i följd,
2. ofta i kortare sjukperioder har avbrutit sitt arbete, eller
3. begär det.

Samråd med arbetstagarorganisation

13 § En rehabiliteringsutredning skall genomföras i samråd med den försäkrades arbetstagarorganisation, om den försäkrade medger det.

Slutförande av rehabiliteringsutredning

14 § En rehabiliteringsutredning skall lämnas till Försäkringskassan i fall som avses i

1. 12 § 1 inom åtta veckor från dagen för anmälan om sjukdomsfallet,

2. 12 § 2 inom åtta veckor från dagen för anmälan om det sjukdomsfall som närmast föregick rehabiliteringsutredningen, och

3. 12 § 3 inom åtta veckor från den dag då begäran framställdes hos arbetsgivaren.

15 § Om en rehabiliteringsutredning inte kan slutföras inom den tid som anges i 14 §, skall arbetsgivaren inom samma tid anmäla detta till Försäkringskassan. Vid anmälan skall uppgift lämnas om orsaken till dröjsmålet och om den tidpunkt då utredningen beräknas vara avslutad.

När utredningen slutförts skall den genast lämnas till Försäkringskassan.

16 § Försäkringskassan skall, om det inte är obehövligt, senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning har kommit in till Försäkringskassan kalla den försäkrade till sådant avstämningsmöte som avses i H 7 kap. 14 § 4.

Saknar den försäkrade arbetsgivare skall Försäkringskassan, om det inte är obehövligt, senast tio veckor efter dagen för sjuk-anmälan kalla den försäkrade till avstämningsmöte.

17 § Försäkringskassan skall överta ansvaret för en rehabiliteringsutredning, om det finns skäl till det.

Rehabiliteringsplan*När rehabiliteringsplan skall upprättas*

18 § Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd, för vilken ersättning kan lämnas enligt denna underavdelning, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan. Planen skall i den utsträckning det är möjligt upprättas i samråd med den försäkrade.

19 § En rehabiliteringsplan skall upprättas senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning har kommit in till Försäkringskassan eller senast två veckor efter det att Försäkringskassan har gjort en rehabiliteringsutredning.

Kan behovet av rehabilitering klarläggas först efter att ett sådant avstämningsmöte som anges i H 7 kap. 14 § 4 har hållits, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan senast två veckor efter dagen för mötet.

Rehabiliteringsplanens innehåll

20 § En rehabiliteringsplan skall ange

1. de rehabiliteringsåtgärder som skall komma i fråga,
2. vem som har ansvaret för rehabiliteringsåtgärderna,
3. en tidsplan för rehabiliteringen,
4. uppgifter i övrigt som behövs för att genomföra rehabiliteringen, och
5. den beräknade kostnaden för ersättning under rehabiliteringstiden.

Kontroll och uppföljning

21 § Försäkringskassan skall fortlöpande se till att en rehabiliteringsplan följs och att det vid behov görs ändringar i den.

13 kap. Rehabiliteringsersättning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- ersättningsformer i 2 §,
 - rätten till rehabiliteringsersättning i 3–7 §§,
 - rehabiliteringspenning i 8–12 §§, och
 - särskilt bidrag i 13 §.

Ersättningsformer

2 § Rehabiliteringsersättning lämnas i följande former:

1. Rehabiliteringspenning till en försäkrad som deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering.
2. Särskilt bidrag till en försäkrad för kostnader som uppstår i samband med arbetslivsinriktad rehabilitering.

Rätten till rehabiliteringsersättning

Allmänna bestämmelser

3 § Vid sjukdom som sätter ned en försäkrads arbetsförmåga med minst en fjärdedel har den försäkrade rätt till rehabiliteringsersättning under tid som han eller hon deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering som avser att

1. förkorta sjukdomstiden, eller
2. helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan.

4 § Rehabiliteringsersättning lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år.

5 § En försäkrad som får rehabiliteringsersättning får behålla ersättningen vid

1. kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt, och
2. ledighet på grund av uppehåll i rehabiliteringen enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Närmare föreskrifter vid utbildning

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om rehabiliteringsersättning vid utbildning.

Familjehemsförälder

7 § Om en familjehemsförälder får ersättning för vården för tid då rehabiliteringspenning kommer i fråga, bedöms rätten till rehabiliteringspenning med bortseende från ersättningen.

Rehabiliteringspenning*Förmånsnivåer och arbetsförmåga*

8 § Rehabiliteringspenning lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel rehabiliteringspenning lämnas för dag när den försäkrade saknar arbetsförmåga.

2. Tre fjärdedels rehabiliteringspenning lämnas för dag när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst tre fjärdedelar men inte saknas helt.

3. Halv rehabiliteringspenning lämnas för dag när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst hälften men inte med tre fjärdedelar.

4. En fjärdedels rehabiliteringspenning lämnas för dag när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel men inte med hälften.

Arbetsförmågan skall under tiden för rehabiliteringsåtgärden anses nedsatt i den utsträckning den försäkrade på grund av åtgärden är förhindrad att förvärvsarbeta.

Ersättningsnivå och beräkningsunderlag

9 § Hel rehabiliteringspenning för dag motsvarar kvoten av

– 80 procent av den försäkrades fastställda sjukpenninggrundande inkomst och

– 365.

Rehabiliteringspenningen avrundas till närmaste hela krontal, varvid 50 öre avrundas uppåt.

Beräkningsunderlag för familjehemsförälder

10 § I fall som avses i 7 § skall rehabiliteringspenningens storlek beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar den ersättning som den försäkrade får i egenskap av familjehemsförälder.

Samordning med andra förmåner

11 § Rehabiliteringspenningen skall minskas med det belopp den försäkrade för samma tid får som

1. föräldrapenningsförmån,
2. sjukpenning,
3. sjukpenning eller livränta vid arbetsskada m.m. enligt 21–25 kap. eller motsvarande ersättning enligt någon annan författning än denna balk, dock endast till den del ersättningen avser samma inkomstbortfall som rehabiliteringspenningen är avsedd att täcka, eller
4. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), dock inte till den del studiestödet är återbetalningspliktigt.

Det som föreskrivs i första stycket gäller även för motsvarande förmån som lämnas till den försäkrade på grundval av utländsk lagstiftning.

Arbetsgivarinträde m.m.

12 § Bestämmelserna om arbetsgivarinträde och inträde av staten i vissa fall i 8 kap. 48–51 och 53 §§ skall tillämpas även när det gäller rehabiliteringspenning.

Särskilt bidrag

13 § Särskilt bidrag lämnas under rehabiliteringstiden för kostnader som uppstår för den försäkrade i samband med rehabilitering. Ytterligare föreskrifter om sådant bidrag får meddelas av regeringen.

V Sjukersättning och aktivitetsersättning

14 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns

– allmänna bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning i 15 kap.

samt bestämmelser om

– inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning i 16 kap.,

– sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning i 17 kap. och

– gemensamma regler om sjukersättning och aktivitetsersättning i 18 kap.

15 kap. Allmänna bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning

Innehåll

1 § I detta kapitel finns

– inledande bestämmelser i 2–4 §§

samt bestämmelser om

– rätten till sjukersättning eller aktivitetsersättning i 5 och 6 §§,

– förmånsnivåer i 7–12 §§,

– förmånstiden i 13–20 §§,

– aktiviteter under förmånstiden i 21–25 §§, och

– särskilda insatser för personer med tre fjärdedels ersättning i 26–28 §§.

Inledande bestämmelser

2 § Sjukersättning eller aktivitetsersättning kan lämnas till en försäkrad vars arbetsförmåga är långvarigt nedsatt av medicinska skäl.

3 § Sjukersättning och aktivitetsersättning lämnas i form av

1. inkomstrelaterad ersättning enligt 16 kap., och

2. garantiersättning enligt 17 kap.

4 § Aktivitetsersättning lämnas alltid för viss tid medan sjukersättning kan lämnas tills vidare eller för viss tid i form av tidsbegränsad sjukersättning.

Det som sägs om sjukersättning i denna underavdelning eller i annan författning gäller även tidsbegränsad sjukersättning om inte något annat anges.

Rätten till sjukersättning eller aktivitetsersättning

Nedsatt arbetsförmåga

5 § En försäkrad vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan och som var försäkrad vid försäkringsfallet har, enligt närmare bestämmelser i denna underavdelning, rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning om nedsättningen kan antas bestå under minst ett år.

Om försäkringsfallet har inträffat före ingången av det år då den försäkrade fyllde 18 år, gäller inte kravet att den försäkrade skall vara försäkrad vid försäkringsfallet.

Funktionshindrade som går i skolan

6 § En försäkrad som på grund av funktionshinder ännu inte har avslutat sin skolgång på grundskolenivå och gymnasial nivå vid ingången av juli månad det år då han eller hon fyller 19 år har rätt till aktivitetsersättning.

Förmånsnivåer

Förmånsnivåerna och arbetsförmågan

7 § En försäkrad vars arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt får hel sjukersättning eller aktivitetsersättning.

En försäkrad vars arbetsförmåga inte är nedsatt i sådan grad men med minst tre fjärdedelar får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Är den försäkrades arbetsförmåga nedsatt i mindre grad men med minst hälften, lämnas halv sjukersättning eller aktivitetsersättning.

I övriga fall lämnas en fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning

8 § När det bedöms hur nedsatt arbetsförmågan är skall Försäkringskassan beakta den försäkrades förmåga att försörja sig själv genom

1. sådant förvärvsarbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden, eller
2. något annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne.

9 § Bedömningen enligt 8 § skall göras

– efter samma grunder oavsett på vilket sätt prestationsförmågan är nedsatt, och

– i förhållande till ett heltidsarbete.

Med inkomst av arbete likställs i skälig omfattning värdet av arbete med skötsel av hemmet.

10 § Om det finns särskilda skäl får den försäkrades ålder samt den försäkrades bosättningsförhållanden, utbildning, tidigare verksamhet och andra liknande omständigheter beaktas vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning.

11 § Under tid som den försäkrade genomgår behandling eller rehabilitering som avses i 8 kap. 6 § eller 13 kap. 3 §, skall arbetsförmågan anses nedsatt i den mån som behandlingen eller rehabiliteringen hindrar honom eller henne från att förvärvsarbeta.

Funktionshindrade som går i skolan

12 § En försäkrad funktionshindrad som avses i 6 § får hel aktivitetsersättning oberoende av arbetsförmågans nedsättning.

Förmånstiden

Allmänna bestämmelser

13 § Sjukersättning eller aktivitetsersättning kan lämnas från och med den månad då rätten till förmånen har börjat gälla, dock inte för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden.

När sjukersättning eller aktivitetsersättning lämnas utan ansökan enligt 18 kap. 25 §, lämnas ersättningen dock från och med månaden efter den då beslutet om förmånen meddelats.

14 § Sjukersättning och aktivitetsersättning lämnas, om inte något annat är särskilt föreskrivet, till och med den månad när rätten till förmånen upphör.

Sjukersättning

15 § Sjukersättning kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 65 år.

16 § Om arbetsförmågan kan anses varaktigt nedsatt skall sjukersättning lämnas tills vidare.

Kan arbetsförmågan antas vara nedsatt under en begränsad tid skall tidsbegränsad sjukersättning lämnas.

17 § Försäkringskassan skall i samband med beslut om sjukersättning som skall lämnas tills vidare besluta att en ny utredning av den försäkrades arbetsförmåga skall göras efter viss tid, dock senast inom tre år från beslutet. Efter en sådan utredning skall Försäkringskassan, så länge rätt till sjukersättning föreligger, besluta att ytterligare utredning av arbetsförmågan skall göras efter viss tid, dock senast inom tre år från det att föregående utredning slutfördes.

Om den försäkrade har fyllt 60 år behöver beslut om ny utredning inte fattas.

Aktivitetsersättning

18 § Aktivitetsersättning kan tidigast lämnas från och med juli månad det år då den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 30 år.

19 § Aktivitetsersättning lämnas för viss tid. Ett beslut får inte avse längre tid än tre år.

Funktionshindrade som går i skolan

20 § En försäkrad med funktionshinder som avses i 6 § har rätt till aktivitetsersättning under den tid som skolgången varar.

Aktiviteter under förmånstiden

21 § I samband med ett beslut om att bevilja en försäkrad aktivitetsersättning skall Försäkringskassan undersöka om han eller hon under den tid ersättningen skall lämnas kan delta i aktiviteter som kan antas ha en gynnsam inverkan på hans eller hennes sjukdomstillstånd eller fysiska eller psykiska prestationsförmåga.

22 § Om den försäkrade bedöms kunna delta i aktiviteter skall Försäkringskassan i samråd med honom eller henne utarbeta en plan för aktiviteterna. Försäkringskassan skall i möjligaste mån tillgodose den försäkrades önskemål.

23 § Försäkringskassan skall verka för att planerade aktiviteter kommer till stånd. Försäkringskassan skall samordna de insatser som behövs och se till att åtgärder vidtas för att underlätta för den försäkrade att delta i aktiviteterna.

24 § Som aktiviteter enligt 21–23 §§ avses inte sådana åtgärder som anges i H 7 kap. 14 § 4.

25 § Särskild ersättning kan lämnas för den försäkrades kostnader med anledning av de aktiviteter som han eller hon deltar i. Ytterligare föreskrifter om sådan ersättning meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Särskilda insatser för försäkrade med tre fjärdedels ersättning

26 § För den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning skall särskilda insatser göras för att han eller hon skall kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan.

27 § Försäkringskassan ansvarar för att sådana insatser som avses i 26 § kommer till stånd.

28 § För den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som får en anställning med lönebidrag eller hos Samhall Aktiebolag, som motsvarar den återstående arbetsförmågan, skall Försäkringskassan betala ersättning för kostnaderna för anställningen enligt grunder som regeringen bestämmer.

16 kap. Inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till inkomstrelaterad ersättning i 2 §,
- ramtid i 3 §,
- beräkningsunderlag för inkomstrelaterad ersättning i 4–11 §§,

och

- beräkning av inkomstrelaterad ersättning i 12–14 §§.

Rätten till inkomstrelaterad ersättning

2 § Rätt till inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning har en försäkrad som avses i 15 kap. om det för honom eller henne har fastställts pensionsgrundande inkomst enligt E 7 kap. för minst ett år under en viss tidsperiod (ramtid) närmast före det år då försäkringsfallet inträffade.

Ramtid

3 § Ramtiden är, om inte något annat följer av 10–12 §§,
– 5 år för den som fyller 53 år eller mer det år då försäkringsfallet inträffar,
– 6 år för den som fyller minst 50 år och högst 52 år det år då försäkringsfallet inträffar,
– 7 år för den som fyller minst 47 år och högst 49 år det år då försäkringsfallet inträffar, och
– 8 år för den som fyller högst 46 år det år då försäkringsfallet inträffar.

Beräkningsunderlag för inkomstrelaterad ersättning

Grundläggande bestämmelser

4 § Inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas på grundval av en antagandeinkomst. Denna beräknas enligt 6–12 §§ med ledning av den försäkrades bruttoårsinkomster inom ramtiden.

5 § Antagandeinkomsten anknyts till prisbasbeloppet för det år då ersättningen skall börja lämnas och räknas om vid förändringar av detta.

Bruttoårsinkomst

6 § Med bruttoårsinkomst avses

1. pensionsgrundande inkomst enligt E 7 kap. med tillägg för debiterade allmänna pensionsavgifter för respektive år, och
2. pensionsgrundande belopp enligt E 8 kap. som tillgodoräknats med anledning av sjukersättning eller aktivitetsersättning.

7 § När bruttoårsinkomsten beräknas skall det bortses från pensionsgrundande inkomster och pensionsgrundande belopp som sammantagna överstiger 7,5 gånger det prisbasbelopp som gäller för inkomståret.

8 § Bruttoårsinkomsten räknas om med hänsyn till förändringar i prisbasbeloppet på följande sätt.

- Bruttoårsinkomsten multipliceras med kvoten av
 - prisbasbeloppet för det år sjukersättningen eller aktivitetsersättningen skall börja lämnas och
 - prisbasbeloppet för det år bruttoårsinkomsten avser.

Antagandeinkomst

9 § Antagandeinkomsten utgör genomsnittet av de tre högsta enligt 8 § omräknade bruttoårsinkomsterna inom ramtiden.

Om endast en eller två bruttoårsinkomster kan tillgodoräknas inom ramtiden skall två respektive en bruttoårsinkomster medräknas med noll kronor.

10 § När inkomstrelaterad aktivitetsersättning beräknas får, om det medför en högre antagandeinkomst, vid tillämpning av 9 § i stället användas de två högsta enligt 8 § omräknade bruttoårsinkomsterna inom en ramtid av tre år.

Om i sådant fall endast en bruttoårsinkomst kan tillgodoräknas inom ramtiden, skall en bruttoårsinkomst medräknas med noll kronor.

11 § Om den försäkrade, vid beräkning av antagandeinkomst enligt 10 §, kan tillgodoräknas en bruttoårsinkomst året före det år då försäkringsfallet inträffar men denna är lägre än den sjukpenninggrundande inkomst enligt 6 och 7 kap. som den försäkrade skulle ha haft vid tidpunkten för försäkringsfallet, får den sjukpenninggrundande inkomsten i stället utgöra bruttoårsinkomst.

Beräkning av inkomstrelaterad ersättning

Ersättningsnivån

12 § Hel inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning lämnas för år räknat med 64 procent av den försäkrades antagandeinkomst.

Partiell ersättning

13 § Partiell inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning lämnas för år räknat med så stor andel av hel sådan ersättning som motsvarar den andel av sjukersättning eller aktivitetsersättning som den försäkrade har rätt till enligt 15 kap. 7 §.

Samordning med utländsk ersättning

14 § Från inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning skall sådana förmåner räknas av som lämnas till den försäkrade enligt utländsk lagstiftning och som motsvarar sjukersättning eller aktivitetsersättning eller som utgör pension vid invaliditet.

17 kap. Sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till garantiersättning i 2 och 3 §§,
 - försäkringstiden i 4–16 §§,
 - ersättningsnivåer i 17–19 §§,
 - beräkningsunderlag för garantiersättning i 20 och 21 §§, och
 - beräkning av garantiersättning i 22–24 §§.

Rätten till garantiersättning

2 § Rätt till sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning har en försäkrad som avses i 15 kap. och

- som saknar inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap., eller
- vars inkomstrelaterade ersättning enligt samma kapitel understiger en viss nivå (garantinivå).

Garantiersättningen är beroende av en särskilt beräknad försäkringstid.

3 § Garantiersättning lämnas endast till den som kan tillgodoräknas en försäkringstid om minst tre år.

Försäkringstiden

Inledande bestämmelser

4 § Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14–16 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

5 § Faktisk försäkringstid och framtida försäkringstid sätts ned var för sig till närmaste antal hela månader.

Den sammanlagda försäkringstiden utgör summan av faktisk försäkringstid och framtida försäkringstid. Den sammanlagda försäkringstiden skall sättas ned till närmaste antal hela år.

Bosättning i Sverige

6 § Som faktisk försäkringstid räknas tid när en person har varit försäkrad på grund av bosättning i Sverige enligt A 5 kap.

Vistelse i Sverige

7 § Som faktiskt försäkringstid räknas, när det gäller garantiersättning, även tid när en person före tidpunkten för bosättning i Sverige oavbrutet har vistats här efter att ha ansökt om uppehållstillstånd.

Bosättning i tidigare hemland

8 § Om den försäkrade har beviljats uppehållstillstånd i Sverige med tillämpning av 3 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen (1989:529) räknas som faktisk försäkringstid, när det gäller garantiersättning, även tid då han eller hon har varit bosatt i sitt tidigare hemland från

och med det år då han eller hon fyllde 16 år till tidpunkten då han eller hon först kom till Sverige.

9 § Vid beräkningen enligt 8 § skall en så stor andel av tiden i hemlandet räknas som svarar mot förhållandet mellan

– den tid när den försäkrade har varit bosatt i Sverige, inklusive den tid som avses i 7 §, från den första ankomsten till landet till och med året före försäkringsfallet och

– hela tidrymden från det att den försäkrade första gången kom till landet till och med året före försäkringsfallet.

Vid beräkningen skall det bortses från tid för vilken den försäkrade, vid bosättning i Sverige, har rätt till sådan ersättning från det andra landet som inte enligt 21 § skall ligga till grund för beräkning av garantiersättning.

10 § Vid tillämpning av 8 och 9 §§ likställs med tid för bosättning i hemlandet tid då den försäkrade före den första ankomsten till Sverige har befunnit sig i ett annat land där han eller hon beretts en tillfällig fristad.

Biståndsarbetare m.fl.

11 § När faktisk försäkringstid beräknas för en person som enligt A 5 kap. 6 § anses bosatt i Sverige även under vistelse utomlands skall det bortses från tid för vilken den utsände, vid bosättning i Sverige, har rätt till sådan ersättning från det andra landet som inte enligt 21 § skall ligga till grund för beräkning av garantiersättning.

Framtida försäkringstid

12 § Om den faktiska försäkringstiden enligt 6–11 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år den försäkrade fyller 64 år som framtida försäkringstid.

13 § Om den faktiska försäkringstiden utgör mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyller 16 år till och med året före försäkringsfallet gäller följande.

Som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden från och med året för försäkringsfallet, till och med det år då den försäkrade fyller 64 år, som motsvarar förhållandet mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet.

Försäkringsfall före 18 års ålder

14 § Om ett försäkringsfall har inträffat före det år då den försäkrade fyllde 18 år, får försäkringstiden i stället för vad som följer av 12 och 13 §§ räknas enligt 15 och 16 §§.

15 § För en försäkrad som är svensk medborgare skall som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn skall dock inte tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år inte har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

16 § För en försäkrad som är utländsk medborgare skall det som sägs i 15 § gälla under förutsättning att han eller hon är bosatt i Sverige sedan minst fem år.

Ersättningsnivåer

Sjukersättning

17 § Garantinivån för hel sjukersättning motsvarar för år räknat 2,40 prisbasbelopp.

Aktivitetsersättning

18 § Garantinivån för hel aktivitetsersättning motsvarar för år räknat

– 2,10 prisbasbelopp till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 21 år,

– 2,15 prisbasbelopp från och med den månad då den försäkrade fyller 21 år till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 23 år,

- 2,20 prisbasbelopp från och med den månad då den försäkrade fyller 23 år till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 25 år,
- 2,25 prisbasbelopp från och med den månad då den försäkrade fyller 25 år till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 27 år,
- 2,30 prisbasbelopp från och med den månad då den försäkrade fyller 27 år till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 29 år, samt
- 2,35 prisbasbelopp från och med den månad då den försäkrade fyller 29 år till och med månaden före den månad då han eller hon fyller 30 år.

Avkortning om försäkringstiden understiger 40 år

19 § För den som inte kan tillgodoräknas 40 års försäkringstid gäller följande.

Garantinivån enligt 17 eller 18 § skall avkortas till så stor andel av denna som svarar mot kvoten av

- försäkringstiden enligt 5 § andra stycket och
- 40.

Beräkningsunderlag för garantiersättning

20 § Till grund för beräkning av garantiersättning skall ligga den inkomstrelaterade sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. som den försäkrade har rätt till för det år som garantiersättningen avser, före minskning med livränta enligt 18 kap. 4–9 §§.

21 § Med inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning avses i detta kapitel även sådana utländska förmåner som

- skall avräknas från inkomstrelaterad ersättning enligt 16 kap. 14 §, och
- inte är att likställa med garantiersättning enligt detta kapitel.

Beräkning av garantiersättning

Huvudregler

22 § För den som saknar inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning motsvarar årlig hel garantiersättning garantinivån.

23 § För den vars hela inkomstrelaterade sjukersättning eller aktivitetsersättning för år räknat understiger garantinivån gäller följande.

Årlig garantiersättning motsvarar differensen mellan

- garantinivån och
- beräkningsunderlaget enligt 20 och 21 §§.

Beräkning enligt första stycket görs efter det att garantinivån minskats enligt 19 §.

Partiell ersättning

24 § Partiell garantiersättning lämnas för år räknat med så stor andel av hel sådan ersättning enligt 19–23 §§ som motsvarar den andel av sjukersättning eller aktivitetsersättning som den försäkrade har rätt till enligt 15 kap. 7 §.

18 kap. Gemensamma bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- samordning med andra förmåner i 2–9 §§,
 - ersättning under provotid och vilande ersättning i 10–19 §§,
 - omprövning vid ändrade förhållanden i 20–23 §§,
 - ersättning utan ansökan i 24–27 §§,
 - ändring av ersättning i 28 §, och
 - utbetalning av ersättning i 29 och 30 §§.

Samordning med andra förmåner

Efterlevandestöd

2 § Om en försäkrad för samma månad har rätt till såväl aktivitetsersättning i form av garantiersättning som efterlevandestöd, lämnas endast den till beloppet största av förmånerna.

Garantipension till änkepension

3 § Om en försäkrad för samma månad har rätt till såväl sjukersättning eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning som garantipension till änkepension, lämnas endast den till beloppet största av förmånerna.

Livränta

4 § Inkomstrelaterad sjukersättning och sjukersättning i form av garantiersättning skall minskas om den försäkrade

1. har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt den upphävda lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller någon annan författning,
2. enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av Försäkringskassan, eller
3. får livränta enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring.

5 § Minskning enligt 4 § får inte ske på grund av livränta enligt 22–25 kap.

6 § Om en skada, som livränta har börjat lämnas för, återigen medför sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta hade lämnats under sjukdomstiden.

7 § Summan av inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta vars årsbelopp överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den sjukersättningsberättigade har rätt till som skadad. Minskningen skall i första hand göras på garantiersättningen.

8 § Om livränta, del av livränta eller livränta för viss tid har bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkningen enligt 7 § anses som om den livränta som lämnas har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de försäkringstekniska grunder som tillämpas vid utbytet.

9 § Sammanlagd hel sjukersättning får aldrig, på grund av bestämmelserna i 4–8 §§, för månad räknat understiga 5 procent av prisbasbeloppet.

Ersättning under prøvotid och vilande ersättning

Allmänna bestämmelser

10 § Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att hans eller hennes sjukersättning eller aktivitetsersättning i den omfattning som anges i 13–16 §§ skall betalas ut eller förklaras vilande när den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om förmånen fattades. Ett sådant beslut får endast fattas om den försäkrade under minst tolv månader omedelbart dessförinnan har fått sjukersättning eller aktivitetsersättning.

11 § Sjukersättning och aktivitetsersättning som har förklarats vilande får inte betalas ut för den tid som vilandeförklaringen avser.

12 § Vilandeförklaring får avse hel sjukersättning eller aktivitetsersättning eller en sådan andel av ersättningen som anges i 15 kap. 7 §. När det bedöms hur stor del av förmånen som skall vilandeförklaras skall Försäkringskassan beakta omfattningen av det förvärvsarbete som den försäkrade avser att utföra.

Ersättning under prøvotid

13 § Försäkringskassan får besluta att den försäkrade under en period om tolv månader får förvärvsarbete högst tre månader utan att utbetalningen av sjukersättningen eller aktivitetsersättningen minskas på grund av förvärvsarbetet.

Vilande ersättning

14 § Försäkringskassan får förklara sjukersättningen eller aktivitetsersättningen vilande för tid efter den period som har bestämts i beslut enligt 13 §. Om något beslut enligt 13 § inte har fattats får Försäkringskassan i stället besluta att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen skall förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

15 § Sjukersättningen får vilandeförklaras enligt 14 § under högst tjugofyra månader, dock längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet enligt 13 § omfattar. Om något beslut enligt 13 § inte har fattats får sjukersättningen vilandeförklaras längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet omfattar.

16 § Aktivitetsersättningen får vilandeförklaras enligt 14 § längst till utgången av den period som beslutet om aktivitetsersättning omfattar.

Upphävande av beslut om vilandeförklaring

17 § Ett beslut om vilandeförklaring enligt 14 skall upphävas om den försäkrade begär det.

18 § Försäkringskassan får utan att den försäkrade har begärt det upphäva ett beslut om vilandeförklaring om den försäkrade insjuknar och beräknas bli långvarigt sjuk.

Detsamma gäller om den försäkrade har vilande sjukersättning eller aktivitetsersättning och helt eller delvis avbryter det arbetsförsök som legat till grund för beslutet om vilandeförklaring för att i stället få

- föräldrapenning,
- tillfällig föräldrapenning, eller
- graviditetspenning.

Närmare föreskrifter

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av 10–18 §§.

Omprövning vid ändrade förhållanden

Förbättrad arbetsförmåga

20 § Om arbetsförmågan väsentligt förbättras för en försäkrad som får sjukersättning eller aktivitetsersättning, skall förmånen dras in eller minskas med hänsyn till förbättringen.

En försäkrad som regelbundet och under en längre tid har visat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättning eller aktivitetsersättning fattades skall antas ha en väsentligt förbättrad arbetsförmåga, om inte något annat framkommer.

Ersättning under provotid och vilande ersättning

21 § Sådan sjukersättning eller aktivitetsersättning som omfattas av ett beslut enligt 13 §, eller som har vilandeförklarats enligt 14 §, får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade under den tid och i den omfattning som anges i beslutet genom förvärvsarbete har visat en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Ersättning i samband med aktiviteter

22 § Aktivitetsersättning får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade deltar i sådan aktivitet som avses i 15 kap. 21–24 §§.

Ersättning med för högt belopp

23 § En försäkrad som förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättning eller aktivitetsersättning fattades har inte rätt att få sådan ersättning för samma tid och i den omfattning som förvärvsarbetet utförs. Bestämmelser om återkrav finns i avdelning H.

Detta gäller dock inte sådan sjukersättning eller aktivitetsersättning som omfattas av ett beslut enligt 13 §.

Ersättning utan ansökan i vissa fall

24 § I avdelning H finns bestämmelser om hur den försäkrade ansöker om en förmån enligt denna balk.

Om den försäkrade får sjukpenning skall Försäkringskassan senast ett år efter sjukanmälningdagen ha utrett om det finns förutsättningar för att bevilja honom eller henne sjukersättning eller aktivitetsersättning.

25 § Om en försäkrad får sjukpenning eller rehabiliteringspenning enligt denna balk eller ersättning för sjukhusvård enligt lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m., får Försäkringskassan bevilja honom eller henne sjukersättning eller aktivitetsersättning trots att han eller hon inte ansökt om det.

Detsamma skall gälla då en försäkrad får sjukpenning, ersättning för sjukhusvård eller livränta enligt 21–25 kap. eller motsvarande ersättning som lämnas enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande.

26 § Om en försäkrad får tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning, får förmånen beviljas för ytterligare tid trots att han eller hon inte ansökt om det.

27 § Det som föreskrivs i 24 och 25 §§ gäller även i fråga om ökning av sjukersättning och aktivitetsersättning.

Ändring av ersättning

28 § Ändring av sjukersättning och aktivitetsersättning skall gälla från och med månaden efter den när anledningen till ändringen uppkommit. Om ökningen kräver ansökan av den som är berättigad till sådan ersättning tillämpas 15 kap. 13 § första stycket.

Utbetalning av ersättning

29 § Sjukersättning och aktivitetsersättning skall betalas ut månadsvis. Om det årliga beloppet av sådana förmåner uppgår till högst 2 400 kronor skall dock, om det inte finns särskilda skäl, utbetalning ske i efterskott en eller två gånger per år. Efter överens-

kommelse med den försäkrade får utbetalning även i annat fall ske en eller två gånger per år.

30 § När månadsbelopp för sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas skall det belopp för år räknat som beräkningen utgår från avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Är det årliga beloppet av sjukersättning och aktivitetsersättning lägre än tolv kronor, bortfaller ersättningen för den månad som beräkningen avser. Avrundning skall i första hand göras på garanti-ersättning enligt 17 kap.

VI Förmåner vid arbetsskada m.m.

19 kap. Innehåll

- 1 §** I denna underavdelning finns
- allmänna bestämmelser om arbetsskada i 20 kap. samt bestämmelser om
 - ersättning vid sjukdom i 21 kap.,
 - ersättning vid bestående nedsättning av arbetsförmågan i 22 kap.,
 - ersättning i övrigt och handläggning i 23 kap.,
 - statligt personskadeskydd i 24 kap., och
 - krigsskadeersättning till sjömän i 25 kap.

20 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsskada

Innehåll

- 1 §** I detta kapitel finns
- inledande bestämmelser i 2 §
 - samt bestämmelser om
 - arbetsskadebegreppet i 3–7 §§, och
 - skadetidpunkt i 8 §.

Inledande bestämmelser

2 § Från arbetsskadeförsäkringen kan ersättning lämnas till försäkrade förvärvsarbetande och vissa studerande.

I avd. F finns bestämmelser om att ersättning från arbetsskadeförsäkringen kan lämnas även till efterlevande.

Arbetsskadebegreppet

Allmänna bestämmelser

3 § Med arbetsskada avses en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. En skada skall anses ha uppkommit av sådan orsak, om övervägande skäl talar för det.

4 § Med skada avses en personskada eller en skada på en protes eller annan liknande anordning som användes för avsett ändamål när skadan inträffade.

Vissa psykiska eller psykosomatiska skador

5 § Som arbetsskada anses inte en skada av psykisk eller psykosomatisk natur som är en följd av en företagsnedläggelse, bristande uppskattnings av den försäkrades arbetsinsatser, vantrivsel med arbetsuppgifter eller arbetskamrater eller därmed jämförliga förhållanden.

Smitta

6 § Om en skada som inte beror på ett olycksfall har framkallats av smitta, anses den som arbetsskada i den utsträckning som regeringen föreskriver.

Olycksfall vid färd

7 § Olycksfall vid färd till eller från arbetsstället räknas som olycksfall i arbetet, om färden föranleddes av och stod i nära samband med arbetet.

När anses en skada ha inträffat?

8 § En skada som beror på ett olycksfall anses ha inträffat dagen för olycksfallet.

En skada som inte beror på ett olycksfall anses ha inträffat den dag när den först visade sig.

21 kap. Ersättning vid sjukdom

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser i 2 och 3 §§
 - samt bestämmelser om
 - arbetsskadesjukpenning i 4–8 §§,
 - återinsjuknande i 9 §, och
 - sjukvårdsersättning i 10 och 11 §§.

Allmänna bestämmelser

2 § En försäkrad har vid arbetsskada rätt till samma förmåner enligt denna balk som han eller hon har rätt till vid annan sjukdom.

3 § Om någon som avses i 2 § inte omfattas av lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m. har han eller hon vid arbetsskada rätt till motsvarande förmåner från arbetsskadeförsäkringen. Detta tillämpas även i fråga om resekostnadsersättning i samband med konvalescentvård.

Arbetsskadesjukpenning

Sjukpenning för karensdagar

4 § En försäkrad som beviljas ersättning för inkomstförlust till följd av arbetsskada har rätt till arbetsskadesjukpenning för inkomstförlust som avser två sjukdagar när ersättning inte lämnas enligt 3 kap. 13 § och 8 kap. 21 § (karensdagar).

För en sjukdag motsvarar sjukpenningen kvoten av
– 80 procent av det livränteunderlag enligt 22 kap. som gäller vid tiden för beslutet och
– 365.

5 § Om den försäkrade kan visa att han eller hon har haft fler än två sjukdagar med inkomstförlust under sjukdomsperioder till följd av arbetsskada har han eller hon rätt till arbetsskadesjukpenning för dessa ytterligare dagar.

För en sjukdag motsvarar sjukpenningen 80 procent av den faktiska inkomstförlusten, dock högst vad den försäkrade fått för en sjukdag enligt 4 §.

6 § Arbetsskadesjukpenningen avrundas för dag till närmaste hela krontal, varvid 50 öre avrundas uppåt.

Sjukpenning till studerande

7 § Till en försäkrad som avses i A 6 kap. 22 § eller som i annat fall genomgår yrkesutbildning när skadan inträffar kan lämnas arbetsskadesjukpenning. Detta gäller vid sjukdom som fortfarande 180 dagar efter det att skadan inträffade sätter ned den försäkrades förmåga att skaffa sig arbetsinkomst med minst en fjärdedel.

Sjukpenningen lämnas på grundval av den försäkrades livränteunderlag som anges i 22 kap. 14–17 §§ och beräknas enligt 9 eller 13 kap.

Sjukpenningen lämnas endast i den utsträckning som den överstiger den sjukpenning som den försäkrade är berättigad till enligt 2 §.

Sjukpenning i förebyggande syfte

8 § Den försäkrade har rätt till särskild arbetsskadesjukpenning under tid när han eller hon avhåller sig från arbete på uppmaning av Försäkringskassan eller med dess samtycke i syfte att förebygga att en arbetsskada uppstår, återuppstår eller förvärras.

Sjukpenningen lämnas med skäligt belopp och får motsvara högst hel sjukpenning enligt 2 och 7 §§.

Återinsjuknande

9 § Om en arbetsskada som har gett den försäkrade rätt till livränta enligt 22 kap. på nytt medför sjukdom, har den försäkrade rätt till sjukpenning enligt 2 och 7 §§, om sjukdomen sätter ned hans eller hennes kvarstående förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete.

Sjukvårdsersättning

10 § I den utsträckning som ersättning inte lämnas enligt 2 och 3 §§, ersätter arbetsskadeförsäkringen nödvändiga kostnader för

1. sjukvård utomlands,
2. tandvård, och
3. särskilda hjälpmedel.

Som kostnader räknas även utgifter för resor.

11 § Ersättning enligt 10 § första stycket 2 lämnas endast för tandvård som ges inom den offentliga vården eller av en vårdgivare som är ansluten till Försäkringskassan enligt lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m.

22 kap. Ersättning vid bestående nedsättning av arbetsförmågan

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till livränta i 2–4 §§,
- förmånstiden i 5–7 §§,
- beräkning av livränta i 8–10 §§,
- livränteunderlaget i 11–17 §§,
- vilande livränta i 18 och 19 §§,
- indexering av livränta i 20 §, och
- omprovning vid ändrade förhållanden i 21 §.

Rätten till livränta

Allmänna bestämmelser

2 § Livränta lämnas till en försäkrad som till följd av arbetsskada har fått sin förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete nedsatt med minst en femtondel.

Detta gäller endast om

1. nedsättningen av förmågan att skaffa inkomst genom arbete kan antas bestå under minst ett år, och
2. inkomstförlusten för år räknat uppgår till minst en fjärdedel av prisbasbeloppet för det år när livräntan skall börja lämnas.

3 § Om en försäkrad, som genom arbetsskada har fått sin arbetsförmåga nedsatt med mindre än en femtondel, senare drabbas av ytterligare arbetsskada, bestäms rätten till livränta på grundval av båda skadorna.

Behandling eller rehabilitering

4 § Under tid när den försäkrade genomgår behandling eller rehabilitering som avses i 8 kap. 6 § eller 13 kap. 3 § skall hans eller hennes förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete anses nedsatt även i den utsträckning som åtgärden hindrar honom eller henne från att förvärvsarbeta.

Förmånstiden

5 § Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år, om inte något annat anges i 6 §.

6 § Livränta lämnas längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 67 år, om

- skadan inträffar den månad då den försäkrade fyller 65 år eller senare, och
- den försäkrade har en sjukpenninggrundande inkomst enligt 6 kap. 3 §.

7 § Livränta kan lämnas för viss tid eller tills vidare.

Försäkringskassan skall i samband med beslut om livränta också bedöma om förnyad utredning av förmågan att skaffa inkomst genom arbete skall göras efter viss tid.

Beräkning av livränta

Huvudregel

8 § Livränta lämnas med så stor andel av den försäkrades livränteunderlag enligt 11–17 §§ som motsvarar graden av nedsättning av hans eller hennes förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete.

Bedömning av förvärvsförmågan

9 § När förvärvsförmågan enligt 8 § bedöms skall det beaktas vad som rimligen kan begäras med hänsyn till den försäkrades arbets-skada och ålder samt den försäkrades bosättningsförhållanden, utbildning, tidigare verksamhet och andra liknande omständigheter.

10 § Förvärvsförmågan skall bestämmas utan hänsyn till det allmänna läget på arbetsmarknaden.

I fråga om en äldre försäkrad skall hänsyn främst tas till hans eller hennes förmåga och möjlighet att skaffa sig fortsatt inkomst genom sådant arbete som han eller hon har utfört tidigare, eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för honom eller henne.

Livränteunderlag

Grundläggande bestämmelser

11 § Livränteunderlaget motsvarar den sjukpenninggrundande inkomst enligt 6 och 7 kap. som den försäkrade skulle ha haft vid den tidpunkt från vilken livräntan skall lämnas.

12 § När livränteunderlaget beräknas gäller följande avvikelser från bestämmelserna i 6 och 7 kap.:

1. Andra skattepliktiga förmåner än pengar skall beaktas och värderas på det sätt som är föreskrivet för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt E 7 kap.

2. Med inkomst av anställning likställs kostnadsersättning som inte enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483) undantas vid beräkning av skatteavdrag.

3. Semesterlön och semesterersättning skall medräknas utan den begränsning som anges i 6 kap. 16 §.

Livränteunderlag när avsevärd tid förflutit efter skadlig inverkan

13 § Skall livränta börja lämnas avsevärd tid efter det att den försäkrade utsattes för skadlig inverkan i arbetet, får någon annan högre inkomst av förvärvsarbete än den som anges i 11 och 12 §§ användas som livränteunderlag, om det finns särskilda skäl.

Livränteunderlag för unga försäkrade

14 § Hade den försäkrade inte fyllt 25 år när skadan inträffade, motsvarar livränteunderlaget, för tiden efter 25 års ålder, den inkomst som han eller hon med hänsyn till sin sysselsättning när skadan inträffade sannolikt skulle ha haft vid 25 års ålder, om skadan inte hade inträffat.

Motsvarande gäller för en försäkrad som

1. när skadan inträffade inte hade fyllt 21 år, i fråga om livränteunderlaget för tiden mellan 21 och 25 års ålder, eller

2. när skadan inträffade inte hade fyllt 18 år, i fråga om livränteunderlaget för tiden mellan 18 och 21 års ålder.

Livränteunderlag för studerande

15 § För en försäkrad som avses i A 6 kap. 22 § eller som i annat fall genomgick yrkesutbildning när skadan inträffade motsvarar livränteunderlaget för den beräknade utbildningstiden lägst den inkomst som han eller hon sannolikt skulle ha haft, om han eller hon när skadan inträffade hade avbrutit utbildningen och börjat förvärvsarbete.

Livränteunderlaget för tid efter utbildningstidens slut motsvarar lägst den inkomst av förvärvsarbete som den försäkrade då sannolikt skulle ha haft, om skadan inte hade inträffat.

- 16 §** Ett livränteunderlag enligt 15 § beräknas till minst
- två prisbasbelopp för tid före 21 års ålder,
 - två och ett halvt prisbasbelopp för tid mellan 21 och 25 års ålder, och
 - tre prisbasbelopp för tid från och med 25 års ålder.

Högsta livränteunderlag

17 § När livränteunderlaget beräknas skall det bortses från belopp som överstiger sju och en halv gånger det prisbasbelopp som fastställts för året när livräntan skall börja lämnas.

Vilande livränta

18 § Ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 18 kap. skall också omfatta sådan livränta som enligt 23 kap. 2 och 4 §§ samordnats med ersättningen.

19 § För den tid när en vilandeförklaring gäller enligt 18 § skall livränta beräknas utifrån

- dels det livränteunderlag som legat till grund för bestämmande av livräntan före vilandeförklaringen,
- dels de inkomstförhållanden som råder under tiden med vilandeförklaring, och
- dels de förändringar av prisbasbeloppet som skett sedan livräntan senast fastställdes.

Indexering av livränta

20 § En fastställd livränta skall för varje år räknas om med ledning av ett särskilt tal. Detta tal skall visa den årliga procentuella förändringen av halva den reala inkomstförändring som beräknats för inkomstindex enligt E 6 kap. 13 § med tillägg för den procentuella förändringen i det allmänna prisläget i juni månad två år

före det år livräntan omräknas och det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det året.

Livräntan får räknas om till högst ett belopp som utgör samma andel av sju och en halv gånger det för året fastställda prisbasbeloppet som den andel av livränteunderlaget som svarar mot nedläggningen av förvärvsförmågan enligt 8 §.

Omprövning vid ändrade förhållanden

21 § Ett beslut om livränta skall omprövas om det har skett någon ändring av betydelse i de förhållanden som var avgörande för beslutet, eller om den försäkrades möjlighet att skaffa sig inkomst genom arbete väsentligen har förbättrats. Livränta för förfluten tid får dock inte minskas eller dras in. I H 5 kap. finns bestämmelser om återkrav i vissa fall.

23 kap. Särskilda bestämmelser om arbetsskadeersättning och handläggning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- samordning med andra socialförsäkringsförmåner i 2–5 §§,
 - arbetsgivares rätt till ersättning i 6 §,
 - retroaktiv ersättning i 7 §,
 - underrättelse till arbetsgivare om skada i 8–10 §§,
 - skadeanmälan till Försäkringskassan i 11 och 12 §§,
 - prövning av frågan om arbetsskada i 13 §, och
 - utbetalning av arbetsskadeersättning i 14 §.

Samordning med andra socialförsäkringsförmåner

2 § Livränta skall minskas om den försäkrade, med anledning av den inkomstförlust som föranlett livräntan, samtidigt har rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Minskningen görs genom att livräntan betalas ut endast i den utsträckning som den överstiger dessa förmåner.

3 § Livräntan skall även minskas på det sätt som anges i 2 § andra stycket i fråga om pension som enligt utländskt system för social trygghet lämnas med anledning av arbetsskadan.

4 § Om den försäkrade får livränta och vid en senare tidpunkt blir berättigad till sjukersättning eller aktivitetsersättning för en sjukdom som inte är arbetsrelaterad gäller följande.

Livräntan skall minskas med den andel av ersättningen som motsvarar graden av nedsättningen av förvärvsförmågan till följd av skadan jämfört med hel förvärvsförmåga när livräntan bestämdes.

5 § Om bestämmelserna om beräkning av pensionspoäng vid underlåten eller bristande avgiftsbetalning i 11 kap. 6 § första stycket i den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller E 9 kap. 21 § har tillämpats för år efter det då arbetsskadan inträffade, skall vid tillämpning av 2 och 4 §§ hänsyn tas till den sjukersättning eller aktivitetsersättning som skulle ha lämnats om full avgift hade betalats.

Arbetsgivares rätt till ersättning

6 § En arbetsgivare som enligt författning är skyldig att lämna ersättning vid arbetsskada har rätt att enligt närmare föreskrifter som regeringen meddelar få sådan ersättning från arbetsskade-försäkringen som den försäkrade annars skulle haft rätt till för motsvarande ändamål. Ersättningen får dock inte överstiga vad arbetsgivaren har betalat ut.

Retroaktiv ersättning

7 § Rätten till ersättning går förlorad om en ansökan om arbetsskadeersättning inte görs inom sex år

- för sjukpenning och livränta, från den dag ersättningen avser, och
- för annan ersättning, från den dag då den försäkrade betalade det belopp för vilket ersättning begärs.

Underrättelse till arbetsgivare om skada

8 § Om en arbetstagare drabbas av en arbetsskada skall den arbetsgivare som han eller hon var anställd hos när skadan inträffade underrättas omedelbart.

Om en skada till följd av annat än olycksfall har visat sig först när den försäkrade har upphört att vara utsatt för den inverkan som har orsakat skadan, är det den arbetsgivare hos vilken den försäkrade senast var utsatt för sådan inverkan som skall underrättas.

9 § Om en arbetsgivare enligt 8 § skall underrättas om en skada får underrättelsen i stället lämnas till en person som på arbetsgivarens vägnar förestår arbetet.

10 § När det gäller en försäkrad som genomgår utbildning enligt A 6 kap. 22 § likställs med en arbetsgivare en rektor eller någon annan som förestår utbildningen.

Skadeanmälan till Försäkringskassan

11 § En arbetsgivare eller arbetsföreståndare som genom underrättelse eller på något annat sätt har fått kännedom om en inträffad arbetsskada är skyldig att omedelbart anmäla skadan till Försäkringskassan.

Om den försäkrade inte är arbetstagare skall han eller hon själv anmäla arbetsskadan till Försäkringskassan. Om den försäkrade har avlidit till följd av skadan, skall anmälan göras av den som har rätt att företräda dödsboet.

12 § Anmälan enligt 11 § skall göras enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Nödvändiga utgifter för läkarutlåtanden ersätts i enlighet med vad regeringen föreskriver.

Prövning av frågan om arbetsskada

13 § Frågan om den försäkrade har fått en arbetsskada skall prövas endast i den utsträckning det behövs för att bestämma en arbetsskadeersättning enligt denna balk.

Utbetalning av arbetsskadeersättning

14 § Ersättning betalas ut i den ordning som regeringen föreskriver.

24 kap. Statligt personskadeskydd

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser i 2 §
 - samt bestämmelser om
 - skadebegreppet i 3–6 §§,
 - förmånerna i 7–10 §§,
 - totalförsvarspliktiga m.fl. i 11–18 §,
 - intagna m.fl. i 19 och 20 §§,
 - frivilliga inom totalförsvaret m.fl. i 21 §,
 - underrättelse om skada i 22 §, och
 - skadeanmälan till Försäkringskassan i 23 §.

Allmänna bestämmelser

2 § Personskadeskyddet gäller för skador som uppkommer i samband med tjänstgöring i totalförsvaret, räddningstjänst eller vistelse i anstalt m.m. under sådan skyddstid som anges i A 7 kap. 5–8 §§.

I avd. F finns bestämmelser om att ersättning från personskadeskyddet kan lämnas även till efterlevande.

Skadebegreppet

3 § Bestämmelserna om personskada, protesskada och skadedag i 20 kap. 4 och 8 §§ tillämpas i fråga om skada enligt detta kapitel.

4 § Om den försäkrade under skyddstiden har varit utsatt för ett olycksfall skall en skada som han eller hon har fått anses vara orsakad av olycksfallet, om övervägande skäl talar för det.

5 § Om en skada, som inte beror på ett olycksfall, visar sig under skyddstiden skall skadan anses ha uppkommit under denna tid.

Detta gäller dock inte om det finns skälig anledning att anta att skadan har orsakats av annat än verksamheten eller intagningen i fråga och att verksamheten eller intagningen inte väsentligt har bidragit till skadan.

6 § Visar sig en skada, som inte beror på ett olycksfall, efter skyddstiden, skall den anses ha uppkommit under denna tid om det skäligen kan antas att verksamheten eller intagningen väsentligt har bidragit till skadan.

Förmånerna

Huvudregler

7 § Om den försäkrade även enligt 21–23 kap. har rätt till arbets-skadeersättning för en skada, lämnas ersättning enligt detta kapitel endast i den utsträckning som ersättningen därigenom blir högre.

8 § Ersättning lämnas vid sjukdom och bestående nedsättning av arbetsförmågan. Därvid tillämpas 21 och 22 kap. samt 23 kap. 2–7 §§, om inte något annat följer av 9–21 §§.

Sjukvårdsersättning

9 § Sjukvårdsersättning lämnas endast i den utsträckning som staten inte tillhandahåller motsvarande förmån på annat sätt.

Sjukpenning och livränta

10 § Sjukpenning och livränta enligt detta kapitel lämnas inte under skyddstiden. Sjukpenning lämnas aldrig för den dag då skadan inträffade.

Totalförsvarspliktiga m.fl.

Inledande bestämmelser

11 § Bestämmelserna i 12–18 §§ gäller den som enligt A 7 kap. 5 § 1 är försäkrad på grund av totalförsvarsplikt m.m. och tillämpas utöver vad som följer av 8 §.

Sjukpenningunderlag

12 § För en försäkrad som har skadats under grundutbildning eller repetitionsutbildning utgör sjukpenningunderlaget vid tillämpning av 8 § minst

- fyra prisbasbelopp för tid före 21 års ålder,
- fyra och ett halvt prisbasbelopp för tid mellan 21 och 25 års ålder, och
- fem prisbasbelopp för tid från och med 25 års ålder.

Livränteunderlag

13 § För en försäkrad som har skadats under grundutbildning eller repetitionsutbildning utgör livränteunderlaget vid tillämpning av 8 § minst sju prisbasbelopp.

Särskild sjukpenning

14 § En försäkrad har rätt till särskild sjukpenning, om han eller hon under grundutbildning som är längre än 60 dagar har drabbats av en sjukdom som efter skyddstidens slut sätter ned hans eller hennes förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete med minst en fjärdedel. Detta gäller även vid sjukdom som har uppkommit under utryckningsmånaden eller månaden efter denna.

15 § Beräkningsunderlaget för särskild sjukpenning är

- 4 prisbasbelopp för tid före 21 års ålder,
- 4,5 prisbasbelopp för tid mellan 21 och 25 års ålder, och
- 5 prisbasbelopp för tid från och med 25 års ålder.

16 § För en dag är hel särskild sjukpenning kvoten av
– 80 procent av ersättningsunderlaget och
– 365.

17 § Särskild sjukpenning lämnas endast i den utsträckning som den överstiger annan ersättning enligt detta kapitel eller sjukpenning enligt 8, 9 och 21 kap. som den försäkrade samtidigt har rätt till.

Ersättning för kostnader

18 § En försäkrad som har skadats under grundutbildning eller repetitionsutbildning har under högst tre års tid efter skyddstiden rätt till ersättning för nödvändiga kostnader för

1. läkarvård,
2. sjukvårdande behandling,
3. sjukhusvård, och
4. läkemedel.

Som kostnader för vård räknas även utgifter för resor.

Intagna m.fl.

Sjukpenningunderlag och livränteunderlag

19 § För den som är försäkrad på grund av intagning m.m. enligt A 7 kap. 5 § 3 och som när skadan inträffade hade varit intagen längre tid än sex månader, skall sjukpenningunderlag och livränteunderlag vid tillämpning av 8 § beräknas till lägst de belopp som anges i 22 kap. 16 §.

Nedsättning eller indragning av ersättning

20 § Ersättning till den som avses i A 7 kap. 5 § 3 får sättas ned eller dras in även i annat fall än som avses i H 7 kap. 49–55 §§, om särskilda skäl talar för det.

Frivilliga inom totalförsvaret m.fl.

21 § Regeringen får föreskriva att sjukpenningunderlag och livränteunderlag skall beräknas till lägst de belopp som anges i 22 kap. 16 § för den som är försäkrad på grund av frivilligt deltagande i verksamhet inom totalförsvaret m.m. enligt A 7 kap. 6 §.

Underrättelse om skada

22 § Om den försäkrade drabbas av en skada skall en chef eller någon annan omedelbart underrättas enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Om skadan har visat sig efter skyddstiden, skall i stället Försäkringskassan underrättas.

Skadeanmälan till Försäkringskassan, m.m.

23 § Bestämmelserna i 23 kap. 11, 12 och 14 §§ om anmälan och utbetalning gäller även i ärenden enligt detta kapitel.

25 kap. Krigsskadeersättning till sjömän

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser i 2 §
 - samt bestämmelser om
 - förmånerna i 3–5 §§, och
 - övriga frågor i 6 §.

Allmänna bestämmelser

2 § Krigsskadeersättning kan lämnas till en försäkrad sjöman som till följd av olyckshändelse på grund av en krigshändelse utomlands drabbas av en personskada under sådan tid som anges i A 7 kap. 10 och 11 §§.

I avd. F finns bestämmelser om att krigsskadeersättning kan lämnas även till efterlevande.

Förmånerna

Allmänna bestämmelser

3 § Krigsskadeersättning lämnas med tillämpning av bestämmelserna i 21 och 22 kap. samt 23 kap. 2–7 §§.

4 § Den försäkrade har inte rätt till krigsskadeersättning om han eller hon samtidigt har rätt till arbetsskadeersättning enligt 20–23 kap.

Särskild ersättning

5 § Vid skada har den försäkrade, utöver livränta, rätt till särskild ersättning med hänsyn till skadans beskaffenhet.

Vid förlust av arbetsförmågan motsvarar ersättningen sex gånger det prisbasbelopp som gällde för det år då skadan inträffade.

Vid nedsättning av arbetsförmågan betalas så stor andel av summan ut som svarar mot graden av nedsättningen.

Övriga frågor

6 § Bestämmelserna i 20 kap. och 23 kap. 8–14 §§ gäller i övrigt i fråga om krigsskadeersättning.

VII Särskilda förmåner vid smitta, sjukdom eller skada

26 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- smittbärarersättning i 27 kap.,
- närståendepenning i 28 kap., och
- ledighet för vård av närstående i 29 kap.

27 kap. Smittbärarersättning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser om smittbärarersättning i 2–4 §§, samt bestämmelser om
 - rätten till smittbärarpenning i 5–10 §§,
 - förmånsnivåer och förvärvsarbete i 11 och 12 §§,
 - beräkning av smittbärarpenning i 13–16 §§,
 - samordning med andra förmåner i 17 och 18 §§, och
 - resekostnadsersättning i 19 och 20 §§.

Allmänna bestämmelser om smittbärarersättning

2 § I detta kapitel finns bestämmelser om smittbärarersättning som kan lämnas till en smittbärare i samband med åtgärder för smittskydd eller skydd för livsmedel.

3 § Med smittbärare avses i detta kapitel

1. den som har eller kan antas ha en smittsam sjukdom utan att ha förlorat sin arbetsförmåga till följd av sjukdomen,
2. den som för eller kan antas föra smitta utan att vara sjuk i en smittsam sjukdom, och
3. den som i annat fall har eller kan antas ha varit utsatt för smitta av en samhällsfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen (2004:168) utan att vara sjuk i en sådan sjukdom.

4 § Smittbärarersättning lämnas i form av smittbärarpenning och resekostnadsersättning.

Rätten till smittbärarpenning

Allmänna bestämmelser

5 § En smittbärare har rätt till smittbärarpenning om han eller hon måste avstå från förvärvsarbete på grund av

1. beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag, eller

2. läkarundersökning eller hälsokontroll, utan föregående beslut enligt 1, som smittbäraren genomgår och som syftar till att klarlägga om han eller hon är smittad av en allmänfarlig sjukdom eller har en sjukdom, en smitta, ett sår eller någon annan skada som kan göra livsmedel som han eller hon hanterar otjänligt som människoföda.

Första stycket gäller inte när det är fråga om

1. hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § smittskyddslagen, eller

2. beslut som avser avspärrning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen.

6 § Smittbärappenning får sättas ned eller dras in om smittbäraren

1. inte följer förhållningsregler som har beslutats med stöd av smittskyddslagen (2004:168) eller överträder förbud enligt 3 kap. 9 § den lagen, eller

2. inte följer särskilda villkor i samband med ett beslut enligt livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Förmånstiden

7 § Smittbärappenning lämnas från och med första dagen i ersättningsperioden så länge den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till smittbärappenning.

8 § Bestämmelserna om sjukpenning i samband med pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning i 8 kap. 28 § och sjukpenning efter 70-årsdagen i 8 kap. 31 § tillämpas även i fråga om smittbärappenning.

Rehabiliteringsåtgärder

9 § För en försäkrad som får smittbärappenning skall bestämmelserna i 12 kap. 8–11, 16 och 18–21 §§ om Försäkringskassans åtgärder för rehabilitering tillämpas.

Arbetsgivarinträde m.m.

10 § Bestämmelserna om arbetsgivarinträde, m.m. i 8 kap. 48–53 §§ tillämpas även i fråga om smittbärrpenning.

Förmånsnivåer och förvärvsarbete

11 § Smittbärrpenning lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel smittbärrpenning lämnas när den försäkrade helt måste avstå från förvärvsarbete.

2. Tre fjärdedels smittbärrpenning lämnas när den försäkrade arbetar högst en fjärdedel av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

3. Halv smittbärrpenning lämnas när den försäkrade arbetar högst hälften av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

4. En fjärdedels smittbärrpenning lämnas när den försäkrade arbetar högst tre fjärdedelar av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

12 § Med tid för förvärvsarbete likställs följande:

1. Ledighet för semester, dock inte om den försäkrade under ledigheten får semesterlön enligt semesterlagen (1977:480) och, enligt 15 § samma lag, kan begära att dag då han eller hon inte kan arbeta på grund av sjukdom inte skall räknas som semesterdag.

2. Ledighet under studietid för vilken oavkortade löneförmåner lämnas.

3. Ledighet under tid då den försäkrade får ersättning för att delta i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).

4. Ledighet för ferier eller motsvarande uppehåll för lärare som är anställda inom utbildningsväsendet.

Beräkning av smittbärrpenning*Den som är försäkrad för sjukpenning*

13 § Smittbärrpenning lämnas med ett belopp som motsvarar summan av den försäkrades

- sjukpenning enligt 9 och 10 kap. samt
- sjukpenningtillägg enligt 10 kap.

Den som inte är försäkrad för sjukpenning

14 § Är smittbäraren inte försäkrad för sjukpenning enligt A 6 kap. 6 § 3, skall smittbärrpenningen lämnas med det belopp som sjukpenningen skulle ha uppgått till om den sjukpenninggrundande inkomsten hade beräknats med bortseende från bestämmelserna i 6 kap. 3 § andra stycket 1.

15 § I fall som avses i 14 § skall som inkomst av anställning även räknas ersättning för eget arbete från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller som är en utländsk juridisk person, när arbetet har utförts i arbetsgivarens verksamhet utomlands.

16 § Smittbärrpenning enligt 14 § skall beräknas per kalenderdag enligt 9 kap. 10 och 11 §§.

Samordning med andra förmåner

17 § Smittbärrpenningen skall minska med följande förmåner i den utsträckning förmånerna lämnas för samma tid:

1. graviditetspenning,
2. föräldrapenningsförmåner,
3. sjuklön eller motsvarande ersättning från Försäkringskassan.
4. sjukpenning och sjukpenningtillägg,
5. rehabiliteringspenning,
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta,
7. närståendepenning, och
8. ersättning som motsvarar sjukpenning enligt äldre författning eller på grund av regeringens beslut i ett särskilt fall.

Det som föreskrivs i första stycket gäller även motsvarande förmån som lämnas till smittbäraren på grundval av utländsk lagstiftning.

18 § Om smittbäraren har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning för tid som avses i 5 §, lämnas smittbärrpenning endast till den del den överstiger inkomsten.

Resekostnadsersättning

19 § En smittbärare har rätt till skälig ersättning för resekostnader i samband med läkarundersökning, hälsokontroll, vård, behandling eller annan motsvarande åtgärd som sker på grund av bestämmelserna i

1. smittskyddslagen (2004:168), eller
2. livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag.

20 § Ersättning enligt 19 § lämnas inte till den del ersättning för resan kan lämnas enligt

1. andra bestämmelser i denna balk,
2. någon äldre författning som motsvarar bestämmelserna i 21–25 kap., eller
3. bestämmelserna i lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m.

28 kap. Närståendepenning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- inledande bestämmelser om närståendepenning i 2 §, samt bestämmelser om
 - rätten till närståendepenning i 3–6 §§,
 - anmälan till Försäkringskassan i 7 §,
 - förmånstiden i 8–10 §§,
 - förmånsnivåer och förvärvsarbete i 11 och 12 §§,
 - beräkning av närståendepenning i 14 och 15 §§, och
 - samordning med andra förmåner i 16 §.

Inledande bestämmelser

2 § I detta kapitel finns bestämmelser om närståendepenning i samband med att en svårt sjuk person vårdas av en närstående.

Rätten till närståendepenning

3 § En försäkrad som vårdar en närstående som är svårt sjuk har rätt till närståendepenning för tid då han eller hon avstår från förvärvsarbete i samband med vården, om

1. den sjuke är försäkrad enligt någon bestämmelse i avdelning A,
2. den sjuke vårdas här i landet, och
3. den sjuke har gett sitt samtycke till vården.

Om den sjuke på grund av sitt tillstånd inte kan ge samtycke till vården enligt första stycket 3, skall i stället detta framgå.

4 § Med en svårt sjuk person likställs den som har fått infektion av hiv (humant immunbristvirus) genom smitta

1. vid användning av blod eller blodprodukter vid behandling inom den svenska hälso- och sjukvården, eller
2. av en sådan person som avses i 1 och som är hans eller hennes nuvarande eller före detta make eller sambo, under förutsättning att smittan ägt rum innan den först smittade fått kännedom om sin infektion.

5 § Om någon samtidigt vårdar mer än en person ger det inte rätt till förhöjd eller förlängd ersättning.

6 § Närståendepenning för vård av en person får inte lämnas till flera vårdare för samma tid.

Anmälan till Försäkringskassan

7 § Närståendepenning får inte lämnas för tid innan anmälan om vården har gjorts hos Försäkringskassan. Detta gäller dock inte om det har funnits hinder för en sådan anmälan eller det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör lämnas.

Förmånstiden

8 § Närståendepenning lämnas för högst 60 dagar sammanlagt för varje person som vårdas. Ersättningen lämnas från och med första vård dagen.

9 § Närståendepenning lämnas för högst 240 dagar sammanlagt vid vård av en närstående som har fått infektion av hiv på sätt som anges i 4 §. Ersättningen lämnas från och med första vårdagen.

10 § Vid beräkning av antalet dagar med rätt till ersättning anses två dagar med halv eller fyra dagar med en fjärdedels ersättning som en dag.

Förmånsnivåer och förvärvsarbete

11 § Närståendepenning lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel närståendepenning lämnas för dag när en vårdare helt avstått från förvärvsarbete.

2. Halv närståendepenning lämnas för dag när en vårdare förvärvsarbetat högst hälften av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

3. En fjärdedels närståendepenning lämnas för dag när en vårdare förvärvsarbetat högst tre fjärdedelar av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

12 § Om en vårdare får oreducerade löneförmåner under tid då han eller hon bedriver studier, likställs avstående från studier med avstående från förvärvsarbete i den utsträckning vårdaren går miste om löneförmånerna.

Beräkning av närståendepenning

Grundläggande bestämmelser

13 § Ersättning lämnas med ett belopp som motsvarar vårdarens sjukpenning enligt 9 kap., med de avvikelser som följer av 14 och 15 §§.

Arbetstids- eller kalenderdagsberäknad närståendepenning

14 § Närståendepenning skall arbetstidsberäknas enligt 9 kap. 12–18 §§ för hela den tid som förmånen avser när ersättning lämnas på grundval av sjukpenninggrundande inkomst av anställning. Detta gäller dock inte i fall som avses i 6 § samma kapitel, då när-

stående penning i stället skall kalenderdagsberäknas enligt 10 och 11 §§ i det kapitlet.

Särskilt om studerande under studieuppehåll

15 § För en vårdare som studerar får närståendepenningen vid ett studieuppehåll inte beräknas på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som följer av bestämmelserna i 7 kap. 21 §.

Samordning med andra förmåner

16 § Närståendepenning lämnas inte i den utsträckning vårdaren för samma tid får

1. föräldrapenningsförmåner,
2. sjuklön eller motsvarande ersättning från Försäkringskassan,
3. sjukpenning,
4. rehabiliteringspenning, eller
5. ersättning som motsvarar sjukpenning enligt äldre författning än balken eller på grund av regeringens beslut i ett särskilt fall.

29 kap. Ledighet för vård av närstående

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätt till ledighet i 2–4 §§,
 - anslutande rättigheter och skyldigheter 5–9 §§, och
 - bestämmelser om rättegång i 10 §.

Rätt till ledighet

2 § En arbetstagare har rätt till ledighet från sitt förvärvsarbete under tid som han eller hon får närståendepenning enligt 28 kap.

3 § Ett avtal är ogiltigt i den mån det upphäver eller inskränker arbetstagarens rätt till ledighet enligt detta kapitel.

4 § En arbetstagare har rätt till hel ledighet från sitt arbete när han eller hon får hel närståendepenning och till förkortning av arbetstiden till hälften eller tre fjärdedelar när han eller hon får halv respektive en fjärdedels närståendepenning.

Anslutande rättigheter och skyldigheter

Underrättelse till arbetsgivaren

5 § Om en arbetstagare vill utnyttja sin rätt till ledighet skall han eller hon så snart som möjligt underrätta arbetsgivaren.

I samband med underrättelsen skall arbetstagaren, om det är möjligt, ange hur länge han eller hon avser att vara ledig.

Återgång till förvävsarbetet

6 § En arbetstagare får avbryta en påbörjad ledighet och återuppta arbetet i samma omfattning som före ledigheten.

Skydd mot uppsägning eller avskedande

7 § En arbetstagare får inte sägas upp eller avskedas enbart av det skälet att arbetstagaren begär eller tar i anspråk sin rätt till närståendeledighet enligt detta kapitel. Sker det ändå, skall uppsägningen eller avskedandet ogiltigförklaras, om arbetstagaren begär det.

Skydd för anställningsvillkoren

8 § En arbetstagare är inte skyldig att enbart av det skälet att han eller hon begär eller tar i anspråk sin rätt till närståendeledighet vidkännas minskning av de förmåner som är förenade med anställningen, eller försämring av arbetsförhållandena, i vidare utsträckning än som följer av uppehållet i arbetet.

Arbetstagaren är inte heller skyldig att av skäl som anges i första stycket vidkännas annan omplacering än sådan som kan ske inom ramen för anställningsavtalet och som är en nödvändig följd av ledigheten.

Arbetsgivarens skadeståndsskyldighet

9 § En arbetsgivare som bryter mot bestämmelserna i detta kapitel skall betala arbetstagaren skadestånd för den förlust som uppkommer och för den kränkning som har skett. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ner eller helt falla bort.

Bestämmelser om rättegång

10 § Mål om tillämpning av 3 och 5–9 §§ handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Förs talan med anledning av uppsägning eller avskedande skall 34 och 35 §§, 37 §, 38 § andra stycket andra meningen, 39–42 §§ samt 43 § första stycket andra meningen och andra stycket lagen (1982:80) om anställningsskydd gälla i tillämpliga delar. I fråga om annan talan tillämpas 64–66 och 68 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet på motsvarande sätt.

AVD. D SÄRSKILDA FÖRMÅNER VID FUNKTIONSHINDER

1 kap. Inledande bestämmelser

Innehåll, definitioner och förklaringar

1 § I denna avdelning finns bestämmelser om särskilda socialförsäkringsförmåner vid funktionshinder.

Förmåner enligt denna avdelning är följande:

- Handikappersättning till funktionshindrade som behöver hjälp av någon annan eller har merkostnader.
- Assistansersättning till funktionshindrade som behöver personlig assistans för sina grundläggande behov.
- Bilstöd till funktionshindrade för att skaffa eller anpassa motorfordon.

2 § I C 15 kap. finns bestämmelser om att funktionshindrade som ännu inte har kunnat avsluta sin skolgång på grundskole- eller gymnasienivå kan få aktivitetsersättning.

I B 15 kap. finns bestämmelser om vårdbidrag till föräldrar.

3 § I detta kapitel finns inledande bestämmelser om de särskilda förmånerna vid funktionshinder samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i avd. D. Det finns definitioner och förklaringar också i de enskilda kapitlen i avdelningen.

Vidare finns bestämmelserna om

- handikappersättning i 2 kap.,
- assistansersättning i 3 kap., och
- bilstöd i 4 kap.

Försäkring och ansökan, m.m.

4 § En förmån enligt denna avdelning lämnas endast till den som har ett gällande försäkringsskydd för förmånen enligt A 4 och 5 kap.

Bestämmelser om anmälan och ansökan samt vissa gemensamma bestämmelser om förmåner och handläggning finns i avd. H.

2 kap. Handikappersättning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- definitioner och förklaringar i 2 och 3 §§,
 - rätten till handikappersättning i 4–7 §§,
 - förmånstiden i 8–10 §§,
 - beräkning av handikappersättning i 11–13 §§,
 - omprövning vid ändrade förhållanden i 14 och 15 §§, och
 - utbetalning av handikappersättning i 16 §.

Definitioner och förklaringar

Blind

2 § När det gäller handikappersättning skall en person anses blind vars synförmåga, sedan ljusbrytningsfel har rättats, är så nedsatt att han eller hon saknar ledsyn.

Gravt hörselskadad

3 § När det gäller handikappersättning skall en person anses gravt hörselskadad om han eller hon med hörapparat saknar möjlighet eller har stora svårigheter att uppfatta tal.

Rätten till handikappersättning

Huvudregler

4 § Rätt till handikappersättning har en försäkrad som innan han eller hon fyller 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt för avsevärd tid i sådan omfattning att han eller hon

1. i sin dagliga livsföring behöver mera tidskrävande hjälp av någon annan,
2. för att kunna förvärvsarbeta behöver fortlöpande hjälp av någon annan, eller
3. i annat fall har betydande merkostnader.

5 § Om den försäkrade på grund av sitt funktionshinder behöver hjälp både i den dagliga livsföringen och för att kunna förvärvsarbeta, eller i något av dessa avseenden, och dessutom har merkostnader, skall bedömningen enligt 4 § grundas på det sammanlagda behovet av stöd.

Vid bedömningen enligt 4 § skall det bortses från hjälpbehov som tillgodoses genom annat samhällsstöd.

Studera

6 § Vid tillämpning av 4 och 5 §§ skall med en person som förvärvsarbetar likställas en studera som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd.

Blinda eller gravt hörselskadade

7 § Handikappersättning lämnas alltid till den som är blind eller gravt hörselskadad, om blindheten eller den grava hörselskadan inträtt före 65 års ålder.

Förmånstiden

8 § Handikappersättning kan lämnas tidigast från och med juli månad det år den försäkrade fyller 19 år.

9 § Handikappersättning lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock inte för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Handikappersättning lämnas till och med den månad när rätten till förmånen upphör.

10 § Handikappersättning får begränsas till viss tid.

Beräkning av handikappersättning

Grundläggande bestämmelser

11 § Beroende på hjälpbehovets omfattning eller merkostnadernas storlek är handikappersättningen för år räknat 69, 53 eller 36 procent av prisbasbeloppet.

Blinda

12 § För den som är blind är handikappersättningen för år räknat 69 procent av prisbasbeloppet. Om han eller hon för samma tid får hel sjukersättning, hel aktivitetsersättning eller hel ålderspension är handikappersättningen, från och med den månad när den andra förmånen lämnas, 36 procent av prisbasbeloppet, om inte stödbehovet ger anledning till högre ersättning.

Gravt hörselskadade

13 § För den som är gravt hörselskadad är handikappersättningen för år räknat 36 procent av prisbasbeloppet, om inte stödbehovet ger anledning till högre ersättning.

Omprövning vid ändrade förhållanden

14 § Behovet av handikappersättning skall omprövas i följande fall:

1. När beslut fattas om sjukersättning eller aktivitetsersättning eller allmän ålderspension.
2. När andra förhållanden som påverkar behovet av handikappersättning har ändrats.

15 § Ändring av handikappersättning skall gälla från och med månaden närmast efter den månad när anledningen till ändring uppkom. Gäller det ökning som kräver ansökan tillämpas även 9 § första stycket.

Utbetalning av handikappersättning

16 § Handikappersättning skall betalas ut månadsvis. När ersättningsbeloppet beräknas för månad skall den ersättning för år räknat som beräkningen utgår från avrundas till närmaste krontal som är jämnt delbart med tolv.

3 kap. Assistansersättning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till assistansersättning i 2–5 §§,
 - förmånstiden i 6 och 7 §§,
 - beräkning av assistansersättning i 8–10 §§,
 - omprövning vid ändrade förhållanden i 11 och 12 §§,
 - utbetalning av assistansersättning i 13–18 §§, och
 - samverkan med kommunen i 19–21 §§.

Rätten till assistansersättning

2 § En försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § samma lag.

3 § För att den försäkrade skall få rätt till assistansersättning krävs att han eller hon behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

4 § Assistansersättning lämnas inte för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

I H 3 kap. 24 och 25 §§ finns bestämmelser om när assistansersättning inte lämnas vid vistelse på institution.

5 § När grundläggande behov enligt 3 § bedöms för ett barn skall det bortses från sådana hjälpbehov som motsvarar det som normalt åligger en vårdnadshavare enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter.

Om vårdbidrag lämnas får det inte påverka bedömningen enligt 3 §.

Förmånstiden

6 § Assistansersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än en månad före den månad när ansökan gjorts eller anmälan kommit in enligt 15 § 8 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

7 § Assistansersättning lämnas för tid efter det att den försäkrade har fyllt 65 år endast om

1. ersättning har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller
2. ansökan kommer in till Försäkringskassan senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Beräkning av assistansersättning

8 § Assistansersättning beviljas för ett visst antal timmar per vecka, månad eller längre tid, dock längst sex månader, när den försäkrade har behov av personlig assistans för sin dagliga livsföring (beviljade assistanstimmar).

9 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om beräkning av assistansersättningen. Assistansersättning lämnas med det belopp per timme som regeringen fastställer för varje år.

Om det finns särskilda skäl kan ersättning till en försäkrad efter ansökan lämnas med högre belopp. Detta belopp får dock inte överstiga det belopp som fastställts av regeringen med mer än tolv procent.

10 § Antalet assistanstimmar får inte utökas efter det att den försäkrade har fyllt 65 år.

Omprovning vid ändrade förhållanden

11 § Rätten till assistansersättning skall omprövas efter två år från senaste prövningen och vid väsentligt ändrade förhållanden.

Lämnas assistansersättning till en försäkrad som har fyllt 65 år får omprovning endast ske vid väsentligt ändrade förhållanden.

12 § En ändring av assistansersättning vid väsentligt ändrade förhållanden skall gälla från och med den månad när anledningen till ändring uppkom.

Utbetalning av assistansersättning

Utbetalning till den försäkrade

13 § Assistansersättning betalas ut månadsvis med visst belopp för det antal beviljade assistanstimmar som assistans faktiskt har lämnats.

14 § Utbetalningen av assistansersättning för en viss månad får grundas på ett beräknat antal assistanstimmar för den månaden. Avräkning för större avvikelser skall då göras senast andra månaden efter den då den preliminära utbetalningen skett. Slutavräkning skall göras senast två månader efter utgången av varje tidsperiod för vilken assistansersättning beviljats.

15 § Som kostnad för personlig assistans anses inte ersättning som den försäkrade själv lämnar till

1. någon som han eller hon lever i hushållsgemenskap med, eller
2. en personlig assistent för arbete som utförts på arbetstid som överstiger den tid som anges i 2–4 §§ lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete.

Utbetalning till kommunen

16 § Om den försäkrade fått hjälp av personlig assistent genom kommunen får Försäkringskassan betala ut assistansersättningen till kommunen i den utsträckning som den motsvarar kommunens avgift för hjälpen.

Utbetalning till annan

17 § Om den försäkrade till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet, långvarigt missbruk av beroendeframkallande medel eller någon annan liknande orsak är ur stånd att själv ta hand om assistansersättningen, får Försäkringskassan besluta att ersättningen skall betalas ut till en kommunal myndighet eller till någon person för att användas till kostnader för personlig assistans till den försäkrade.

18 § Utöver vad som följer av 16 och 17 §§ får Försäkringskassan på begäran av den försäkrade besluta att assistansersättningen skall betalas ut till någon annan enskild person, en juridisk person eller en kommun.

Samverkan med kommunen

19 § När en försäkrad ansöker om eller beviljas assistansersättning skall den kommun där han eller hon är bosatt höras i ärendet, om det inte är obehövt.

Beslut om assistansersättning och beslut enligt 16–18 §§ skall sändas till kommunen.

20 § För den som beviljats personlig assistans skall den kommun där den försäkrade är bosatt ersätta kostnaderna för de första 20 assistanstimmarna per vecka.

21 § Försäkringskassan skall underrätta kommunen om det belopp som kommunen skall betala enligt 20 §.

Kommunen skall månadsvis betala det angivna beloppet till Försäkringskassan. Kommunen har rätt att ta del av den slutavräkning som skall göras enligt 14 §. Har kommunen betalat ersättning med ett för högt belopp skall beloppet återbetalas från Försäkringskassan.

4 kap. Bilstöd

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till bilstöd i 2–13 §§,
 - beräkning av bilstöd i 14–21 §§, och
 - återbetalning av bilstöd i 22 och 23 §§.

Rätten till bilstöd

Allmänna bestämmelser

2 § Bilstöd kan lämnas till en försäkrad som på grund av ett varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att anlita allmänna kommunikationer.

3 § Bilstöd kan lämnas även till en försäkrad förälder till ett försäkrat barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

4 § Med förälder likställs när det gäller bilstöd

1. förälders make som stadigvarande sammanbor med föräldern, eller
2. förälders sambo som tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.

5 § Bilstöd lämnas inom ramen för anslagna medel och i form av

- grundbidrag,
- anskaffningsbidrag,
- anpassningsbidrag, och
- bidrag för körkortsutbildning.

6 § Grundbidrag och anskaffningsbidrag lämnas endast för fordon som anskaffats efter det att ett beslut om rätt till bilstöd har meddelats.

7 § Om en försäkrad har fått grundbidrag eller anskaffningsbidrag får sådant bidrag beviljas på nytt tidigast sju år efter det senaste beslutet att bevilja rätt till bilstöd.

Nytt bidrag får dock lämnas tidigare om det finns skäl från trafiksäkerhetssynpunkt eller medicinsk synpunkt.

Vad avser bilstödet?

8 § Bilstöd lämnas för

1. anskaffning av personbil, motorcykel eller moped,
2. ändring av ett fordon som avses i 1,
3. anskaffning av en särskild anordning på ett fordon som avses i 1, eller
4. körkortsutbildning i samband med anskaffning av motorfordon.

9 § Om det finns särskilda skäl på grund av funktionshindrets art eller andra omständigheter, lämnas bilstöd för anskaffning eller ändring av ett annat motorfordon än som avses i 8 § 1 eller för anskaffning av särskild anordning på ett sådant fordon.

Villkor för anskaffning och ändring av fordon

10 § Bilstöd lämnas

i fall som avses i 2 § till

1. den som är under 65 år och är beroende av ett sådant fordon som avses i 8 § eller 9 § för att genom arbete få sin försörjning eller ett väsentligt tillskott till sin försörjning, eller för att genomgå arbetslivsinriktad utbildning eller genomgå rehabilitering under vilken han eller hon får rehabiliteringsersättning enligt C 13 kap. eller aktivitetsstöd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen,
2. den som är under 65 år och, efter att ha beviljats bidrag enligt 1, har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning,
3. den som fyllt 18 år men inte 50 år, eller
4. den som har barn som inte fyllt 18 år samt,
i fall som avses i 3 § till
5. den som har barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

11 § Bilstöd enligt 10 § 4 och 5 lämnas under förutsättning att föräldern

1. sammanbor med barnet, och
2. behöver ett fordon för att förflytta sig tillsammans med barnet.

12 § Bilstöd enligt 10 § 1 och 2 kan lämnas även till den som inte har körkort, under förutsättning att någon annan kan anlitas som förare vid resorna.

Bilstöd enligt 10 § 3–5 lämnas under förutsättning att den försäkrade själv skall bruka fordonet som förare.

Villkor för körkortsutbildning

13 § Bilstöd till körkortsutbildning lämnas till den som har beviljats bilstöd till anskaffning av ett motorfordon och som uppfyller förutsättningarna i 10 § 1 samt är eller riskerar att bli arbetslös, om det bedöms att körkortsutbildningen kan leda till att han eller hon får ett stadigvarande arbete.

Beräkning av bilstöd

Grundbidrag

14 § Vid anskaffning av motorfordon lämnas helt grundbidrag med högst 60 000 kronor till den som avses i 10 § 1–3. Halvt bidrag lämnas med högst 30 000 kronor till den som avses i 10 § 4 och 5.

Vid anskaffning av motorcykel eller moped lämnas dock grundbidrag med högst 12 000 respektive 3 000 kronor.

Anskaffningsbidrag

15 § Anskaffningsbidrag lämnas med högst 40 000 kronor.

Helt sådant bidrag lämnas till den vars årliga bruttoinkomst understiger 88 000 kronor.

16 § Till den vars årliga bruttoinkomst uppgår till 88 000 kronor eller mer lämnas anskaffningsbidrag med högst följande belopp.

Årlig bruttoinkomst	Bidrag i procent av helt bidrag	Bidragsbelopp
88 000– 95 999	90	36 000
96 000–103 999	80	32 000
104 000–111 999	70	28 000
112 000–119 999	60	24 000
120 000–127 999	50	20 000
128 000–135 999	40	16 000
136 000–143 999	30	12 000
144 000–151 999	20	8 000
152 000–159 999	10	4 000
160 000	0	–

17 § Med årlig bruttoinkomst avses inkomst enligt G 10 kap. 7 15 §§.

För den som avses i 10 § 1–3 skall bruttoinkomsten räknas fram utan hänsyn till makes inkomst.

För föräldrar som avses i 10 § 4 och 5 räknas inkomsterna samman vid beräkning av anskaffningsbidragets storlek.

Anpassningsbidrag

18 § Anpassningsbidraget motsvarar kostnaden för sådan ändring av eller anordning på ett fordon som behövs för att den försäkrade skall kunna bruka det och som är lämplig med hänsyn till fordonets ålder och skick.

Begränsningsregler

19 § Ett anskaffningsbidrag skall minskas med sådant bidrag till inköp av ett fordon som den försäkrade får från en kommun eller landstingskommun eller i form av försäkringsersättning.

20 § Grundbidrag och anskaffningsbidrag får tillsammans överstiga ett fordons anskaffningskostnad med högst 35 000 kronor.

Vid förvärv av en motorcykel eller moped får grundbidrag och anskaffningsbidrag tillsammans överstiga fordonets anskaffningskostnad med högst 12 000 respektive 3 000 kronor.

Avräkning skall i första hand göras på grundbidraget.

21 § Om grundbidrag eller anskaffningsbidrag enligt 7 § andra stycket lämnas tidigare än sju år efter det senaste beslutet att bevilja rätt till bilstöd, skall det tidigare bidraget räknas av från det nya bidraget.

Det belopp som enligt första stycket skall räknas av skall dock minskas med en sjundedel för varje helt år sedan det tidigare bidraget betalades ut.

Återbetalning av bilstöd

22 § Grundbidrag och anskaffningsbidrag skall betalas tillbaka

1. om den försäkrade säljer eller på annat sätt gör sig av med fordonet inom sju år från det att bidraget beviljades,
2. om den försäkrade har avlidit inom sju år från det att bidraget beviljades,
3. om ett barn som avses i 10 § 5 efter att ha uppnått 18 års ålder själv beviljas bidrag.

23 § Det återbetalningspliktiga beloppet enligt 22 § skall minskas med en sjundedel för varje helt år sedan bidraget betalades ut. Om det finns särskilda skäl, får den försäkrade helt eller delvis befrias från återbetalningsskyldigheten.

AVD. E FÖRMÅNER VID ÅLDERDOM

I Inledande bestämmelser

1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar

Innehåll

1 § I denna avdelning finns bestämmelser om socialförsäkringsförmåner vid ålderdom.

2 § Förmåner vid ålderdom enligt denna avdelning är följande:

1. Allmän ålderspension i form av
 - a) inkomstgrundad ålderspension, och
 - b) garantipension.
2. Särskilt pensionstillägg som tillägg till allmän ålderspension.
3. Äldreförsörjningsstöd som tillägg till eller i stället för allmän ålderspension.

3 § I denna underavdelning finns inledande bestämmelser om förmånerna vid ålderdom samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i avd. E. Det finns definitioner och förklaringar också i de enskilda underavdelningarna i avdelningen.

Vidare finns

- övergripande bestämmelser om allmän ålderspension i underavdelning II, samt bestämmelser om
- inkomstgrundad ålderspension i underavdelning III,
- garantipension i underavdelning IV,
- vissa gemensamma bestämmelser om allmän ålderspension i underavdelning V, och
- särskilda förmåner vid ålderdom i underavdelning VI.

Försäkring och ansökan, m.m.

4 § En förmån enligt denna avdelning lämnas endast till den som har ett gällande försäkringsskydd för förmånen enligt A 4–6 kap.

Bestämmelser om anmälan och ansökan samt vissa gemensamma bestämmelser om förmåner och handläggning finns i avd. H.

II Övergripande bestämmelser om allmän ålderspension

2 kap. Innehåll

- 1 § I denna underavdelning finns
- allmänna bestämmelser om allmän ålderspension i 3 kap., och
 - bestämmelser om uttag av allmän ålderspension m.m. i 4 kap.

3 kap. Allmänna bestämmelser om allmän ålderspension

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- inkomstgrundad ålderspension i 2–7 §§, och
 - garantipension i 8–10 §§.

Inkomstgrundad ålderspension

Försäkrings- och förmånsformer

2 § Försäkringen för inkomstgrundad ålderspension enligt underavdelning III består av ett fördelningssystem och ett premiepensionssystem.

3 § Inkomstgrundad ålderspension från fördelningssystemet lämnas som inkomstpension eller tilläggspension.
Inkomstgrundad ålderspension från premiepensionssystemet lämnas som premiepension.

Årlig redovisning

4 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall för varje år upprätta en redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten samt Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna skall tillställa myndigheten de uppgifter som behövs för detta.

Vem kan få inkomstpension, tilläggspension och premiepension?

5 § En försäkrad som är född 1937 eller tidigare kan få inkomstgrundad ålderspension i form av tilläggspension.

6 § En försäkrad som är född 1938 eller senare kan få inkomstgrundad ålderspension i form av inkomstpension och premiepension. En försäkrad som är född något av åren 1938–1953 kan dessutom få inkomstgrundad ålderspension i form av tilläggspension.

7 § Inkomstgrundad ålderspension i form av premiepension kan överföras till den försäkrades make.

I avdelning F finns bestämmelser om att premiepension kan lämnas även som efterlevandeskydd.

Garantipension

Vad är garantipension?

8 § Garantipension enligt underavdelning IV är grundskyddet i den allmänna ålderspensionen.

Vem kan få garantipension?

9 § Garantipension för försäkrade födda 1937 eller tidigare kan lämnas som kompensation för bortfall av förmåner enligt äldre lagstiftning i form av

- folkpension i form av ålderspension,
- pensionstillskott, och
- särskilt grundavdrag för folkpensionärer vid inkomsttaxering.

10 § Garantipension för försäkrade födda 1938 eller senare är beroende av försäkringstid och kan lämnas till den

- som saknar inkomstgrundad ålderspension, eller
- vars inkomstgrundade ålderspension inte överstiger ett visst belopp.

4 kap. Uttag av allmän ålderspension, m.m.

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- förmånsnivåer i 2 §,
 - förmånstiden i 3–9 §§,
 - återkallelse eller minskning av pensionsuttag i 10 §,
 - samordning av pensionsuttag i 11 och 12 §§, och
 - omräkning av allmän ålderspension i 13 §.

Förmånsnivåer

2 § Uttag av inkomstgrundad ålderspension får begränsas till någon av följande förmånsnivåer: tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av hel pension.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånsnivåer i 14 och 15 kap.

Förmånstiden

Allmänna bestämmelser

3 § Inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyller 61 år.

För garantipension finns särskilda bestämmelser om förmånstid i 14 och 15 kap.

4 § Allmän ålderspension lämnas från och med den månad som anges i ansökan, dock tidigast från och med den månad ansökan från den pensionsberättigade kom in till Försäkringskassan.

5 § Inkomstpension, tilläggspension och garantipension får lämnas för högst tre månader före ansökningsmånaden om den pensionsberättigade fick sjukersättning omedelbart före 65 års ålder.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara i fråga om pension som lämnas tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyller 65 år.

6 § En pensionsberättigad som är född något av åren 1938–1953 och som får inkomstpension utan att ha rätt till tilläggspension skall, utan att behöva ansöka särskilt, få tilläggspension från och med den månad då han eller hon får rätt till sådan pension.

7 § Allmän ålderspension skall lämnas till och med den månad då

1. den pensionsberättigade avlider, eller
2. rätten till pensionen annars upphör.

I F 16–19 kap. finns bestämmelser om att rätt till premiepension skall övergå till annan om den som har haft rätt till premiepensionen avlider.

8 § Försäkringskassan skall utreda om den pensionsberättigade vill ta ut ålderspension i följande fall:

1. Om han eller hon är bosatt i Sverige och ännu inte har ansökt om inkomst-, tilläggs- eller garantipension tre månader före ingången av den månad då han eller hon fyller 70 år.
2. Om han eller hon inte har ansökt om inkomst-, tilläggs- eller garantipension månaden före den då han eller hon fyller 65 år och den månaden har fått sjukersättning.

Ökning av pensionsuttag

9 § Det som föreskrivs i 4 och 6 §§ gäller också i fråga om ökat uttag av allmän ålderspension.

Ökat uttag av premiepension kan dock tidigast göras från och med månaden efter den då ansökan kom in till Försäkringskassan.

Återkallelse eller minskning av pensionsuttag

10 § Om den pensionsberättigade vill minska eller helt återkalla uttaget av allmän ålderspension, skall han eller hon skriftligen anmäla detta till Försäkringskassan.

En anmälan om minskning eller hel återkallelse av uttag av allmän ålderspension gäller från och med den månad som anges i anmälan, dock tidigast från och med månaden efter den månad då anmälan kom in till Försäkringskassan.

Samordning av pensionsuttag

11 § En försäkrad som är född under något av åren 1938–1953 och som har rätt till inkomstpension och tilläggspension får ta ut pension endast om han eller hon tar ut båda pensionerna i samma utsträckning.

Återkallelse eller minskning av uttag av inkomstpension och tilläggspension gäller endast om anmälan avser båda pensionerna i samma utsträckning.

12 § För garantipension finns särskilda bestämmelser om samordning i 14 och 15 kap.

Omräkning av allmän ålderspension

13 § Allmän ålderspension skall räknas om från och med månaden efter den då anledning till omräkning uppkom.

III Inkomstgrundad ålderspension

5 kap. Innehåll och definitioner

1 § I denna underavdelning finns

- allmänna bestämmelser om inkomstgrundad ålderspension i 6 kap.,
- samt bestämmelser om
 - pensionsgrundande inkomst i 7 kap.,
 - pensionsgrundande belopp i 8 kap.,
 - pensionsrätt och pensionspoäng i 9 kap.,
 - inkomstpension i 10 kap.,
 - tilläggspension i 11 kap., och
 - premiepension i 12 kap.

2 § När det gäller inkomstgrundad ålderspension avses med

1. intjänandeår: det kalenderår den försäkrade har haft en inkomst som är pensionsgrundande respektive det kalenderår för vilket ett annat pensionsgrundande belopp skall fastställas, och
2. fastställelseår: kalenderåret efter intjänandeåret.

Om inkomster under beskattningsår som inte sammanfaller med kalenderår finns bestämmelser i 7 kap. 33 § andra stycket.

6 kap. Allmänna bestämmelser om inkomstgrundad ålderspension

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- grundläggande bestämmelser i 2–5 §§,
 - samt bestämmelser om
 - beslut av annan myndighet än Försäkringskassan i 6–8 §§,
 - underrättelse om beslut i 9 §, och
 - indexering, balansering och anslutande definitioner i 10–27 §§.

Grundläggande bestämmelser

Inkomstpension

2 § Inkomstpension skall beräknas utifrån de pensionsrätter som fastställts för den försäkrade.

Inkomstpensionens storlek är också beroende av den allmänna inkomstutvecklingen.

Premiepension

3 § Premiepension skall beräknas utifrån de pensionsrätter som fastställts för den försäkrade.

Premiepensionens storlek är också beroende av värdeutvecklingen på de medel som fonderats i premiepensionssystemet.

Tilläggs pension

4 § Tilläggs pension skall beräknas utifrån de pensionspoäng som fastställts för den försäkrade.

Tilläggs pensionens storlek är också beroende av den allmänna inkomstutvecklingen.

Pensionsrätt, pensionspoäng och pensionsunderlag

- 5 § Pensionsrätt och pensionspoäng fastställs årligen och grundas på den försäkrades pensionsunderlag. Detta består av summan av
- fastställd pensionsgrundande inkomst (PGI), och
 - fastställda pensionsgrundande belopp (PGB).

Beslut av annan myndighet än Försäkringskassan*Beslut om pensionsgrundande inkomst*

- 6 § Beslut i ärenden om pensionsgrundande inkomst skall fattas av Skatteverket.

Vissa beslut om premiepension

- 7 § Premiepensionsmyndigheten skall besluta i ärenden som rör premiepension. Detta gäller dock inte om det är fråga om beslut avseende
- utbetalning av premiepension enligt 19 kap.,
 - avdrag på premiepension på grund av retroaktivt beviljad sådan pension för tid då annan ersättning enligt denna balk eller en annan författning redan har betalats ut enligt H 4 kap. 2 §,
 - utbetalning av retroaktiv beviljad premiepension till socialnämnd enligt H 4 kap. 5 §,
 - avdrag på premiepension på grund av beslut om återbetalningsskyldighet enligt H 5 kap. 15 §, eller
 - annan utbetalning av premiepension.

Övriga bestämmelser

- 8 § Det som anges i 6 och 7 §§ gäller inte om något annat följer av annan bestämmelse i denna balk eller annan författning.

Underrättelse om beslut

9 § Den försäkrade skall skriftligen underrättas om beslut om pensionsgrundande inkomst, pensionsgrundande belopp, pensionsrätt och pensionspoäng enligt 7–9 kap. senast den 31 mars året efter fastställelseåret.

Det skall framgå av underrättelsen hur man begär omprövning av beslutet. En underrättelse behöver inte sändas till den som inte är bosatt i Sverige och vars adress är okänd.

Indexering, balansering och anslutande definitioner

Inkomstindex

10 § Vissa beräkningar enligt denna underavdelning skall göras med ledning av ett inkomstindex som visar inkomstutvecklingen i samhället.

11 § Regeringen skall för varje år fastställa inkomstindexet efter det att det har beräknats av Försäkringskassan.

Inkomstindexet för år 1999 var lika med 100,00.

12 § Inkomstindex skall visa den relativa förändringen av genomsnittet av de årliga pensionsgrundande inkomsterna, efter avdrag för allmän pensionsavgift, för försäkrade som under inkomståret har fyllt minst 16 år och högst 64 år. Vid beräkningen tillämpas inte 7 kap. 4 § andra stycket.

13 § Förändringen av indextalet mellan två på varandra följande år skall motsvara den beräknade årliga relativa förändringen av de inkomster som anges i 12 § under en period av tre år före det år inkomstindexet avser.

När inkomsterna beräknas skall den årliga förändringen i det allmänna prisläget under samma treårsperiod, räknat från juni månad till juni månad, frånräknas.

Det framräknade värdet skall därefter räknas om med förändringen i det allmänna prisläget i juni månad två år före det år indexet avser och det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det året.

Balanstal

14 § Regeringen skall för varje år fastställa ett balanstal.

15 § Balanstalet skall visa förhållandet mellan

- summan av fördelningssystemets avgiftstillgång och det redovisade marknadsvärdet av tillgångarna hos Första-Fjärde och Sjätte AP-fonderna, och
- fördelningssystemets pensionsskuld vid utgången av det andra året före det år balanstalet avser.

16 § Med avgiftstillgång avses produkten av

- avgiftsinkomsterna till fördelningssystemet och
- medelvärdet av tiden i år räknat från det att en pensionsrätt tjänas in till det att den betalas ut i form av pension (omsättningstiden).

17 § Med pensionsskuld avses det totala pensionsåtagandet i fördelningssystemet.

18 § Avgiftsinkomsterna beräknas som produkten av

- genomsnittet av inkomsterna det andra–fjärde året före det år balanstalet avser och
- inkomsternas beräknade årliga relativa förändring under det andra–femte året före det år balanstalet avser.

19 § När inkomsternas relativa förändring beräknas skall den årliga förändringen i det allmänna prisläget under samma treårsperiod, räknat från juni månad till juni månad, frånräknas.

Det framräknade värdet skall därefter räknas om med förändringen i det allmänna prisläget i juni månad tre år före det år balanstalet avser och det allmänna prisläget i juni månad året efter det förstnämnda året.

20 § Omsättningstiden beräknas som medianen av omsättningstiden för det tredje, fjärde och femte året före det år balanstalet avser.

21 § Pensionsskulden beräknas för det andra året före det år balansstalet avser, som summan av

1. pensionsbehållningar enligt 10 kap. 5–7 §§,
2. det beräknade värdet av pensionsrätter för inkomstpension enligt 9 kap. 5–10 §§,
3. utbetalad pension för varje åldersgrupp i december månad multiplicerad med beräknat antal återstående utbetalningar av ett genomsnittligt pensionsbelopp för samma åldersgrupp, justerat med den räntefaktor som anges i 10 kap. 33 och 34 §§ och
4. det beräknade värdet av kommande utbetalningar av tilläggs-pension för dem som inte börjat ta ut sådan pension.

22 § Ytterligare föreskrifter för verkställighet av balkens bestämmelser om beräkning av balansstal meddelas av regeringen.

Beräkningarna skall göras av Försäkringskassan.

Balansindex

23 § Om balansstalet för ett år understiger 1,0000 skall regeringen för det året fastställa ett balansindex som skall användas vid vissa beräkningar enligt denna underavdelning.

Ett balansindex skall därefter fastställas för varje år fram till dess att det når minst samma värde som inkomstindex.

24 § När balansindex första gången bestäms för en sådan period som anges i 23 § skall balansindexet räknas fram som produkten av

- balansstalet och
- inkomstindexet för samma år.

25 § Efter första gången balansindexet bestämts enligt 24 § skall, för varje därpå följande år under perioden, det fastställda balansindexet multipliceras med kvoten av

- inkomstindexet efter årsskiftet och
- inkomstindexet före årsskiftet.

Produkten skall därefter multipliceras med det balansstal som skall gälla efter årsskiftet.

Inkomstbasbelopp

26 § Regeringen skall för varje år fastställa ett inkomstbasbelopp.

27 § Inkomstbasbeloppet för 2001 motsvarade 37 700 kronor.

För år därefter skall inkomstbasbeloppet räknas om med förändringen av inkomstindex för det år inkomstbasbeloppet skall avse, i förhållande till inkomstindex för året dessförinnan.

Det omräknade beloppet skall avrundas till närmaste hundratal kronor.

7 kap. Pensionsgrundande inkomst

Innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om pensionsgrundande inkomst i 2–7 §§,
- samt bestämmelser om
 - inkomst av anställning i 8–13 §§,
 - inkomst av annat förvärvsarbete i 14–21 §§,
 - undantag för vissa inkomster i 22–28 §§,
 - hur samordnade sociala förmåner är pensionsgrundande i 29–31 §§, och
- beräkning av pensionsgrundande inkomst i 32–38 §§.

Allmänna bestämmelser om pensionsgrundande inkomst

Vad är pensionsgrundande inkomst?

2 § Pensionsgrundande inkomst är ett belopp som Skatteverket beräknar på inkomster som den försäkrade har haft och som är pensionsgrundande.

Vilka inkomster är pensionsgrundande?

3 § Följande inkomster är pensionsgrundande:

- Inkomster av anställning som avses i 8–13 §§.
 - Inkomster av annat förvärvsarbete som avses i 14–21 §§.
- Undantag från det som anges i första stycket finns i 22–31 §§.

Hur beräknas pensionsgrundande inkomst?

4 § Den försäkrades pensionsgrundande inkomst för ett år (intjänandeåret) utgörs av summan av dennes inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete för det året.

Vid beräkningen skall det bortses från inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete till den del summan av dessa överstiger 7,5 inkomstbasbelopp under intjänandeåret (intjänandetaket). Det bortses i första hand från inkomster av annat förvärvsarbete.

När fastställs pensionsgrundande inkomst?

5 § Pensionsgrundande inkomst fastställs för varje år som en person har varit försäkrad och haft sådana inkomster här i landet som är pensionsgrundande.

Pensionsgrundande inkomst fastställs dock endast om summan av de inkomster som är pensionsgrundande uppgår till minst 42,3 procent av det prisbasbelopp som gäller för intjänandeåret.

6 § Pensionsgrundade inkomst fastställs inte för en försäkrad som är född 1937 eller tidigare.

7 § För det år när den försäkrade har avlidit fastställs pensionsgrundande inkomst endast om pensionsrätt för premiepension skall föras över till den avlidnes make för det året.

Inkomst av anställning*Lön och kostnadsersättning*

8 § Som inkomst av anställning räknas lön eller annan ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån, dock inte pension, som en försäkrad har fått som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.

Med lön likställs kostnadsersättning som inte undantas vid beräkning av skatteavdrag enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483).

Uppdragsinkomst

9 § Som inkomst av anställning räknas, även om mottagaren inte har varit anställd hos den som betalat ut ersättningen, följande:

1. Ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån för utfört arbete, dock inte pension.

2. Tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivits självständigt.

I fall som anges i första stycket likställs den som har utfört arbetet med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare.

Rabatt m.m.

10 § Som inkomst av anställning räknas skattepliktig intäkt i form av rabatt, bonus eller annan förmån som har lämnats på grund av kundtrohet eller liknande.

Detta gäller dock endast om den som slutligt har stått för de kostnader som ligger till grund för förmånen är någon annan än den som är skattskyldig för förmånen.

Vissa undantag

11 § I vissa fall skall ersättning som avses i 8–10 §§ inte anses som inkomst av anställning. Bestämmelser om detta finns i 15–21 §§.

Stipendier

12 § Som inkomst av anställning räknas stipendium som enligt 11 kap. 46 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst. Detta gäller dock endast om stipendiet har betalats ut av

1. en fysisk person bosatt i Sverige, eller
2. en svensk juridisk person.

Den som har betalat ut ett sådant stipendium anses som arbetsgivare.

Sociala förmåner

13 § Som inkomst av anställning räknas följande sociala förmåner:

1. Föräldrapenningsförmåner.
2. Vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader.
3. Ersättning från Försäkringskassan i form av sjuklönegaranti enligt C 4 kap. 6 §.
4. Sjukpenning eller motsvarande ersättning enligt denna balk eller annan författning eller på grund av regeringens förordnande. Detta gäller i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.
5. Inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning.
6. Livränta enligt C 22–25 kap.
7. Närståendepenning.
8. Dagpenning från arbetslöshetskassa.
9. Aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.
10. Utbildningsbidrag för doktorander.
11. Ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).
12. Dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga.
13. Bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen föreskriver det.

Inkomst av annat förvärvsarbete*Näringsverksamhet m.m.*

14 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas följande:

1. Inkomst av en sådan näringsverksamhet som enligt 2 kap. 23 § inkomstskattelagen (1999:1229) utgör aktiv näringsverksamhet.
2. Tillfällig förvärvsinkomst av självständigt bedriven verksamhet.
3. Ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner.
4. Sjukpenning eller motsvarande ersättning enligt denna balk eller annan författning eller på grund av regeringens förordnande.

Detta gäller i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för inkomst som anges i 1–3.

5. Stipendium som enligt 11 kap. 46 § inkomstskattelagen skall tas upp som intäkt i inkomstlaget tjänst.

Det som anges i första stycket gäller endast i den utsträckning inkomsten inte skall räknas som inkomst av anställning. Vidare gäller det som anges i 15–21 §§.

Ersättning till den som har F-skattsedel

15 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas sådan ersättning för utfört arbete som anges i 8–10 §§ och som har betalats ut till en mottagare som hade en F-skattsedel när ersättningen bestämdes eller betalades ut.

Första stycket gäller inte om ersättningen betalats ut från en semesterkassa.

16 § Om mottagaren hade en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483), räknas ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete bara om F-skattsedeln har åberopats skriftligen.

17 § Den som i en anbudshandling, en faktura eller någon därmed jämförlig handling har lämnat uppgift om innehav av F-skattsedel skall anses ha haft en sådan skattsedel om handlingen även innehåller följande uppgifter:

1. Utbetalarens och betalningsmottagarens namn och adress eller andra för identifiering godtagbara uppgifter.

2. Betalningsmottagarens personnummer, samordningsnummer eller organisationsnummer.

Uppgiften om innehav av F-skattsedel gäller även som sådant skriftligt åberopande av F-skattsedel som avses i 16 §.

18 § Det som anges i 17 § gäller inte om den som har betalat ut ersättningen känt till att uppgiften om innehav av F-skattsedel var oriktig.

Viss mindre ersättning från arbetsgivare

19 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas ersättning för arbete som avses i 8–10 §§ när

1. utbetalaren var en fysisk person eller ett dödsbo,
2. den ersättning som betalats ut inte har varit en utgift i en näringsverksamhet som utbetalaren har bedrivit,
3. den sammanlagda ersättningen för arbete från samma utbetalare under inkomståret är mindre än 10 000 kronor,
4. utbetalaren och mottagaren inte har träffat en överenskommelse om att ersättningen skall avse inkomst av anställning, och
5. det inte är fråga om sådan ersättning som avses i 12 kap. 16 § föräldrabalken.

Ersättning från handelsbolag till delägare, m.m.

20 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas ersättning för arbete om ersättningen har betalats ut från

1. ett handelsbolag till en delägare i handelsbolaget, eller
2. en europeisk ekonomisk intressegruppering till en medlem i intressegrupperingen.

Ersättning från utländsk arbetsgivare

21 § Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas lön eller annan ersättning som den försäkrade har fått från en arbetsgivare om

- arbetsgivaren var bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person,
- arbetsgivaren saknade fast driftställe i Sverige, och
- arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens om att lönen eller ersättningen skall räknas som pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete.

Undantag för vissa inkomster

Ersättning under 1 000 kronor

22 § Följande ersättningar och inkomster är inte pensionsgrundande:

1. Ersättning som avses i 8–10 §§, om den kommer från en och samma arbetsgivare och är mindre än sammanlagt 1 000 kronor under ett år.
2. Inkomst som avses i 14 § första stycket 1 eller 2, om den är mindre än 1 000 kronor under ett år.
3. Ersättning som avses i 14 § första stycket 3 eller 15, 16 eller 19 §, om ersättningen från den som arbetet utförts åt är mindre än 1 000 kronor under ett år.
4. Stipendium som avses i 12 § eller 14 § första stycket 5, om beloppet är mindre än 1 000 kronor under ett år.

Vissa kapitalinkomster som avses i inkomstskattelagen (1999:1229)

23 § Som pensionsgrundande inkomst räknas inte sådan intäkt som avses i 10 kap. 3 § 1–4 inkomstskattelagen (1999:1229).

Mindre ersättning till idrottsutövare

24 § Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas inte ersättning som en idrottsutövare får från en sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under ett år är mindre än hälften av det för året gällande prisbasbeloppet.

Vissa avtalsförmåner som avses i lagen (1990:659) om särskild löneskatt

25 § Som pensionsgrundande inkomst räknas inte följande ersättningar, i den utsträckning dessa utgör underlag för särskild löneskatt:

1. Ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

2. Ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada enligt 2 § första stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Ersättning från vinstandelsstiftelse

26 § Som pensionsgrundande inkomst räknas inte ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som har lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse), om följande förutsättningar är uppfyllda:

– Ersättningen avser en sådan anställd som omfattas av ändamålet med vinstandelsstiftelsen.

– Ersättningen avser inte betalning för arbete som den anställde utfört åt vinstandelsstiftelsen.

– De bidrag arbetsgivaren har lämnat till vinstandelsstiftelsen har varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande andel av de anställda.

Detta gäller även ersättning från en annan juridisk person med motsvarande ändamål som en vinstandelsstiftelses.

27 § Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag gäller vad som anges i 26 § inte ersättning som den juridiska personen har lämnat till företagsledare eller delägare i företaget eller till en person som är närstående till någon av dem.

Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående avses detsamma som i inkomstskattelagen (1999:1229).

28 § När pensionsgrundande inkomst beräknas skall det alltid bortses från sådan ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren har lämnat under åren 1988–1991.

Hur är samordnade sociala förmåner pensionsgrundande?

29 § Har Försäkringskassan eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad för en viss månad betalat ut en ersättning som är pensionsgrundande antingen genom att den utgör pensionsgrundande inkomst, eller genom att det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp för den enligt 8 kap. 7 § eller pensionspoäng enligt 9 kap. 20 §, och har den försäkrade senare för samma månad beviljats annan ersättning som är pensionsgrundande och samordnad med den ersättning som tidigare har betalats ut, gäller följande. Den senare beviljade ersättningen är pensionsgrundande endast till den del ersättningen avser tid från och med den månad då den har betalats ut.

30 § Vid tillämpning av 29 § skall det anses som om sjukersättning eller aktivitetsersättning har betalats ut före livränta, om det vid samma tidpunkt beviljas

- inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning, och
- livränta enligt C 22–25 kap.

31 § Lämnas livränta enligt C 22–25 kap. tillsammans med sjukersättning eller aktivitetsersättning är livräntan inte pensionsgrundande till den del den har samordnats med inkomstrelaterad sådan ersättning.

Beräkning av pensionsgrundande inkomst

Grundläggande bestämmelser

32 § Inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete som är pensionsgrundande skall beräknas enligt 33–38 §§ och var för sig avrundas till närmaste lägre hundratal kronor.

33 § Till grund för beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten ett visst intjänandeår läggs den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt för det året.

Om en inkomst som är pensionsgrundande har mottagits under ett beskattningsår som inte sammanfaller med kalenderår skall den inkomsten anses ha mottagits under kalenderåret närmast före taxeringsåret.

34 § Pensionsgrundande inkomst av anställning, som den försäkrade enligt inkomstskattelagen (1999:1229) inte är skattskyldig för i Sverige, bestäms med ledning av en kontrolluppgift enligt 12 kap. 2 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Värdering av skattepliktiga förmåner

35 § Skattepliktiga förmåner skall tas upp till ett värde som bestäms i enlighet med 8 kap. 14–17 §§ skattebetalningslagen (1997:483).

Om det finns skäl till detta får avvikelse ske från det förmånsvärde som Skatteverket bestämt enligt 9 kap. 2 § andra stycket samma lag.

Avdrag för kostnader och allmän pensionsavgift

36 § När den försäkrades pensionsgrundande inkomster av anställning beräknas skall avdrag göras för kostnader som denne har haft i arbetet. Detta gäller i den utsträckning den försäkrades kostnader, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger 1 000 kronor.

Vid beräkningen skall avdrag också göras för debiterad allmän pensionsavgift som den försäkrade skall betala för dessa inkomster enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.

Avdraget görs i första hand från inkomst enligt 13 §.

37 § När den försäkrades pensionsgrundande inkomster av annat förvärvsarbete beräknas skall avdrag göras för debiterad allmän pensionsavgift som den försäkrade skall betala för dessa inkomster enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.

Avdraget görs i första hand från inkomst enligt 14 § första stycket 4.

38 § När pensionsgrundande inkomster av annat förvärvsarbete beräknas får underskott i en förvärvskälla inte dras av från inkomst av en annan förvärvskälla.

8 kap. Pensionsgrundande belopp

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- inledande bestämmelser i 2–6 §§,
 - samt bestämmelser om
 - pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning i 7–14 §§,
 - pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring i 15 och 16 §§,
 - pensionsgrundande belopp för studier i 17 och 18 §§,
 - pensionsgrundande belopp för barnår i 19–34 §§,
 - överlåtelse av rätten till pensionsgrundande belopp för barnår i 35–39 §§,
 - beräkning av pensionsgrundande belopp för barnår i 40–52 §§,
 - och
 - anmälan om tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för barnår 53–57 §§.

Inledande bestämmelser

Vad är pensionsgrundande belopp?

- 2 § Pensionsgrundande belopp är ett belopp som Försäkringskassan beräknar på fiktiva inkomster som under vissa förutsättningar tillgodoräknas den försäkrade som pensionsgrundande.

För vad kan man få pensionsgrundande belopp?

- 3 § Pensionsgrundande belopp beräknas för en försäkrad som
- har fått inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning (pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning),
 - har fullgjort plikttjänstgöring (pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring),
 - har studerat med studiemedel eller rekryteringsbidrag (pensionsgrundande belopp för studier), och
 - har varit småbarnsförälder (pensionsgrundande belopp för barnår).

Fastställande av pensionsgrundande belopp

4 § Pensionsgrundande belopp skall fastställas för varje år (intjänandeår) som en försäkrad uppfyller förutsättningarna för att tillgodoräknas ett sådant belopp.

Varje pensionsgrundande belopp beräknas och avrundas var för sig till närmaste lägre hundratal kronor, om inte annat följer av bestämmelsen i 5 §.

5 § Pensionsgrundande belopp skall fastställas endast i den utsträckning summan av dessa belopp och den försäkrades pensionsgrundande inkomst inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp för intjänandeåret (intjänandetaket). Vid beräkningen skall det bortses från pensionsgrundande belopp i följande turordning:

1. Pensionsgrundande belopp för barnår.
2. Pensionsgrundande belopp för studier.
3. Pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring.
4. Pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning.

6 § Pensionsgrundande belopp fastställs inte

1. för år före det år då den försäkrade fyllt 16 år,
2. för det år då den försäkrade har avlidit, eller
3. för försäkrad som är född 1937 eller tidigare.

Pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning*Vem får tillgodoräknas pensionsgrundande belopp?*

7 § Pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning tillgodoräknas en försäkrad för ett år om han eller hon för någon del av året har fått inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning.

Det som anges i första stycket gäller endast om inte något annat följer av 13 eller 14 §.

8 § Bestämmelser om att inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning är pensionsgrundande finns i 7 kap. 13 § 5.

Beräkning av pensionsgrundande belopp

9 § Vid beräkningen av pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning skall först den försäkrades reducerade antagandeinkomst räknas fram.

Den reducerade antagandeinkomsten skall motsvara 93 procent av den antagandeinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade sjukersättningen eller inkomstrelaterade aktivitetsersättningen.

10 § När den reducerade antagandeinkomsten beräknats skall det pensionsgrundande beloppet räknas fram för varje månad som inkomstgrundad sjukersättning eller aktivitetsersättning har lämnats.

När den försäkrade har fått hel inkomstrelaterad sjukersättning eller hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning, skall det pensionsgrundande beloppet beräknas som differensen mellan

- en tolfedel av den reducerade antagandeinkomsten och
- den pensionsgrundande inkomsten av den inkomstrelaterade sjukersättningen eller inkomstrelaterade aktivitetsersättningen efter avdrag enligt 4 kap. 34 §.

11 § Har den försäkrade för en månad fått en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning används vid beräkning enligt 9 och 10 §§ så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot graden av inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning.

12 § Om det, enligt bestämmelserna i H 3 kap. 16–19 §§, för hel månad betalas ut endast en del av den inkomstrelaterade sjukersättningen eller inkomstrelaterade aktivitetsersättningen, används vid beräkningen enligt 9 och 10 §§ endast så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot den del som betalats ut.

Samordnade sociala förmåner

13 § Om inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning, med tillämpning av C 23 kap. 2–5 §§ har varit samordnad med pensionsgrundande livränta gäller följande. Den

del av antagandeinkomsten som avses i 9 och 10 §§ tillgodoräknas den försäkrade som pensionsgrundande belopp endast om och i den utsträckning den överstiger den försäkrades livränta efter samordning.

Om endast en del av den inkomstrelaterade sjukersättningen eller inkomstrelaterade aktivitetsersättningen har varit samordnad med livräntan gäller följande. Den andel av det belopp som svarar mot den samordnade delen av den inkomstrelaterade sjukersättningen eller inkomstrelaterade aktivitetsersättningen tillgodoräknas den försäkrade som pensionsgrundande belopp endast om och i den utsträckning det överstiger den försäkrades livränta efter samordning.

14 § Om en pensionsgrundande ersättning har betalats ut av Försäkringskassan eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad beviljas inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning som är samordnad med den tidigare utbetalade ersättningen, gäller följande. Den försäkrade tillgodoräknas pensionsgrundande belopp med anledning av den inkomstrelaterade sjukersättningen eller inkomstrelaterade aktivitetsersättningen endast till den del ersättningen avser tid från och med den månad då den har betalats ut.

Pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring

Vem får tillgodoräknas pensionsgrundande belopp?

15 § Pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring skall tillgodoräknas en försäkrad för ett år om han eller hon under någon del av året har genomgått grundutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt.

Pensionsgrundande belopp tillgodoräknas dock den försäkrade endast om tjänstgöringen har pågått sammanlagt minst 120 dagar utan att grundutbildningen avbrutits. Hänsyn tas enbart till dagar som den försäkrade har fått dag ersättning för enligt lagen om totalförsvarspikt.

Beräkning av pensionsgrundande belopp

16 § Det pensionsgrundande beloppet för plikttjänstgöring beräknas för de dagar under året som plikttjänstgöringen har pågått och som den försäkrade har fått dag ersättning för enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Beloppet per dag beräknas som kvoten av

- hälften av genomsnittet av samtliga pensionsgrundande inkomster som fastställts för intjänandeåret för samtliga försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år och
- 365.

Beräkningen av den genomsnittliga summan av samtliga fastställda pensionsgrundande inkomster skall utgå från sådana inkomster såsom de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

Pensionsgrundande belopp för studier*Vem får tillgodoräknas pensionsgrundande belopp?*

17 § Pensionsgrundande belopp för studier skall tillgodoräknas en försäkrad för ett år om han eller hon under någon del av året har fått

1. studiemedel i form av studiebidrag enligt 3 kap. studiestöds-lagen (1999:1395), eller
2. rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

Beräkning av pensionsgrundande belopp

18 § Ett pensionsgrundande belopp för studier skall motsvara 138 procent av det studiebidrag och rekryteringsbidrag som den försäkrade har fått under året.

Pensionsgrundande belopp för barnår*Vem får tillgodoräknas pensionsgrundande belopp?*

19 § Pensionsgrundande belopp för barnår skall tillgodoräknas en försäkrad för de år han eller hon har varit småbarnsförälder om villkoren i 28–34 §§ är uppfyllda.

20 § Pensionsgrundande belopp för barnår skall för samma år och barn tillgodoräknas endast en av barnets föräldrar. Detsamma gäller om två föräldrar har eller har haft fler än ett gemensamt barn för vilka pensionsgrundande belopp för samma år kan tillgodoräknas någon av föräldrarna.

En förälder får för samma år inte tillgodoräknas mer än ett pensionsgrundande belopp för barnår.

21 § Om föräldrarna var för sig kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår får de, genom anmälan till Försäkringskassan, ange vem av dem som skall tillgodoräknas ett sådant belopp.

22 § Om anmälan enligt 21 § inte görs skall det pensionsgrundande beloppet för barnår tillgodoräknas den av föräldrarna som, för det år beloppet avser, har lägst pensionsunderlag enligt 9 kap. 5 §.

Har ingen av föräldrarna något pensionsunderlag för det året eller har de lika högt underlag, skall det pensionsgrundande beloppet tillgodoräknas barnets mor eller, om föräldrarna är av samma kön, den äldre av dem.

23 § När 22 § tillämpas skall i pensionsunderlaget räknas in även följande poster:

1. Pensionsgrundande inkomst enligt 7 kap.
2. Utlandsinkomster enligt 45 §.
3. Pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 7 §.
4. Pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring enligt 15 §.
5. Pensionsgrundande belopp för studier enligt 17 §.

24 § Pensionsgrundande belopp för barnår får överlåtas enligt bestämmelserna i 35–39 §§.

Vem som likställs med förälder

25 § Vid tillämpningen av bestämmelserna om pensionsgrundande belopp för barnår likställs särskilt förordnad vårdnadshavare eller blivande adoptivförälder med förälder.

Vem som likställs med mor

26 § Vid tillämpningen av bestämmelserna i 22 § likställs en kvinna som är särskilt förordnad vårdnadshavare eller blivande adoptivförälder med mor.

Upphävt faderskap

27 § För en man som enligt 1 kap. föräldrabalken har ansetts vara far till ett barn eller vars faderskap har fastställts genom bekräftelse eller dom, men som genom senare dom som har vunnit laga kraft har förklarats inte vara far till barnet gäller följande. För tiden innan den sistnämnda domen har vunnit laga kraft skall mannen anses som barnets far vid tillämpning av bestämmelserna om pensionsgrundande belopp för barnår.

Villkor om bosättning och vårdnad, m.m.

28 § Pensionsgrundande belopp för barnår får tillgodoräknas en förälder endast om

1. föräldern har varit försäkrad och bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. barnet har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret eller, om barnet inte har levt hela det året, den del av året barnet levt,
3. föräldern har fyllt högst 64 år under intjänandeåret,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva intjänandeåret, och
5. föräldern under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet.

29 § Den tid när en försäkrad har varit blivande adoptivförälder likställs med tid när en försäkrad har haft vårdnaden om ett barn.

I ett sådant fall skall vad som föreskrivs i 28 § 2 om barnets bosättning i Sverige gälla endast från och med den tidpunkt då barnet först anlände till Sverige.

30 § Om barnet har avlidit under intjänandeåret skall det anses som om föräldern även under resten av året har haft vårdnaden om och bott tillsammans med barnet. Detta gäller dock endast om

föräldern när barnet avled hade vårdnaden om och bodde tillsammans med barnet.

31 § Om barnet har avlidit under samma år som det fötts och föräldern då hade vårdnaden om och var bosatt tillsammans med barnet, skall ett pensionsgrundande belopp för barnår tillgodoräknas föräldern för det året.

Detta gäller

- även om bestämmelserna i 28 § 4 och 5 inte är uppfyllda, och
- oavsett vad som föreskrivs i 32–34 §§.

Villkor om barnets ålder

32 § Pensionsgrundande belopp för barnår får för respektive år tillgodoräknas enligt följande:

1. Om barnet är fött under någon av månaderna januari–juni tillgodoräknas pensionsgrundande belopp från och med födelseåret till och med det år barnet fyller tre år.

2. Om barnet är fött under någon av månaderna juli–december tillgodoräknas pensionsgrundande belopp från och med det år barnet fyller ett år till och med det år barnet fyller fyra år.

33 § När det gäller blivande adoptivförälder skall den tidpunkt då den försäkrade fick barnet i sin vård anses som tidpunkten för barnets födelse, dock inte vid beräkning av barnets ålder enligt andra stycket.

För barn som avses i första stycket gäller dessutom följande:

1. Har barnet tagits emot under någon av månaderna januari–juni får ett pensionsgrundande belopp inte tillgodoräknas för år efter det år då barnet fyller nio år.

2. Har barnet tagits emot under någon av månaderna juli–december får ett pensionsgrundande belopp inte tillgodoräknas för år efter det år då barnet fyller tio år.

34 § Pensionsgrundande belopp enligt 33 § får inte tillgodoräknas för mer än fyra år per barn. Om det finns synnerliga skäl får dock pensionsgrundande belopp tillgodoräknas för längre tid.

Överlåtelse av rätten till pensionsgrundande belopp för barnår

Allmänna bestämmelser

35 § Överlåtelse av rätten att tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår kan göras genom anmälan till Försäkringskassan.

36 § Om en förälder har överlåtit rätten att tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för barnår enligt 35 §, har han eller hon inte rätt att för samma år tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår för helsyskon till det barn som överlåtelsen av rätt till pensionsgrundande belopp avser.

Om endast en av föräldrarna har bott länge tillsammans med barnet

37 § Om endast en av föräldrarna enligt 28–34 §§ kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår för ett visst barn och år, får den föräldern överlåta rätten att få tillgodoräkna sig ett sådant belopp till den andra föräldern. Detta gäller endast om skälet till att den andra föräldern inte kan tillgodoräknas beloppet är att han eller hon inte har bott tillsammans med barnet under minst halva året.

Som villkor för överlåtelse enligt första stycket gäller vidare att den förälder som rätten överläts till

1. under året har bott tillsammans med barnet i inte obetydlig omfattning, och
2. inte enligt 28–34 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

Om en av föräldrarna har avlidit

38 § Har en förälder avlidit under det år för vilket pensionsgrundande belopp för barnår skall tillgodoräknas eller under ett tidigare år, får den andra föräldern, om denne enligt 28–34 §§ ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår för ett visst barn och år, överlåta rätten att tillgodoräkna sig ett sådant belopp till någon annan försäkrad. Villkoret för detta är att överlåtaren under intjänandeåret

1. var gift med eller hade gemensamt barn med mottagaren, och
2. att överlåtaren och mottagaren stadigvarande sammanbodde.

39 § Överlåtelse enligt 38 § får göras endast om mottagaren

1. har varit bosatt i Sverige hela intjänandeåret,
2. har fyllt högst 64 år under intjänandeåret,
3. under minst halva intjänandeåret har bott tillsammans med barnet, och
4. inte enligt 28–34 §§ för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för ett annat barn.

Beräkning av pensionsgrundande belopp för barnår

Grundläggande bestämmelser

40 § Pensionsgrundande belopp för barnår beräknas enligt följande metoder:

1. Beräkningsmetod 1 (individuell jämförelse).
2. Beräkningsmetod 2 (generell jämförelse).
3. Beräkningsmetod 3 (enhetligt belopp).

Den metod skall användas som ger det högsta pensionsgrundande beloppet för ett visst år.

Beräkningsmetod 1

41 § Beräkningsmetod 1 innebär att en förälders individuella jämförelseinkomst och föräldrarnas utfyllnadsinkomst jämförs.

42 § Den individuella jämförelseinkomsten beräknas genom att summan av föräldrarnas fastställda pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning för året före barnets födelse räknas om med hänsyn till förändringar av prisbasbeloppet. Det omräknade beloppet skall avrundas till närmaste lägre hundratal kronor.

43 § Om föräldern året före barnets födelse hade inkomster av annat förvärvsarbete och inte fullt ut eller i föreskriven tid betalat ålderspensionsavgift och allmän pensionsavgift, skall det vid beräkningen av den individuella jämförelseinkomsten bortses från den del av inkomsten som avgifter inte har betalats för.

44 § Med utfyllnadsinkomst avses summan av föräldrarnas pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning, plikttjänstgöring och studier under intjänandeåret.

45 § Med pensionsgrundande inkomst under intjänandeåret likställs ersättning, i annan form än pension, som inte är pensionsgrundande enligt denna balk och som en försäkrad under det året har fått för arbete

1. utfört utomlands, eller

2. vid en främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i landet eller hos en arbetsgivare som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat.

En försäkrad som under intjänandeåret har haft ersättning enligt första stycket och som för det året skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår är skyldig att upplysa Försäkringskassan om ersättningen.

46 § Enligt beräkningsmetod 1 skall föräldrarnas pensionsgrundande belopp för barnår beräknas som differensen mellan föräldrarnas

– individuella jämförelseinkomst och

– utfyllnadsinkomst.

En sådan beräkning skall dock göras endast om föräldrarnas utfyllnadsinkomst under är mindre än föräldrarnas individuella jämförelseinkomst.

47 § Om föräldern uppfyller villkoren för att tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår för fler än ett barn, skall beräkningen enligt 46 § göras med avseende på det barn som ger föräldern den högsta individuella jämförelseinkomsten.

48 § Om föräldrarnas individuella jämförelseinkomst överstiger 7,5 inkomstbasbelopp (intjänandetaket) skall det pensionsgrundande beloppet för barnår beräknas som differensen mellan

– intjänandetaket och

– utfyllnadsinkomsten.

Beräkningsmetod 2

49 § Beräkningsmetod 2 innebär att en förälders pensionsgrundande belopp för barnår beräknas som differensen mellan

- generell jämförelseinkomst och
- föräldrarnas utfyllnadsinkomst.

50 § Med generell jämförelseinkomst avses 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år.

Beräkningen av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt första stycket skall avse de pensionsgrundande inkomsterna såsom de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

Beräkningsmetod 3

51 § Beräkningsmetod 3 innebär att en förälder tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för barnår som motsvarar inkomstbasbeloppet för intjänandeåret.

52 § För en försäkrad som under intjänandeåret har fått sådana utlandsinkomster som avses i 45 § gäller dock följande. Det inkomstbasbelopp som gäller för intjänandeåret skall minskas om det tillsammans med utfyllnadsinkomst enligt 44 § överstiger 7,5 inkomstbasbelopp (intjänandetaket). Det pensionsgrundande beloppet för barnår skall då beräknas som differensen mellan

- det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet och
- det belopp som överstiger intjänandetaket.

Anmälan om tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för barnår*Allmänna bestämmelser*

53 § Anmälan om vem av föräldrarna som skall tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för barnår enligt 21 § skall göras skriftligen av föräldrarna gemensamt.

54 § Skriftlig anmälan om överlåtelse av rätt till pensionsgrundande belopp för barnår enligt 37 och 38 §§ skall göras gemensamt av överlåtaren och mottagaren.

55 § Anmälan enligt 53 eller 54 § skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 januari fastställelseåret.

Bortseende från anmälan

56 § Försäkringskassan skall bortse från en anmälan som avses i 53 eller 54 § om den som enligt anmälan skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 28–31 §§ inte kan tillgodoräknas ett sådant belopp.

Återkallelse av anmälan

57 § Återkallelse av en anmälan som avses i 53 eller 54 § skall vara skriftlig och den får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till Försäkringskassan.

9 kap. Pensionsrätt och pensionspoäng

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- inledande bestämmelser i 2 och 3 §§, samt bestämmelser om
 - fastställande av pensionsrätt i 4 §,
 - beräkning av pensionsrätt i 5–10 §§,
 - överföring av pensionsrätt för premiepension i 11–16 §§,
 - fastställande av pensionspoäng i 17 §,
 - beräkning av pensionspoäng i 18–22 §§, och
 - pensionspoäng vid vård av småbarn (vårdår) i 23–27 §§.

Inledande bestämmelser

Vad är pensionsrätt?

2 § Pensionsrätt är ett belopp som räknas fram årligen för den försäkrade och ligger till grund för beräkning av inkomstpension och premiepension.

Vad är pensionspoäng?

3 § Pensionspoäng räknas fram årligen för den försäkrade och ligger till grund för beräkning av tillägspension.

För vem fastställs pensionsrätt?

4 § För en försäkrad som är född 1938 eller senare skall det fastställas såväl pensionsrätt för inkomstpension som pensionsrätt för premiepension för varje år som det har fastställts

- pensionsgrundande inkomst, eller
- pensionsgrundande belopp.

För det år då den försäkrade har avlidit fastställs endast pensionsrätt för premiepension.

Beräkning av pensionsrätt

Grundläggande bestämmelser

5 § Pensionsrätt för inkomstpension och pensionsrätt för premiepension för ett år skall beräknas var för sig på summan av den försäkrades för det året

- pensionsgrundande inkomst och
- pensionsgrundande belopp.

Summan utgör den försäkrades pensionsunderlag.

6 § Om inte annat följer av bestämmelserna i 7–10 §§, är den försäkrades pensionsrätt

1. för inkomstpension 16 procent av pensionsunderlaget, och
2. för premiepension 2,5 procent av pensionsunderlaget.

När pensionsrätten beräknas skall avrundning göras till närmaste lägre hela krontal.

Pensionsrätt för pensionsgrundande belopp

7 § För att den försäkrade skall tillgodoräknas pensionsrätt för pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring, studier eller barnår krävs enligt 10 kap. 36 § att ett förvärvsvillkor är uppfyllt vid den tidpunkt när nämnda belopp har fastställts.

8 § Om de förutsättningar som avses i 7 § inte är uppfyllda, skall pensionsrätt för premiepension inte beräknas på den del av pensionsunderlaget som motsvarar de pensionsgrundande belopp som anges i samma paragraf. Pensionsrätten för inkomstpension skall då i stället beräknas till 18,5 procent av den delen av pensionsunderlaget.

Första stycket gäller även om pensionsgrundande inkomster och belopp senare ändras så att förvärvsvillkoret i 10 kap. 36 § inte längre är uppfyllt.

Obetalda avgifter

9 § För att en försäkrad skall tillgodoräknas full pensionsrätt på pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete för ett år måste hela den motsvarande ålderspensionsavgift och allmänna pensionsavgift som avses i A 2 kap. 3 § vara betald.

Om dessa avgifter inte helt betalats inom den tid som anges i 16 kap. 12 § skattebetalningslagen (1997:483) gäller följande. Pensionsrätt skall beräknas endast på så stor andel av den pensionsgrundande inkomst som härrör från inkomster av annat förvärvsarbete som motsvarar den andel av årets avgifter som betalats inom föreskriven tid.

Försäkrade födda något av åren 1938–1953

10 § För en försäkrad som är född under något av åren 1938–1953 gäller följande. Pensionsrätt för inkomstpension och pensionsrätt för premiepension skall minskas med en tjugondel för varje helt år från och med året efter födelseåret till utgången av 1954.

Första stycket gäller dock inte pensionsrätt för år efter det år då den försäkrade har fyllt 64 år.

Överföring av pensionsrätt för premiepension

11 § Hela den pensionsrätt för premiepension som för ett år har fastställts för en försäkrad skall föras över till dennes make om villkoren i 12–16 §§ är uppfyllda.

12 § Anmälan om överföring av pensionsrätt för premiepension skall skriftligen göras av makarna gemensamt och skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 januari det första år som pensionsrätten hänför sig till. Anmälan gäller tills vidare om inget annat anges i anmälan.

13 § Pensionsrätt för premiepension får föras över till make endast om denne

1. har varit försäkrad för en bosättningsbaserad eller arbetsbaserad förmån enligt avd. A någon gång under intjänandeåret, eller
2. tidigare har tillgodoräknats pensionsrätt för premiepension.

14 § Om någon av makarna vill att en överföring som gäller tills vidare skall upphöra måste han eller hon skriftligen anmäla detta till Försäkringskassan senast den 31 januari det år från och med vilket överföringen skall upphöra.

15 § Om makarnas äktenskap har upplösts skall överföringen upphöra från och med det år då äktenskapet upplöstes.

Har äktenskapet upplösts genom att den make som överföringen skall ske från har avlidit, skall dock överföringen även gälla det år då äktenskapet upplöstes, om inte också den andra maken avled samma år.

16 § Återkallelse av anmälan om överföring av pensionsrätt för premiepension skall vara skriftlig. Återkallelse får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till Försäkringskassan.

För vem fastställs pensionspoäng?

17 § För en försäkrad som är född 1953 eller tidigare skall det fastställas pensionspoäng för tilläggspension för varje år som det har fastställts pensionsgrundande inkomst.

Pensionspoäng fastställs inte för

1. år efter det år då den försäkrade fyllt 64 år, och
2. det år då den försäkrade har avlidit.

Beräkning av pensionspoäng

Grundläggande bestämmelser

18 § Vid beräkningen av pensionspoäng skall först den försäkrades reducerade pensionsgrundande inkomst räknas fram som differensen mellan

- den pensionsgrundande inkomsten och
- det förhöjda prisbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

Det förhöjda prisbasbeloppet skall i första hand räknas av mot inkomster av anställning.

19 § Den försäkrades pensionspoäng motsvarar kvoten av

- den reducerade pensionsgrundande inkomsten och
- det förhöjda prisbasbeloppet.

Pensionspoängen skall beräknas med två decimaler, lägst till en hundradels poäng.

Pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning

20 § Vid tillämpning av bestämmelserna i 18 och 19 §§ skall pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 8 kap. likställas med pensionsgrundande inkomst.

Obetalda avgifter

21 § Det som föreskrivs i 9 § om beräkning av pensionsrätt på pensionsgrundande inkomst som härrör från inkomst av annat förvärvsarbete skall även gälla beräkning av pensionspoäng.

Andelsberäkning skall då göras på den pensionsgrundande inkomsten innan det förhöjda prisbasbeloppet dras av.

Maximal pensionspoäng

22 § Den pensionspoäng som tillgodoräknas en försäkrad för ett år får sammanlagt inte överstiga den högsta pensionspoäng som någon för det året kan tillgodoräknas på pensionsgrundande inkomst.

Pensionspoäng vid vård av småbarn (vårdår)

23 § Vårdår som avses i 24 § skall likställas med år för vilka pensionspoäng har tillgodoräknats den försäkrade, med följande undantag:

1. Vårdår skall inte beaktas vid beräkning enligt 11 kap. 6 § av det medeltal av pensionspoäng som kan tillgodoräknas den försäkrade.
2. Vårdår skall inte beaktas när det bestäms om en försäkrad enligt 11 kap. 3 § har tillgodoräknats pensionspoäng för tillräckligt många år för att ha rätt till tilläggspension.

24 § Vårdår skall tillgodoräknas en förälder som är bosatt här i landet och som under större delen av ett kalenderår har vårdat ett barn som är bosatt här och som är yngre än tre år.

För samma barn och år får vårdår tillgodoräknas endast en förälder.

25 § Vid tillämpningen av 24 § gäller även följande.

1. Som barn räknas även barn som vårdas hos familjehemsförälder.
2. Med förälder likställs förälders make som stadigvarande sammanbor med föräldern.
3. Med förälder likställs förälders sambo som tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.

26 § Vårdår får inte tillgodoräknas en försäkrad för

1. år före det år då han eller hon fyllt 16 år,
2. det år då han eller hon avlidit,
3. år efter det år då han eller hon fyllt 64 år,

- 4. år som han eller hon tillgodoräknas pensionspoäng för, eller
- 5. år som han eller hon enligt 21 § på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte tillgodoräknas pensionspoäng för.

27 § En förälder som vill tillgodoräknas ett vårdår enligt 24 § skall ansöka om det hos Försäkringskassan senast den 31 januari andra året efter det år som vårdår skall tillgodoräknas för.

10 kap. Inkomstpension

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser om inkomstpension i 2–4 §§,
 - allmänna bestämmelser om pensionsbehållning i 5–8 §§, samt bestämmelser om
 - omräkning av pensionsbehållning med hänsyn till arvsvinster i 9–15 §§,
 - omräkning med hänsyn till inkomstindex i 16–19 §§,
 - omräkning med hänsyn till förvaltningskostnader i 20–24 §§,
 - närmare föreskrifter i 25 §,
 - beräkning av årlig inkomstpension i 26–35 §§,
 - förvärvsvillkor i fråga om vissa pensionsgrundande belopp i 36–39 §§, och
 - omräkning av inkomstpension i 40–45 §§.

Allmänna bestämmelser om inkomstpension

2 § Inkomstpension från fördelningssystemet är en inkomstgrundad pension som baseras på den pensionsbehållning som kan tillgodoräknas den försäkrade.

3 § En försäkrad som är född 1938 eller senare har rätt till inkomstpension om han eller hon har en pensionsbehållning.

4 § Bestämmelser om uttag av inkomstpension finns i 4 kap.

Allmänna bestämmelser om pensionsbehållning

Grundläggande bestämmelser

5 § Den försäkrades pensionsbehållning utgör grunden för beräkning av inkomstpension.

6 § Med pensionsbehållning avses summan av de pensionsrätter för inkomstpension som enligt 9 kap. har fastställts för den försäkrade, omräknade med hänsyn till bestämmelserna om

1. arvsvinster i 9–15 §§,
2. indexering i 16–19 §§, och
3. förvaltningskostnader i 20–24 §§.

Pensionsbehållningen skall räknas om varje år. När omräkning gjorts skall pensionsbehållningen avrundas till närmaste lägre hela krontal.

7 § Om den försäkrade får inkomstpension skall belopp som legat till grund för beräkning av den pensionen inte räknas in i pensionsbehållningen.

Återkallat eller minskat uttag av pension

8 § Om en försäkrad har återkallat eller minskat sitt uttag av inkomstpension skall hans eller hennes pensionsbehållning ökas med produkten av

– det delningstal som skulle ha använts om den försäkrade hade gjort nytt uttag av inkomstpension från och med den månad då pensionsuttaget upphört eller minskat och

– den årliga inkomstpension som skulle ha lämnats om återkallelse inte hade skett, respektive den andel av den årliga inkomstpensionen med vilken pensionen minskats.

Omräkning av pensionsbehållning med hänsyn till arvsvinster

Allmänna bestämmelser

9 § Pensionsbehållningar för personer som har avlidit (arvsvinster) skall fördelas till försäkrade som

1. är födda samma år som de avlidna,

2. levde vid utgången av dödsfallsåret, och
 3. har tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension.
- Fördelningen skall göras genom en årlig omräkning av de kvarlevandes pensionsbehållningar, med hjälp av arvsvinstfaktorer.

10 § Arvsvinstfaktorerna skall vara lika för kvinnor och män.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall årligen fastställa arvsvinstfaktorerna.

Hur skall arvsvinsterna fördelas?

11 § Arvsvinster efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 60 år skall fördelas för året efter dödsfallsåret. Arvsvinster efter personer som avlidit det år de skulle ha fyllt 60 år eller senare skall fördelas för dödsfallsåret.

Vid fördelningen skall det bortses från kvarlevandes pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter.

12 § Fördelningen av arvsvinster skall först göras efter personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 60 år. När den fördelningen skett och pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts, skall arvsvinster efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 60 år eller senare fördelas.

Arvsvinster vid dödsfall före 60 års ålder

13 § Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit före det år de skulle ha fyllt 60 år skall grundas på förhållandet mellan

- summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och
- summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år.

När pensionsbehållningarna bestäms skall det bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinster vid dödsfall efter 60 års ålder

14 § Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år de skulle ha fyllt 60 år eller senare skall grundas på förhållandet mellan

– det beräknade antal personer som har avlidit det år de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person som beräkningen skall göras för och

– det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder.

15 § För en försäkrad som inte har fyllt 65 år skall beräkningen enligt 14 § göras med ledning av officiell statistik över livslängden hos befolkningen i Sverige under femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 60 års ålder.

Från och med det år den som avses i första stycket fyller 65 år skall beräkningen enligt 14 § göras med ledning av statistiken för femårsperioden närmast före det år personen uppnådde 64 års ålder.

Omräkning med hänsyn till inkomstindex*Allmänna bestämmelser*

16 § Pensionsbehållningen skall räknas om med hänsyn till förändringen av inkomstindex om detta index förändras mellan det år arvsvinstomräkningen enligt 9–15 §§ avser och året därefter.

Om arvsvinstomräkning inte skall göras, skall pensionsbehållningen räknas om med hänsyn till förändringen av inkomstindex mellan fastställelseåret och året därefter.

17 § För år då balansindex fastställs skall beräkningen göras med hänsyn till detta index i stället för inkomstindexet.

I vilken ordning skall omräkning ske?

18 § Omräkningen av pensionsbehållningen med hänsyn till inkomstindex eller balansindex skall göras efter det att pensionsrätt för närmast föregående år har fastställts och arvsvinstomräkningen enligt 9–15 §§ har gjorts.

Omräkning vid uttag av pension

19 § Om den försäkrade har tagit ut inkomstpension under det år arvsinstomräkningen enligt 9–15 §§ avser eller om uttaget det året har förändrats, skall omräkningen av pensionsbehållningen med avseende på arvsvinster och inkomstindex göras med beaktande av

1. att den pensionsbehållning som avser pensionsrätt som har tillgodoräknats den försäkrade för åren till och med det andra året före det år arvsinstomräkningen avser och har räknats om på de sätt som anges i 6 § för åren till och med det närmast föregående året, har uppgått till skilda belopp under året, och

2. den omräkning som skall göras enligt 40 och 41 §§.

Omräkning med hänsyn till förvaltningskostnader*Allmänna bestämmelser*

20 § Pensionsbehållningen skall minskas med hänsyn till kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tillägspension.

21 § Minskningen för förvaltningskostnader skall ske genom att pensionsbehållningen multipliceras med den förvaltningskostnadsfaktor som bestämts för det år som arvsinstomräkningen enligt 9–15 §§ avser. Innan detta görs skall pensionsrätt för närmast föregående år fastställas och omräkning göras enligt 9–15 §§ och 16–19 §§.

Förvaltningskostnadsfaktor

22 § Den förvaltningskostnadsfaktor som avses i 21 § skall årligen fastställas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

23 § Förvaltningskostnadsfaktorn skall grundas på förhållandet mellan

- kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tillägspension det år faktorn avser och
- summan av alla pensionsbehållningar.

När förvaltningskostnadsfaktorn bestäms skall hänsyn också tas till differensen mellan

- det belopp som pensionsbehållningarna minskats med genom föregående års omräkning enligt 20 och 21 §§ och
- de faktiska kostnaderna för förvaltning av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension för det året.

24 § När förvaltningskostnadsfaktorn för 2008 bestäms avser det som föreskrivs i 23 § 74 procent av kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension. För tid därefter till och med 2021 skall denna andel öka med två procentenheter per år.

Närmare föreskrifter

25 § Ytterligare föreskrifter för verkställighet av balkens bestämmelser om omräkning enligt 6 § och om bestämmande av arvsvinstfaktorer och förvaltningskostnadsfaktorer meddelas av regeringen.

Beräkning av årlig inkomstpension

Allmänna bestämmelser

26 § Den årliga inkomstpensionen beräknas genom att den försäkrades pensionsbehållning fördelas på de år han eller hon kan antas leva. Fördelningen sker med användning av ett delningstal.

27 § Hel inkomstpension skall för år räknat vara kvoten av

- den försäkrades pensionsbehållning vid den tidpunkt från vilken pensionen skall beräknas och
- det delningstal som då gäller för den försäkrade.

Beräkning av pensionsbehållning

28 § Pensionsbehållning som avses i 26 och 27 §§ skall beräknas på pensionsrätt

1. som har tillgodoräknats den försäkrade för åren till och med andra året före det år då pensionen tas ut, och

2. som har omräknats enligt 6 § för åren till och med det år som närmast har föregått pensionsuttaget.

29 § För den som har fått folk- eller tilläggspension i form av ålderspension enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring för tid före den 1 januari 2001 gäller följande. Pensionsbehållningen skall minskas med 0,5 procent för varje månad före 2001 för vilken sådan pension har betalats ut.

Om den pension som tagits ut har begränsats till viss andel av hel förmån (partiellt uttag), skall minskningen av pensionsbehållningen begränsas till motsvarande andel.

30 § Minskning enligt 29 § skall inte göras i fråga om belopp som pensionsbehållningen har ökats med enligt 8 §.

31 § Partiell inkomstpension, som kan vara tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av årlig inkomstpension, skall beräknas på motsvarande andel av pensionsbehållningen enligt 28–30 §§.

Delningstal

32 § Delningstal för beräkning av inkomstpension enligt 26–31 §§ skall vara lika för kvinnor och män.

Delningstal skall fastställas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

33 § Delningstal skall beräknas med utgångspunkt i att värdet av pensionsutbetalningarna under genomsnittlig återstående livslängd för personer i den försäkrades ålder från den tidpunkt då pension skall börja lämnas skall motsvara pensionsbehållningen.

34 § En kommande månadsutbetalning av inkomstpensionen antas ha ett värde som utgör kvoten av

- värdet av en månadsutbetalning vid den tidpunkt då inkomstpension skall börja lämnas och
- en årlig räntefaktor om 1,016 fram till tiden för den kommande pensionsutbetalningen.

Antalet kommande pensionsutbetalningar skall beräknas med ledning av den officiella statistik som anges i 15 §.

Närmare föreskrifter

35 § Ytterligare föreskrifter för verkställighet av balkens bestämmelser om beräkning och fastställande av delningstal meddelas av regeringen.

Förvärvsvillkor i fråga om vissa pensionsgrundande belopp

36 § Vid beräkningen av inkomstpension skall hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp enligt 8 kap. för plikttjänstgöring, studier, eller barnår endast om det förvärvsvillkor som anges i andra stycket är uppfyllt.

Förvärvsvillkoret är uppfyllt om det för den försäkrade, senast det år han eller hon fyller 70 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det inkomstbasbelopp som gällde för intjänandeåret.

37 § Vid bedömningen av om förvärvsvillkoret är uppfyllt, skall pensionsgrundande belopp för sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 8 kap. 7 § likställas med pensionsgrundande inkomst.

38 § Pension på den pensionsbehållning som avses i 36 § kan lämnas tidigast året efter det fastställelseår då förvärvsvillkoret uppfylldes.

39 § Pensionsgrundande inkomst som enligt bestämmelserna om bristande eller underlåten avgiftsbetalning i 9 kap. 9 § inte legat till grund för beräkning av pensionsrätt skall inte beaktas vid bedömning enligt 36–38 §§.

Omräkning av inkomstpension*Följsambetsindexering*

40 § Den inkomstpension som en försäkrad har vid ett årsskifte skall räknas om genom följsambetsindexering.

41 § Följsamhetsindexeringen beräknas som produkten av

- den inkomstpension som en försäkrad får vid årsskiftet och
- kvoten av inkomstindexet efter årsskiftet och inkomstindexet före årsskiftet, sedan den nämnda kvoten dividerats med talet 1,016.

För år då balansindex fastställs skall beräkningen göras med hänsyn till detta index i stället för inkomstindexet.

Omräkning vid 65 års ålder efter tidigt uttag

42 § För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyllt 65 år, skall pensionen räknas om från och med det år då den försäkrade uppnår denna ålder om delningstalet ändrats.

43 § Omräkningen enligt 42 § skall göras genom att pensionen multipliceras med kvoten av

- det delningstal som den pension som lämnas har beräknats efter och
- det delningstal som med ledning av den officiella statistik som avses i 15 § andra stycket har fastställts för personer i samma ålder som den pensionsberättigade vid den tidpunkt när den lämnade pensionen beräknades.

Årlig omräkning

44 § Efter omräkning enligt 40–43 §§ skall den inkomstpension som en person får vid ett visst årsskifte räknas om som om uttaget av pension skulle ha återkallats från och med januari månad året efter årsskiftet samtidigt som nytt uttag av inkomstpension skulle ha gjorts från och med den månaden.

Det som anges i första stycket gäller dock inte om den försäkrade

1. har fått hel inkomstpension hela året före nämnda årsskifte, och
2. inte har tillgodoräknats pensionsrätt för andra året före det årsskiftet.

Omräkning vid partiellt eller ändrat pensionsuttag

45 § Om den försäkrade ökar eller minskar sitt uttag av inkomstpension, skall en omräkning motsvarande den som anges i 44 § göras för tid från och med månaden för det ändrade uttaget. Det skall då anses som om återkallelse och nytt uttag har gjorts den nämnda månaden.

11 kap. Tilläggspension**Innehåll**

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser om tilläggspension i 2–5 §§, samt bestämmelser om
 - beräkning av årlig tilläggspension i 6–14 §§,
 - försäkrade födda något av åren 1938–1953 i 15–22 §§, och
 - försäkrade födda före 1938 i 23–29 §§.

Allmänna bestämmelser om tilläggspension

2 § Tilläggspension från fördelningssystemet är en inkomstgrundad pension som baseras på de pensionspoäng som enligt 9 kap. tillgodoräknats den försäkrade.

3 § En försäkrad som är född 1953 eller tidigare har rätt till tilläggspension om han eller hon har tillgodoräknats pensionspoäng för minst tre år (treårskravet).

4 § För en utländsk medborgare skall år före 1974, för vilka sjömansskatt betalats, likställas med år för vilka pensionspoäng har beräknats vid bedömningen av om treårskravet i 3 § är uppfyllt för rätt till tilläggspension enligt 6 § första stycket 2.

5 § Bestämmelser om uttag av tilläggspension finns i 4 kap.

Beräkning av årlig tilläggspension

Ersättningsnivåer m.m.

6 § Tilläggspensionen uppgår, om inte annat följer av bestämmelserna i 8 och 10–14 §§, för år räknat till summan av

1. 60 procent av produkten av det för året gällande prisbasbeloppet och medeltalet av de pensionspoäng som tjänats in av den försäkrade och

2. 96 procent av det för året gällande prisbasbeloppet för den som är ogift, eller 78,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift.

Om den försäkrade har tjänat in pensionspoäng för mer än 15 år görs beräkningen enligt första stycket 1 på medeltalet av de 15 högsta poängtal.

7 § Bestämmelser om tillägg till tilläggspensionen i form av garantitillägg för pensionsberättigade födda något av åren 1938–1953 finns i 18–22 §§.

Avkortning när den försäkrade inte kan tillgodoräknas 30 år med pensionspoäng

8 § Om en försäkrad har tjänat in pensionspoäng för färre än 30 år gäller vid beräkningen av tilläggspension enligt 6 § följande. Hänsyn skall tas endast till så stor del av den produkt som anges i 6 § första stycket 1 och till det belopp som avses i 6 § första stycket 2 som svarar mot förhållandet mellan

- det antal år som pensionspoäng har tjänats in för och
- talet 30.

Vid beräkningen av sådan pension som avses i 6 § första stycket 2 skall för en utländsk medborgare år före 1974, för vilka sjömansskatt betalats, likställas med år för vilka pensionspoäng har beräknats.

Försäkrade som likställs med gift respektive ogift

9 § Vid tillämpning av 6 § första stycket 2 likställs med

1. gift försäkrad en försäkrad som är sambo med någon som han eller hon har varit gift med eller har eller har haft barn med, och
2. ogift försäkrad en försäkrad som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make, om inte särskilda skäl föranleder något annat.

Partiellt uttag

10 § Om tilläggspension tas ut med tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av hel förmån, skall beräkningsreglerna i 6, 8 och 11–14 §§ tillämpas endast på så stor andel av tilläggspensionen som motsvarar respektive förmånsnivå.

Prisbasbelopp och följsamhetsindexering

11 § När tilläggspension beräknas för år efter det år då den försäkrade har fyllt 65 år gäller följande. Pensionen skall först beräknas utifrån det prisbasbelopp som gällde för det sistnämnda året. För tiden från och med årsskiftet efter det att den pensionsberättigade har fyllt 65 år skall pensionen följsamhetsindexeras enligt bestämmelserna i 10 kap. 40 och 41 §§.

Pensionsuttag före 65 års ålder

12 § Om tilläggspensionen tas ut tidigare än från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år gäller följande. Pensionen skall minskas med 0,5 procent för varje månad som, från och med den månad när den börjar tas ut, återstår till den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Pensionsuttag efter 65 års ålder

13 § Om tilläggspension tas ut senare än från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år gäller följande. Efter omräkning enligt 11 § skall pensionen ökas med 0,7 procent för varje månad

från ingången av den månad då den försäkrade uppnådde 65 år ålder till och med månaden före den när pensionen börjar tas ut. Det skall då bortses från tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyller 70 år.

Nytt pensionsuttag efter tidigare återkallelse eller minskning

14 § Beräkningsreglerna i denna bestämmelse skall användas när

1. tilläggspension börjar lämnas på nytt efter tidigare återkallelse, eller

2. uttag av tilläggspension ökas efter tidigare minskning.

När pensionen beräknas skall det bortses från den minskning respektive ökning som tidigare har gjorts enligt 12 och 13 §§.

Efter det att pensionen enligt bestämmelserna i 6, 8 och 11–13 §§ har beräknats på nytt, skall avdrag göras för varje månad för vilken pensionen tidigare har lämnats.

För tid före den månad då den försäkrade har fyllt 65 år skall avdraget motsvara 0,5 procent av pensionen, beräknad enligt 6, 8 och 11 §§. För annan tid skall avdraget motsvara 0,7 procent av pensionen, beräknad enligt 6, 8 och 11 §§.

Försäkrade födda något av åren 1938–1953

Inledande bestämmelser

15 § För en försäkrad som är född något av åren 1938–1953 beräknas tilläggspension, utöver vad som tidigare angetts i detta kapitel, enligt bestämmelserna i 16–22 §§.

Beräkning av årlig tilläggspension

16 § För den som är född under något av åren 1938–1953 skall tilläggspensionen minskas med en tjugondel för varje helt år från och med 1935 till utgången av födelseåret.

17 § Om ett balansindex har fastställts för det år den pensionsberättigade fyller 65 år skall pension för den som är född något av åren 1938–1953 från och med den månad den pensionsberättigade

fyller 65 år multipliceras med det balanstal som fastställts för det året.

Om det finns en sammanhängande period med fastställda balansindex före det året skall i stället pensionen multipliceras med produkten av de balanstal som har fastställts under den nämnda perioden till och med det aktuella året.

Garantitillägg

18 § En pensionsberättigad som är född under något av åren 1938–1953 har rätt till ett tillägg till tilläggspensionen (garantitillägg) från och med den månad då han eller hon fyller 65 år, om detta följer av 19–22 §§.

19 § Garantitillägget skall för år räknat motsvara differensen mellan

1. hel årlig tilläggspension för den pensionsberättigade vid ingången av år 1995 beräknad enligt 6 och 8 §§, men med beaktande av hans eller hennes civilstånd vid ingången av den månad tillägget avser, samt omräknad enligt 11 § och

2. summan av den pensionsberättigades inkomstpension och tilläggspension beräknad för ett år.

Vid tillämpningen av första stycket 1 gäller bestämmelserna i 9 § om vem som likställs med gift eller ogift.

20 § Har den pensionsberättigade tagit ut inkomstpension eller tilläggspension före den månad han eller hon fyller 65 år skall hel årlig tilläggspension enligt 19 § 1 minskas med 0,5 procent för varje månad för vilken pensionen lämnats.

21 § Om uttag av tilläggspension och inkomstpension avser tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av hel pensionsförmån skall det belopp som avses i 19 § 1 gälla motsvarande andel av det beloppet.

22 § Vid beräkning enligt 19 § 2 skall den pensionsberättigades inkomstpension beräknas som om pensionsrätt för denna pension har utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget före minskning enligt 9 kap. 10 §.

Försäkrade födda före 1938

Allmänna bestämmelser

23 § För en försäkrad som är född 1937 eller tidigare beräknas tilläggspension enligt 24–29 §§. Dessa bestämmelser gäller utöver eller i stället för 2–14 §§.

Försäkrade födda något av åren 1911–1927

24 § För en pensionsberättigad som är född något av åren 1911–1927 skall tilläggspension beräknas som om pensionspoäng kunnat tillgodoräknas om han eller hon hade fått rätt till förtidspension enligt 13 kap. 1 § i den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring, i dess lydelse före den 1 januari 2003, från och med januari månad det år han eller hon uppnått 65 års ålder. Detta gäller dock endast om pensionen därigenom blir större.

Försäkrade födda 1935 eller tidigare

25 § För den som är född 1935 eller tidigare skall vad som sägs i 11 § om prisbasbeloppet det år då den pensionsberättigade fyller 65 år i stället avse prisbasbeloppet för 2001.

Försäkrade födda 1937 eller tidigare

26 § För den som är född 1937 eller tidigare skall vad som föreskrivs i 13 § om att bortse från viss tid också gälla tid när den pensionsberättigade har fått folkpension enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Svenska medborgare födda något av åren 1896–1914

27 § För en pensionsberättigad som är svensk medborgare och född under något av åren 1896–1914 skall, vid tillämpning av 8 §, talen 30 bytas ut mot 20.

Svenska medborgare födda något av åren 1915–1923

28 § För en pensionsberättigad som är svensk medborgare och född under något av åren 1915–1923 skall, vid tillämpning av 8 §, talen 30 bytas ut mot 20 ökat med ett för varje helt år från och med 1915 till utgången av den pensionsberättigades födelseår.

Utländska medborgare födda 1923 eller tidigare

29 § För en pensionsberättigad som inte är svensk medborgare och som är född 1923 eller tidigare, skall vid tillämpning av 8 § från talen 30 räknas av det antal år före 1960, för vilka inkomst som taxerats till statlig inkomstskatt har beräknats för honom eller henne.

Högst tio år får räknas av enligt första stycket. Är den pensionsberättigade född något av åren 1915–1923, skall dock det högsta antal år som får räknas av minskas med ett för varje helt år från och med 1915 till utgången av hans eller hennes födelseår.

12 kap. Premiepension

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser om premiepension i 2–6 §§, samt bestämmelser om
 - uttag av premiepension i 7–14 §§,
 - kapitalförvaltning, m.m. i 15–22 §§,
 - val och byte av fond i 23–28 §§,
 - ändrad pensionsrätt i 29–33 §§,
 - skadestånd i 34–38 §§, och
 - Premiepensionsmyndighetens kostnader i 39–46 §§.

Allmänna bestämmelser om premiepension

Vad är premiepensionssystemet?

- 2 § Premiepensionssystemet innebär att
- medel som motsvarar fastställd pensionsrätt för premiepension fonderas,
 - den enskilde har möjlighet att själv bestämma om förvaltningen av de medel som fonderas för hans eller hennes räkning, och
 - pensionernas storlek är beroende av värdeutvecklingen på de fonderade medlen.

Försäkringsgivare

- 3 § Premiepensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepension. Myndighetens verksamhet skall bedrivas enligt försäkringsmässiga principer.

Ytterligare bestämmelser om Premiepensionsmyndighetens verksamhet m.m. finns i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om premiepensionsmyndigheten.

Pensionssparare

- 4 § Med pensionssparare avses var och en för vilken det har
- fastställts pensionsrätt för premiepension enligt 9 kap., och
 - förts över medel till förvaltning enligt 18 §.
- Med fastställd pensionsrätt likställs pensionsrätt som förts över från pensionsspararens make enligt bestämmelserna i 9 kap. 11 §.

Premiepensionskonto

- 5 § För varje pensionssparare skall det föras ett premiepensionskonto som visar utvecklingen av pensionsspararens tillgodohavande i premiepensionssystemet.

Efterlevandeskydd

6 § Premiépension lämnas i vissa fall till den enskildes efterlevande som ett efterlevandeskydd. Bestämmelser om efterlevandeskydd i form av premiépension finns i F 16–19 kap.

Uttag av premiépension*Allmänna bestämmelser*

7 § Pensionsspararen kan välja att få ut sin premiépension antingen i form av uttag från fortsatt fondförsäkring enligt 2 § eller i form av livränta med garanterat belopp enligt 11–14 §§.

8 § Premiépensionen är livsvarig och skall beräknas lika för kvinnor och män.

9 § Ytterligare bestämmelser om uttag av premiépension finns i 4 kap.

Premiépension i form av fondförsäkring

10 § Premiépension i form av fondförsäkring skall beräknas med utgångspunkt i tillgodohavandet på pensionsspararens premiépensionskonto.

Premiépension i form av livränta

11 § Om pensionsspararen begär det skall premiépensionen lämnas i form av en livränta med garanterade belopp. Den finansiella risken för de tillgångar som motsvarar tillgodohavandet på pensionsspararens premiépensionskonto övergår då på Premiépensionsmyndigheten.

12 § En övergång till livränta får göras tidigast när pensionsspararen börjar ta ut premiépension.

Övergången måste avse hela tillgodohavandet på premiépensionskontot och gäller även för medel som senare tillförs kontot.

13 § En övergång som begärs senare än vad som avses i 12 § första stycket får verkan tidigast från och med månaden efter den då begäran kom in till Premiepensionsmyndigheten.

När Premiepensionsmyndigheten har påbörjat inlösen av pensionsspararens innehav, kan begäran om övergång till livränta inte återkallas.

14 § Vid övergång till premiepension i form av livränta skall pensionen bestämmas med utgångspunkt i tillgångarnas värde vid inlösen av innehavet.

Inlösen skall ske snarast efter det att begäran kom in till Premiepensionsmyndigheten, dock tidigast månaden före den då livräntan första gången skall betalas ut.

Kapitalförvaltning m.m.

Tillfällig förvaltning

15 § Premiepensionsmyndigheten ansvarar för förvaltningen av de avgiftsmedel som har förts till Riksgäldskontoret enligt

- 6 § lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter, och
- 8 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Myndigheten ansvarar för förvaltningen av avgiftsmedlen till dess att de förs över enligt 18 § till annan förvaltning.

16 § Premiepensionsmyndigheten skall under den tillfälliga förvaltningen hålla avgiftsmedlen placerade

- på räntebärande konto i Riksgäldskontoret, eller
- i skuldförbindelser utfärdade av staten.

Premiepensionsmyndigheten skall sträva efter att med ett lågt risktagande och med hänsyn till kravet på betalningsberedskap uppnå så god avkastning på medlen som möjligt.

17 § Avkastningen på avgiftsmedlen skall fördelas mellan pensionsspararna i förhållande till storleken av vars och ens fastställda pensionsrätt.

Placering hos fondförvaltare

18 § När pensionsrätt för premiepension har fastställts för en pensionssparare, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar pensionsrätten samt avkastningen på dessa medel till förvaltning i

1. värdepappersfonder eller fondföretag som avses i 19 §, eller
2. Premiesparfonden eller Premievalsfonden som förvaltas av Sjunde AP-fonden enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

Om pensionsspararen har tagit ut premiepension i form av livränta enligt 11–14 §§ skall medlen i stället föras över till Premiepensionsmyndighetens livränteverksamhet.

19 § Överföring enligt 18 § första stycket 1 får göras till fonder som har anmälts för registrering hos Premiepensionsmyndigheten och som förvaltas av fondförvaltare som

1. har rätt att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder,
2. har slutit samarbetsavtal med myndigheten,
3. har åtagit sig att på begäran lämna sådana informationshandlingar som avses i 4 kap. 15 och 18 §§ lagen om investeringsfonder till pensionssparare som har valt eller överväger att välja någon av förvaltarens fonder i premiepensionssystemet,
4. har åtagit sig att inte ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar,
5. har åtagit sig att, med eller utan särskild prisnedsättning, inte ta ut avgifter i övrigt utöver vad som godtagits av myndigheten, och
6. har åtagit sig att för varje år till myndigheten rapportera dels alla kostnader som har tagits ut ur fonden, uppdelade på olika kostnadslag, dels de kostnadsbelopp som dagligen belastat fonden redovisade per fondandel, med angivande av hur stor del som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

20 § Medlen får inte placeras i

- fonder som, enligt de för fonden gällande bestämmelserna, kan dela ut medel till andra än andelsägarna, eller
- andra fondföretag än som avses i 1 kap. 7 § lagen (2004:46) om investeringsfonder om inte förutsättningarna i 21 § är uppfyllda.

21 § Premiepensionsmyndigheten får, efter att ha inhämtat yttrande från Finansinspektionen, medge att medlen placeras i fondföretag som avses i 1 kap. 9 § lagen (2004:46) om investeringsfonder om fondföretaget uppfyller krav motsvarande dem som ställs i rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) 4, senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG.

22 § Premiepensionsmyndigheten får bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får registreras för en fondförvaltare.

Val och byte av fond

Inledande bestämmelser

23 § Pensionsspararen har rätt att bestämma var de medel som för spararens räkning förs över enligt 18 § skall placeras.

Premiepensionsmyndigheten får dock bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får antecknas på ett premiepensionskonto.

Val av fond när pensionsrätt fastställs första gången

24 § Pensionsspararen skall upplysas om rätten att välja placering när pensionsrätt för premiepension första gången har fastställts för denne.

Om pensionsspararen inte anmäler något annat val inom den tid som Premiepensionsmyndigheten bestämmer, skall myndigheten föra över medlen till Premiesparfonden.

Byte av fond

25 § På begäran av pensionsspararen skall Premiepensionsmyndigheten placera om spararens fondmedel på det sätt som spararen anger.

Pensionsspararen skall upplysas om rätten att placera om fondmedlen.

Årlig överföring

26 § När pensionsrätt för premiepension för ett senare år än det första året har fastställts för pensionsspararen, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medlen till en eller flera fonder. Fördelningen mellan fonderna skall svara mot vad spararen senast bestämt om placeringen i fond av medlen på premiepensionskontot.

Om pensionsspararen inte har bestämt en sådan placering, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medlen till Premiesparfonden.

27 § Premiepensionsmyndigheten skall årligen upplysa pensionspararen om de åtgärder som myndigheten enligt 26 § skall vidta när pensionsrätt för premiepension har fastställts.

Närmare föreskrifter

28 § Närmare föreskrifter för verkställighet av balkens bestämmelser om val och byte av fond meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Ändrad pensionsrätt*Allmänna bestämmelser*

29 § När ett beslut om pensionsrätt för premiepension har ändrats, skall det belopp med vilket pensionsrätten har ändrats ökas med den avkastning som enligt 17 § har tillförts eller skulle ha tillförts pensionsspararen för detta belopp.

Det ökade beloppet skall därefter räknas upp med basränta enligt 19 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483) för tiden från och med den 1 april året efter fastställelseåret till och med dagen för beslutet om ändring av pensionsrätten.

30 § Det enligt 29 § uppräknade beloppet skall vid höjning av pensionsrätt för premiepension läggas till och vid sänkning av sådan pensionsrätt dras av från pensionsspararens premiepensionskonto.

När tillägg eller avdrag enligt första stycket har gjorts, tillämpas bestämmelserna i 31 eller 32 §.

Åtgärder vid höjd pensionsrätt

31 § Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har höjts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 29 och 30 §§ från den tillfälliga förvaltningen enligt 15–17 §§ till fonder på det sätt som anges i 26 §.

Om pensionsspararen har börjat ta ut premiepension i form av livränta enligt 11 §, skall beloppet i stället föras över till Premiepensionsmyndighetens livränteverksamhet.

Åtgärder vid sänkt pensionsrätt

32 § Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har sänkts, skall Premiepensionsmyndigheten ta ut medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 29 och 30 §§ från de fonder där medel har placerats för pensionsspararens räkning. Fonderna skall tas i anspråk i förhållande till värdet av innehavet i varje fond. Har pensionsspararen tagit ut premiepension i form av livränta enligt 11 §, skall beloppet i stället betalas av Premiepensionsmyndigheten med omräkning av fastställda livräntebelopp.

Om beloppet inte täcks av tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto, skall det resterande beloppet redovisas som ett underskott på kontot. Om det senare fastställs ny pensionsrätt för spararen, skall underskottet täckas innan medel förs över till förvaltning enligt 18 §.

33 § I andra fall än som avses i 32 § finns bestämmelser om återkrav i avd. H.

Skadestånd

Allmänna bestämmelser

34 § Om någon är skadeståndsskyldig för att ha orsakat att fondandelar som Premiepensionsmyndigheten har förvärvat för en eller flera pensionssparares räkning gått ned i värde, skall skadeståndet betalas till myndigheten.

Skadeståndstalan

35 § Talan om skadestånd som avses i 34 § får föras av Premiepensionsmyndigheten.

En pensionssparare för vars räkning sådana fondandelar som avses i 34 § har förvärvats har också rätt att föra talan om skadestånd till myndigheten. Detta gäller dock endast om Premiepensionsmyndigheten har förklarat att den

- inte avser att föra talan om skadestånd, och
- inte heller har träffat någon uppgörelse om skadeståndsskyldighet.

36 § Om talan enligt 35 § väcks, får någon uppgörelse om skadeståndsskyldigheten inte träffas utan pensionsspararens samtycke.

Rättegångskostnader

37 § En pensionssparare som för talan om skadestånd till myndigheten svarar själv för rättegångskostnaderna.

Pensionsspararen har dock rätt till ersättning för dessa kostnader av Premiepensionsmyndigheten, i den utsträckning de täcks av vad som har kommit myndigheten till godo genom rättegången. Sådan ersättning skall dras av från skadeståndsbeloppet innan fördelning enligt 38 § görs.

Fördelning av skadeståndsbelopp

38 § När ett skadeståndsbelopp har betalats till Premiepensionsmyndigheten, skall myndigheten, för varje pensionssparare för vars räkning andelar förvärvats i den berörda fonden, beräkna hur stor del av skadeståndsbeloppet som hänför sig till pensionsspararen.

Myndigheten skall öka tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto med detta belopp och föra över beloppet till fonder på det sätt som anges i 26 §. Om pensionsspararen har börjat ta ut pension i form av livränta enligt 11–14 §§, skall beloppet i stället föras över till myndighetens livränteverksamhet.

Premiepensionsmyndighetens kostnader*Avgifter för skötseln av premiepensionssystemet*

39 § Premiepensionsmyndighetens kostnader för skötseln av premiepensionssystemet skall täckas genom avgifter som dras av från tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton, om de inte täcks på något annat sätt.

Premiepensionsmyndigheten bestämmer när avgifterna skall tas ut. Avgifterna disponeras av myndigheten.

40 § Avgifterna skall bestämmas så att de beräknas täcka det aktuella årets kostnader med skälig fördelning mellan pensionsspararna. Hänsyn skall då tas till under- eller överskott från det föregående året.

41 § Avgifterna skall helt eller delvis anges som en procentsats av tillgodohavandet på varje pensionssparares premiepensionskonto.

När procentsatsen fastställs får myndigheten utgå från en uppskattning av det sammanlagda värdet av tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton.

Avgifter för registrering av och information om fonder

42 § Premiepensionsmyndigheten får ta ut avgifter från fondförvaltare för att täcka myndighetens kostnader för

- registrering av fonder, och
- information om fonder.

43 § Uppgift om att avgifter får tas ut skall finnas i det avtal mellan Premiepensionsmyndigheten och förvaltaren som avses i 19 § 2.

Bestämmelserna i 39 § andra stycket gäller även för sådana avgifter.

Närmare föreskrifter

44 § Regeringen får meddela närmare föreskrifter om uttaget av avgifter för Premiepensionsmyndighetens kostnader.

Kostnader vid ändring av premiepensionsuttag

45 § Premiepensionsmyndigheten får bestämma att återkallelse av uttag av premiepension, nytt uttag av pension efter återkallelse samt ändring av den andel av pensionen som tas ut skall bekostas av pensionsspararen. Kostnaden för åtgärden skall då dras av från tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto.

Kostnader vid överföring av pensionsrätt

46 § De pensionssparare som tagit emot överförd pensionsrätt från make enligt 9 kap. 11 § skall svara för minskad arvsvinst och övriga kostnader på grund av överföringen. Detta sker genom att kostnaderna, efter skälig fördelning, dras av från tillgodohavandet på spararnas premiepensionskonton.

Ett sådant avdrag skall beräknas lika för män och kvinnor.

IV Garantipension

13 kap. Innehåll och inledande bestämmelser

Innehåll

- 1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om
- garantipension för den som är född 1937 eller tidigare i 14 kap., och
 - garantipension för den som är född 1938 eller senare i 15 kap.

Personer som likställs med gifta

2 § När det gäller garantipension likställs med gift pensionsberättigad en pensionsberättigad som är sambo med någon som han eller hon har varit gift med, eller har eller har haft barn med.

Personer som likställs med ogifta

3 § När det gäller garantipension likställs med ogift pensionsberättigad en pensionsberättigad som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make, om inte särskilda skäl föranleder något annat.

14 kap. Garantipension för den som är född 1937 eller tidigare

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till garantipension i 2–4 §§,
- beräkningsunderlag för garantipension i 5–15 §§, och
- beräkning av garantipension i 16–24 §§.

Rätten till garantipension

2 § Garantipension till en försäkrad som är född 1937 eller tidigare lämnas endast om han eller hon enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring var berättigad till folkpension i form av ålderspension vid utgången av 2002.

3 § Uttag av garantipension får begränsas till tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av hel pension.

4 § Om den pensionsberättigade har rätt till inkomstgrundad ålderspension i form av tilläggs pension lämnas garantipension endast om och till den del han eller hon tar ut tilläggs pension för samma tid.

Beräkningsunderlag för garantipension

Huvudregler

5 § Den pensionsberättigades årliga garantipension beräknas enligt 16–24 §§ på ett beräkningsunderlag enligt 5–15 §§.

I beräkningsunderlaget skall det i förekommande fall ingå

1. inkomstgrundad ålderspension i form av tilläggspension för samma år efter samordning enligt 17 kap. 12 §,

2. änkepension,

3. svensk tjänstepension,

4. ålders-, efterlevande- och förtidspension enligt utländsk lagstiftning samt utländsk tjänstepension,

5. ett belopp motsvarande den folkpension i form av ålderspension som enligt äldre bestämmelser skulle ha lämnats till den pensionsberättigade, till den del denna pension inte motsvaras av tilläggspension,

6. ett belopp motsvarande det pensionstillskott som skulle ha lämnats till den pensionsberättigade enligt den upphävda lagen (1969:205) om pensionstillskott och punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:705) om ändring i nämnda lag, allt i bestämmelsernas lydelse före den 1 januari 2003, och

7. andra förmåner som är att anse som folkpension i form av ålderspension.

Tilläggspension

6 § Den tilläggspension som ingår i beräkningsunderlaget enligt 5 § skall alltid uppgå till minst vad den pensionsberättigade skulle ha haft rätt till i form av tilläggspension enligt 11 kap. 6 § första stycket 2, om den delen av tilläggspensionen i stället för att följsamhetsindexeras enligt 11 kap. 11 § hade beräknats med tillämpning av det prisbasbelopp som gällde för det aktuella året.

Om tilläggspensionen har samordnats enligt 17 kap. 12 §, skall bestämmelserna i första stycket inte tillämpas.

7 § Om den försäkrade enligt 2 § lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna har överfört värdet av rätt till tilläggspension och om någon överföring från gemenskaperna enligt 8 § samma lag därefter

inte har skett, skall garantipensionen beräknas som om någon överföring till gemenskaperna inte hade skett.

Tjänstepension

8 § Med tjänstepension enligt 5 § 3 och 4 avses följande:

1. Pension som betalas ut på grund av sådan tjänstepensionsförsäkring som avses i 58 kap. 7 § inkomstskattelagen (1999:1229).
2. Pension som betalas ut på grund av tidigare tjänst på annat sätt än genom försäkring.

9 § Tjänstepension skall ingå i beräkningsunderlaget med det belopp som framgår av taxeringen året före det år garantipensionen avser.

I beräkningsunderlaget skall det även ingå tjänstepension som avses i 5 § 5 och 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, om skattskyldighet enligt den lagen förelåg kalenderåret två år före det år garantipensionen avser.

10 § Beräkningsunderlaget skall räknas om när en sådan tjänstepension som avses i 9 § börjar betalas ut till efterlevande. Omräkningen med hänsyn till den tillkommande pensionen skall göras från och med månaden efter den då Försäkringskassan fick kännedom om den pensionen.

Detsamma skall gälla när en sådan tjänstepension tillkommer i samband med att ålderspension beviljas i form av garantipension. Detta belopp skall, om inte 11 § skall tillämpas, ingå i beräkningsunderlaget till dess uppgifterna vid taxeringen avser tjänstepensionen för helt år.

11 § Upphör eller minskar tjänstepensionen skall beräkningsunderlagets belopp för tjänstepension efter anmälan av den försäkrade justeras från och med den månad då Försäkringskassan fick kännedom om ändringen.

12 § Det som anges i 9–11 §§ skall i tillämpliga delar även gälla för ålders-, efterlevande- och förtidspension enligt utländsk lagstiftning enligt 5 § 4.

Belopp motsvarande folkpension

13 § Det belopp som motsvarar folkpension enligt 5 § 5 skall beräknas enligt

1. 5 och 6 kap. i den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. punkterna 2 och 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:704) om ändring i nämnda lag, samt

3. punkterna 3, 4, 6 och 7 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1277) om ändring i samma lag

Beräkningen skall grundas på den bosättningstid samt de år med pensionspoäng och därmed likställda år som skall tillgodoräknas den försäkrade för tid före den 1 januari 2003. De bestämmelser som anges i första stycket skall tillämpas i sin lydelse före nämnda dag.

Belopp motsvarande pensionstillskott

14 § När det belopp för pensionstillskott som ingår i beräkningsunderlaget enligt 5 § 6 skall beräknas gäller följande. Sådan avräkning enligt 3 § första stycket i den upphävda lagen (1969:205) om pensionstillskott som gjordes för tilläggspension i form av ålderspension skall göras för tilläggspension enligt 11 kap. 6 §.

Vid avräkningen skall tilläggspensionen först minskas med det belopp som den pensionsberättigade skulle ha haft rätt till i tilläggspension enligt 11 kap. 6 § första stycket 2, om den delen av tilläggspensionen i stället för att följsamhetsindexeras enligt 11 kap. 11 § hade beräknats med tillämpning av det prisbasbelopp som gällde för det aktuella året.

Belopp vid samordning med livränta

15 § Sådan avräkning som anges i 14 § skall göras för tilläggspension före samordning enligt 17 kap. 12 §.

Om samordning har gjorts enligt 17 kap. 12 §, skall beräkningsunderlaget enligt 5 § uppgå minst till vad som enligt äldre bestämmelser skulle ha lämnats i folkpension och pensionstillskott före avräkning för tilläggspension. Vid beräkningen tillämpas 5 § 6 och 13 §.

Beräkning av garantipension

Inledande bestämmelse

16 § Garantipension skall beräknas enligt 17–21 §§ om beräkningsunderlaget överstiger 0,25 prisbasbelopp men inte överstiger

1. 3,16 prisbasbelopp för den som är ogift, eller
2. 2,8275 prisbasbelopp för den som är gift.

I andra fall skall garantipensionen beräknas enligt 22 och 23 §§.

Uppräkning av vissa beräkningsunderlag

17 § Om beräkningsunderlaget överstiger 0,25 prisbasbelopp men understiger 1,354 prisbasbelopp, multipliceras det med 1,5174. Produkten minskas därefter med 0,1193 prisbasbelopp.

18 § För den som är ogift och vars beräkningsunderlag uppgår till minst 1,354 prisbasbelopp men understiger 1,529 prisbasbelopp multipliceras beräkningsunderlaget med 1,343. Produkten ökas därefter med 0,1168 prisbasbelopp.

19 § För den som är ogift och vars beräkningsunderlag uppgår till minst 1,529 prisbasbelopp men inte överstiger 3,16 prisbasbelopp räknas beräkningsunderlaget upp enligt följande.

- 2,17 prisbasbelopp ökas med produkten av
 - den del av beräkningsunderlaget som överstiger 1,51 prisbasbelopp och
 - 0,60.

20 § För den som är gift och vars beräkningsunderlag uppgår till minst 1,354 prisbasbelopp men inte överstiger 2,8275 prisbasbelopp räknas beräkningsunderlaget upp enligt följande.

- 1,935 prisbasbelopp ökas med produkten av
 - den del av beräkningsunderlaget som överstiger 1,34 prisbasbelopp och
 - 0,60.

Garantipension efter uppräknning

21 § Den årliga garantipensionen är differensen mellan

- det beräkningsunderlag som räknats upp enligt 17–20 §§ och
- summan av sådan tilläggspension, tjänstepension, änkepension, utländsk pension och sådana andra förmåner enligt 5 § 7 som har ingått i beräkningsunderlaget.

Garantipension i andra fall

22 § För den vars beräkningsunderlag inte överstiger 0,25 prisbasbelopp gäller följande.

Den årliga garantipensionen är differensen mellan

- beräkningsunderlaget sedan detta multiplicerats med 1,04 och
- summan av sådan tilläggspension, tjänstepension, änkepension, utländsk pension och sådana andra förmåner enligt 5 § 7 som har ingått i beräkningsunderlaget.

23 § För den vars beräkningsunderlag överstiger 3,16 prisbasbelopp för den som är ogift eller 2,8275 prisbasbelopp för den som är gift gäller följande.

Den årliga garantipensionen är differensen mellan

- beräkningsunderlaget och
- summan av sådan tilläggspension, tjänstepension, änkepension, utländsk pension och sådana andra förmåner enligt 5 § 7 som har ingått i beräkningsunderlaget.

Partiell garantipension

24 § Partiell garantipension utgör en så stor andel av garantipension beräknad enligt 21–23 §§ vid helt uttag som svarar mot den andel som tas ut.

15 kap. Garantipension för den som är född 1938 eller senare

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till garantipension i 2–4 §§,
 - försäkringstiden i 5–14 §§,
 - beräkningsunderlag för garantipension i 15–19 §§, och
 - beräkning av garantipension i 20–26 §§.

Rätten till garantipension

2 § Garantipension till en försäkrad som är född 1938 eller senare kan lämnas om han eller hon enligt 5–14 §§ har en försäkringstid om minst tre år.

3 § Garantipension till en försäkrad som har rätt till inkomstgrundad ålderspension i form av inkomstpension eller tilläggs-pension lämnas endast i den utsträckning som han eller hon tar ut sådan pension för samma tid. Garantipensionen kan då begränsas till tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av hel pension. I annat fall får garantipension inte tas ut i andelar.

4 § Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Försäkringstiden

Bosättning i Sverige

5 § Som försäkringstid för garantipension räknas tid under vilken en person skall anses ha varit bosatt i Sverige enligt A 5 kap.

Vistelse i Sverige

6 § Som försäkringstid för garantipension räknas tid under vilken en person före tidpunkten för bosättning enligt 5 § oavbrutet har vistats i Sverige efter att ha ansökt om uppehållstillstånd.

Bosättning i tidigare hemland

7 § Om en person har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 3 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen (1989:529) räknas som försäkringstid för garantipension tid under vilken han eller hon har varit bosatt i sitt tidigare hemland från och med det kalenderår då den pensionssökande fyllde 25 år till tidpunkten då han eller hon först ankom till Sverige.

8 § Vid beräkningen enligt 7 § skall en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot förhållandet mellan

– den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige, inräknad den tid som avses i 6 §, från den första ankomsten till landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år och

– hela tidrymden från det att den pensionssökande första gången kom till landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år.

Vid beräkningen skall bortses från tid för vilken personen, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet.

9 § Vid tillämpningen av 7 och 8 §§ likställs med tid i hemlandet tid då den pensionssökande före den första ankomsten till Sverige har befunnit sig i ett annat land där han eller hon har beretts en tillfällig fristad.

Biståndsarbetare m.fl.

10 § Vid beräkning av försäkringstid för garantipension för biståndsarbetare m.fl. som enligt A 5 kap. 6 § anses bosatta i Sverige även under vistelse utomlands skall bortses från tid för vilken den utsände, vid bosättning i Sverige, har rätt till sådan pension från det andra landet som inte enligt 15–19 §§ skall ligga till grund för beräkning av garantipension.

Endast tid mellan 16 och 64 års ålder

11 § Vid beräkning av försäkringstid beaktas endast tid

– från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder och

– till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 64 år.

Tiden mellan 16 och 24 års ålder

12 § Tid från och med det kalenderår då den pensionsökande har fyllt 16 år till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 24 år räknas som försäkringstid endast om det för den pensionsökande för samma tid har fastställts pensionsgrundande inkomst eller pensionsgrundande belopp för sjukersättning eller aktivitetsersättning eller för förtidspension eller sjukbidrag enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2003, som per kalenderår uppgår till lägst ett inkomstbasbelopp enligt 6 kap. 26 och 27 §§.

Efter sjukersättning

13 § För den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 65 år fick hel sjukersättning i form av garantiersättning gäller följande. Om det är förmånligare än en beräkning enligt 5–12 §§, räknas som försäkringstid för garantipension den bosättningsstid som legat till grund för beräkning av sjukersättningen.

Avrundning

14 § Den sammanlagda försäkringstiden för garantipension skall vid beräkningen avrundas nedåt till helt antal år.

Beräkningsunderlag för garantipension*Inkomstgrundad ålderspension*

15 § Till grund för beräkning av garantipension enligt 20–24 §§ skall, om inte något annat anges i 25 §, ligga den inkomstgrundade ålderspension som den pensionsökande har rätt till för samma år.

16 § Med inkomstgrundad ålderspension enligt 15 § avses

- inkomstgrundad ålderspension enligt denna balk före minskning som anges i 17 kap. 2–11 §§, och
- sådan allmän obligatorisk ålderspension enligt utländsk lagstiftning som inte är att likställa med garantipension enligt denna lag.

Inkomstpension och premiepension skall beräknas som om den pensionsökande endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt, före minskning enligt 9 kap. 10 §, hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Övriga förmåner som ingår i beräkningsunderlaget

17 § I beräkningsunderlaget ingår också

1. änkepension,
2. efterlevandepension enligt utländsk lagstiftning, och
3. sådana förmåner som lämnas till den pensionsberättigade enligt utländsk lagstiftning och som motsvarar sjukersättning eller aktivitetsersättning eller som utgör pension vid invaliditet.

Obetalda avgifter

18 § När pensionsrätt eller pensionspoäng till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodoräknats eller har minskats för den pensionsökande, skall vid tillämpning av 15 och 16 §§, hänsyn tas till den inkomstpension eller tilläggspension som skulle ha lämnats om full avgift hade betalats.

Överföring av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna

19 § Om den pensionsökande enligt 2 § lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna har överfört värdet av pensionsrätt för inkomstpension, pensionsrätt för premiepension och värdet av rätt till tilläggspension och om någon överföring från gemenskaperna enligt 8 § samma lag därefter inte har skett, skall garantipensionen beräknas som om någon överföring till gemenskaperna inte hade skett.

Beräkning av garantipension

Ogifta

20 § För den som är ogift och vars beräkningsunderlag inte överstiger 1,26 prisbasbelopp gäller följande.

Den årliga garantipensionen är 2,13 prisbasbelopp (basnivån för ogifta) minskat med beräkningsunderlaget.

21 § För den som är ogift och vars beräkningsunderlag överstiger 1,26 prisbasbelopp gäller följande.

Den årliga garantipensionen är 0,87 prisbasbelopp minskat med 48 procent av den del av beräkningsunderlaget som överstiger 1,26 prisbasbelopp.

Gifta

22 § För den som är gift och vars beräkningsunderlag inte överstiger 1,14 prisbasbelopp gäller följande.

Den årliga garantipensionen är 1,9 prisbasbelopp (basnivån för gifta) minskat med beräkningsunderlaget.

23 § För den som är gift och vars beräkningsunderlag överstiger 1,14 prisbasbelopp gäller följande.

Den årliga garantipensionen är 0,76 prisbasbelopp minskat med 48 procent av den del av beräkningsunderlaget som överstiger 1,14 prisbasbelopp.

Avkortning om försäkringstiden understiger 40 år

24 § För den som inte kan tillgodoräknas 40 års försäkringstid för garantipension skall samtliga de prisbasbeloppsanknutna belopp som anges i 20–23 §§ avkortas till så stor andel som svarar mot kvoten av

- försäkringstiden och
- talet 40.

Uttag av inkomstgrundad ålderspension från annan tidpunkt än 65 års ålder

25 § Om den försäkrade har rätt till inkomstpension eller tilläggs-pension skall garantipensionen alltid beräknas som om inkomstpensionen och tilläggs-pensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den försäkrade fyller 65 år.

Om sådant garantitillägg lämnas som avses i 11 kap. 18 och 19 §§ och om inkomstpension eller tilläggs-pension har tagits ut före den kalendermånad då den försäkrade fyllde 65 år skall, när garantipensionen beräknas, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggs-pension har minskats enligt 11 kap. 20 §.

Partiell garantipension

26 § Partiell garantipension utgör en så stor andel av garantipension beräknad enligt 20–25 §§ vid helt uttag som svarar mot den andel som tas ut.

V Vissa gemensamma bestämmelser om allmän ålderspension

16 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- samordning av allmän ålderspension och yrkesskadelivränta i 17 kap.,
- ändring av beräkningsunderlag för allmän ålderspension i 18 kap., och
- utbetalning av allmän ålderspension i 19 kap.

17 kap. Samordning av allmän ålderspension och yrkesskadelivränta

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- när samordning skall ske i 2–5 §§, och
- hur samordning skall ske i 6–12 §§.

När samordning skall ske

2 § Inkomstpension, tilläggspension eller garantipension skall minskas om den pensionsberättigade har rätt till livränta (yrkesskadelivränta) på grund av obligatorisk försäkring enligt följande upphävda lagar:

1. lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete,
2. lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar, eller
3. lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Detsamma gäller för en pensionsberättigad som

1. enligt någon annan författning eller enligt regeringens beslut har rätt till annan livränta, som bestäms eller betalas ut av Försäkringskassan, eller

2. får livränta enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring.

3 § Inkomstpension, tilläggspension eller garantipension skall inte minskas på grund av livränta enligt C 22–25 kap.

4 § Om samordning skall göras enligt 12 §, skall garantipensionen för den som är född 1937 eller tidigare inte minskas enligt bestämmelserna i 3 och 6–11 §§.

5 § Om en skada som livränta har börjat lämnas för återigen medför sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta hade lämnats under sjukdomstiden.

Hur samordning skall ske

Grundläggande bestämmelser

6 § Summan av inkomstpension, tilläggspension och garantipension skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den pensionsberättigade får som skadad.

Minskningen skall i första hand göras på garantipensionen och därefter på tilläggspensionen.

7 § Avdrag på inkomstpension och tilläggspension enligt 11 kap. 6 § första stycket 1 får göras endast om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år när skadan inträffade.

8 § Garantipension skall på motsvarande sätt som anges i 6 § minskas med livränta som den pensionsberättigade får som efterlevande i annat fall än som avses i F 14 och 15 kap.

Livränta med engångsbelopp

9 § Har livränta eller del av livränta eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkningen anses som om livränta lämnas eller som om den livränta som lämnas har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de försäkrings-tekniska grunder som tillämpades vid utbytet.

Begränsningsregel

10 § Summan av hel inkomstgrundad ålderspension och hel garantipension får aldrig, på grund av bestämmelserna i 2 och 6–8 §§, för månad räknat understiga

- 13 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift, och
- 11,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift.

11 § Vid beräkningen enligt 10 § skall bestämmelserna i 11 kap. 9 § tillämpas.

Pensionsberättigade födda 1937 eller tidigare

12 § För en pensionsberättigad som är född 1937 eller tidigare, och som i december 2002 fick såväl ålderspension som sådan yrkes-skadelivränta såsom skadad som avses i 2 §, skall tilläggspensionen minskas enligt följande.

Minskningen skall ske med ett belopp som motsvarar det belopp varmed den pensionsberättigades ålderspension i december 2002 minskades för livränta såsom skadad med stöd av 17 kap. 2 § i den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om livräntan

minskas efter utgången av 2002, skall det belopp som minskar tilläggspensionen minskas i motsvarande mån.

18 kap. Ändring av beräkningsunderlag för allmän ålderspension

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- inkomstgrundad ålderspension i 2 och 3 §§,
 - överförd pensionsrätt för premiepension i 4 §, och
 - garantipension i 5 §.

Inkomstgrundad ålderspension

2 § Ett beslut om inkomstgrundad ålderspension skall ändras om det föranleds av en ändring som gjorts i beräkningsunderlaget för beslutet eller av en ändring av ett beslut enligt skattebetalningslagen (1997:483) som avser egenavgift. Detsamma gäller om det efter ändring av taxeringen står klart att pensionsrätt för premiepension, till följd av bestämmelserna i 9 kap. 8 §, inte skulle ha tillgodoräknats.

Ett beslut om pensionsrätt och pensionspoäng skall ändras också när det följer av bestämmelserna i 9 kap. 9 eller 21 § om obetalda avgifter.

3 § Ändring enligt 2 § första stycket första meningen av ett beslut om pensionsgrundande inkomst skall göras endast om storleken av inkomsten skulle öka eller minska med minst 1 000 kr. Den som beslutet avser skall skriftligen underrättas om ändringen och om hur man begär omprövning av beslutet.

Överförd pensionsrätt för premiepension

4 § Överförd pensionsrätt för premiepension skall ändras om ett beslut för den som överfört pensionsrätten har ändrats och detta föranleder en ändring av den överförda pensionsrätten.

Garantipension

5 § Ett beslut om garantipension för viss tid för den som är född 1937 eller tidigare skall ändras av Försäkringskassan, om det för-
anleds av en ändring som gjorts i fråga om den pension eller de
belopp för samma tid som ingått i beräkningsunderlaget enligt
14 kap. 5–15 §§.

Ett beslut om garantipension för viss tid för den som är född
1938 eller senare skall ändras av Försäkringskassan, om det för-
anleds av en ändring som gjorts i fråga om den inkomstgrundade
ålderspension, änkepension eller utländska förmån för samma tid
som legat till grund för beräkningen av garantipensionen.

19 kap. Utbetalning av allmän ålderspension

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
– utbetalningsperiod i 2 §, och
– avrundning i 3–5 §§.

Utbetalningsperiod

2 § Allmän ålderspension skall betalas ut månadsvis.

Årspension som beräknas uppgå till högst 2 400 kronor skall
dock, om det inte finns särskilda skäl, betalas ut i efterskott en eller
två gånger per år. Efter överenskommelse med den pensions-
berättigade får pensionen även i andra fall betalas ut en eller två
gångar per år.

Avrundning

Inkomstpension, tilläggspension och garantipension

3 § När inkomstpension, tilläggspension eller garantipension be-
räknas för månad skall den årspension som beräkningen grundar sig
på avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med
tolv.

4 § Vid beräkning enligt 3 § skall pensioner som betalas ut samtidigt anses som en enda pension.

Om inkomst- eller tilläggs pension betalas ut samtidigt med garantipension, skall avrundningen enligt 3 § göras på garantipensionen.

Premiepension

5 § Premiepension avrundas månadsvis till närmaste hela krona, varvid 50 öre avrundas uppåt.

VI Särskilda förmåner vid ålderdom

20 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- särskilt pensionstillägg i 21 kap., och
- äldreförsörjningsstöd i 22 kap.

21 kap. Särskilt pensionstillägg

Innehåll

1 § I detta kapitel finns

- inledande bestämmelser i 2 §, samt bestämmelser om
- vilka personer som likställs med förälder i 3 §,
- rätten till särskilt pensionstillägg i 4–6 §§,
- tillgodoräkning av vårdår i 7–9 §§,
- beräkning av särskilt pensionstillägg i 10–14 §§, och
- likställande med garantipension i 15 §.

Inledande bestämmelser

2 § Särskilt pensionstillägg kan lämnas som tillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller funktionshindrat barn före 1999.

Personer som likställs med förälder

3 § När det gäller särskilt pensionstillägg likställs med förälder den som under vårdåren

1. har varit särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet,
2. har varit blivande adoptivförälder,
3. har varit föräldrarnas make och stadigvarande sammanbott med föräldern, eller
4. har varit sambo med föräldern och haft barn med föräldern.

Den som var särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet när barnet fyllde 18 år eller vid den tidigare tidpunkt när barnet ingick äktenskap skall för tid därefter likställas med särskilt förordnad vårdnadshavare enligt första stycket 1.

Rätten till särskilt pensionstillägg

4 § Särskilt pensionstillägg kan lämnas till den som är född 1953 eller tidigare och har rätt till

- inkomstpension,
- tilläggspension, eller
- garantipension.

5 § Särskilt pensionstillägg lämnas till en förälder som avstått från förvärvsarbete för att vårda ett sjukt eller funktionshindrat barn under minst sex vårdår.

Högst femton vårdår får läggas till grund för beräkningen av pensionstillägget.

6 § Med ett vårdår avses ett kalenderår före 1999 under större delen av vilket

1. en förälder har vårdat ett sjukt eller funktionshindrat barn, och
2. barnet har fått hel förtidspension eller helt sjukbidrag tillsammans med handikappersättning enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2001.

Tillgodoräkning av vårdår

Avbrott i vården

7 § En förälders rätt att tillgodoräknas vårdår påverkas inte av avbrott i vården under den del av dygnet då barnet vistas i förskola, skola, dagcenter eller liknande, eller av kortare avbrott i övrigt i vården som varit utan väsentlig betydelse för föräldrarnas bundenhet till vårduppgiften.

Vad som inte räknas som vårdår

8 § Som vårdår räknas inte år för vilket en förälder

1. under större delen av kalenderåret har fått förtidspension eller sjukbidrag enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2001,

2. har tillgodoräknats pensionspoäng enligt lagen om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 1999 eller pensionsrätt enligt den upphävda lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,

3. inte har tillgodoräknats pensionspoäng på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning, eller

4. skulle ha tillgodoräknats pensionspoäng, om inte undantagande från försäkringen för tilläggspension enligt 11 kap. 7 § lagen om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 1982 hade gällt för honom eller henne.

9 § För år efter det år när en förälder har fyllt 64 år får vårdår inte tillgodoräknas honom eller henne. Detsamma gäller för år då föräldern före den månad när han eller hon fyller 65 år har tagit ut ålderspension enligt 6 kap. i den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2001.

Beräkning av särskilt pensionstillägg

Huvudregel

10 § För sex tillgodoräknade vårdår är det särskilda pensions- tillägget per kalenderår fem procent av prisbasbeloppet. För varje vårdår som tillgodoräknas därutöver ökar tillägget med fem procent av prisbasbeloppet.

När pensionstillägg börjat lämnas före 65 års ålder

11 § För den som börjar få särskilt pensionstillägg före den månad då han eller hon fyller 65 år minskas tillägget enligt 10 § med 0,5 procent för varje månad som, när tillägget börjar lämnas, återstår till den månad när han eller hon fyller 65 år.

När pensionstillägg börjat lämnas efter 65 års ålder

12 § För den som börjar få särskilt pensionstillägg efter den månad då han eller hon fyller 65 år ökas tillägget enligt 10 § med 0,7 procent för varje månad som, när tillägget börjar lämnas, förflutit från den månad när han eller hon fyllt 65 år, dock längst till och med den månad när han eller hon fyller 70 år.

Pensionstillägg till avkortad folkpension

13 § För den som är född 1937 eller tidigare och som inte skulle ha tillgodoräknats oavkortad folkpension enligt bestämmelserna i 5 kap. 3 § andra stycket och 5 § fjärde stycket i den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring i deras lydelse före den 1 januari 2003 gäller följande.

Det särskilda pensionstillägget avkortas till så stor andel som svarar mot kvoten av

- det antal år som pensionspoäng eller bosättningsstid skulle ha tillgodoräknats för enligt dessa bestämmelser och
- 30 när det gäller pensionspoäng respektive 40 när det gäller bosättningsstid.

Pensionstillägg till avkortad garantipension

14 § För den som är född 1938 eller senare och som inte kan tillgodoräknas 40 års försäkringstid för garantipension gäller följande.

Det särskilda pensionstillägget avkortas till så stor andel som svarar mot kvoten av

- försäkringstiden för garantipension och
- 40.

Likställande med garantipension

15 § Om inte annat följer av denna balk skall det som i balken eller i annan författning föreskrivs om garantipension tillämpas på särskilt pensionstillägg. Detta skall dock inte gälla i fråga om samordning med sådan livränta som avses i 17 kap. Även i fråga om inkomstskatt gäller särskilda föreskrifter.

22 kap. Äldreförsörjningsstöd**Innehåll**

- 1 §** I detta kapitel finns
- inledande bestämmelser i 2 §,
 - samt bestämmelser om
 - personer som likställs med ogifta i 3 §,
 - personer som likställs med gifta i 4 §,
 - rätten till äldreförsörjningsstöd i 5 och 6 §§,
 - förmånstiden i 7–9 §§,
 - beräkning av äldreförsörjningsstöd i 10–18 §§,
 - omprövning vid ändrade förhållanden i 19 och 20 §§, och
 - utbetalning av äldreförsörjningsstöd i 21 §.

Inledande bestämmelse

2 § Äldreförsörjningsstöd kan lämnas till försäkrade som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom allmän ålderspension.

Rätten till äldreförsörjningsstöd respektive stödets storlek är beroende av den försäkrades inkomster och, om han eller hon är gift, även av makens inkomster.

Personer som likställs med ogifta

3 § När det gäller äldreförsörjningsstöd likställs med ogift person en bidragsberättigad person som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make, om inte särskilda skäl talar mot detta.

Personer som likställs med gifta

4 § När det gäller äldreförsörjningsstöd likställs med gift person en bidragsberättigad person som är sambo med någon som han eller hon har varit gift med eller har eller har haft barn med.

Om inte skäl visas för något annat skall detsamma gälla i fråga om en vuxen person som lever tillsammans med en annan vuxen person, utan att de är gifta med varandra, om de är folkbokförda på samma adress.

Rätten till äldreförsörjningsstöd

5 § Den försäkrade skall genom äldreförsörjningsstödet tillförsäkras medel för att täcka en skälig bostadskostnad och en skälig levnadsnivå i övrigt.

6 § Om den försäkrade har rätt till inkomstgrundad ålderspension, garantipension, bostadstillägg eller särskilt bostadstillägg, lämnas äldreförsörjningsstöd endast om den försäkrade tar ut samtliga sådana förmåner som han eller hon är berättigad till för samma tid.

Förmånstiden

7 § Äldreförsörjningsstöd kan lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Äldreförsörjningsstöd lämnas från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock tidigast från och med ansökningsmånaden.

8 § Stödet kan lämnas under högst tolv sammanhängande månader på grundval av de uppgifter som den försäkrade har lämnat i sin ansökan. För stöd under tid därefter krävs att den försäkrade ger in en ny ansökan.

9 § Äldreförsörjningsstöd lämnas till och med den månad då rätten till förmånen har upphört.

Beräkning av äldreförsörjningsstöd

Huvudregel

10 § Äldreförsörjningsstöd skall motsvara differensen mellan

- summan av beloppen för skälig bostadskostnad och skälig levnadsnivå i övrigt enligt 11–15 §§, och
- den försäkrades inkomster enligt 16–18 §§.

Skälig bostadskostnad

11 § För den som är ogift är beloppet för skälig bostadskostnad högst 5 870 kronor i månaden.

12 § För den som är gift är beloppet för skälig bostadskostnad högst 2 935 kronor i månaden. Bostadskostnaden för var och en av makarna skall beräknas till hälften av den sammanlagda bostadskostnaden.

13 § För var och en av de boende i tvåbäddsrums i särskild boendeform är beloppet för skälig bostadskostnad högst 2 850 kronor i månaden.

14 § Som skälig bostadskostnad anses inte sådana kostnader för bostad som enligt bestämmelserna om bostadstillägg i G 9 kap. 8 och 9 §§ inte medför rätt till bostadstillägg.

Skälig levnadsnivå i övrigt

- 15 § Beloppet för skälig levnadsnivå per månad är en tolftedel av
- 1,294 prisbasbelopp för den som är ogift, och
 - 1,084 prisbasbeloppet för den som är gift.

Inkomster

16 § Med inkomst avses den inkomst, för år räknat, som en försäkrad kan antas komma att få under den närmaste tiden.

Den försäkrades inkomster beräknas enligt bestämmelserna om särskilt bostadstillägg i G 10 kap. 29 §.

- 17 § Som inkomst räknas även
- bostadsbidrag, och
 - särskilt bostadstillägg.

18 § En makes inkomst respektive värde av förmögenhet anses vara hälften av makarnas sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Omprövning vid ändrade förhållanden

19 § Äldreförsörjningsstöd skall omprövas när något förhållande som bestämmer stödets storlek har ändrats.

Äldreförsörjningsstöd får räknas om utan föregående under rättelse om den del av årsinkomsten ändras som utgörs av en förmån som betalas ut av Försäkringskassan, pension enligt utländsk lagstiftning, avtalspension eller motsvarande ersättning som följer av kollektivavtal.

20 § Ändring av äldreförsörjningsstöd skall gälla från och med månaden närmast efter den månad när anledningen till ändring uppkom. Gäller det ökning skall även 7 § andra stycket beaktas.

En ändring av äldreförsörjningsstödet skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden.

Utbetalning av äldreförsörjningsstöd

21 § Äldreförsörjningsstödet betalas ut månadsvis. Årsbeloppet skall avrundas till närmaste hela kronor som är delbart med tolv.